Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/1351

2024 5 22

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2024/1351

2024 m. gegužės 14 d.

dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies e punktą ir 79 straipsnio 2 dalies a, b ir c punktus,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ([2]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([3]),

kadangi:

(1) Sąjungoje kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę turėtų būti užtikrinta, kad nebūtų vykdoma asmenų kontrolė kertant vidaus sienas, ir turėtų būti formuojama valstybių narių solidarumu ir teisingu atsakomybės pasidalijimu grindžiama bendra prieglobsčio, imigracijos ir valstybių narių išorės sienų valdymo politika, kuri būtų teisinga trečiųjų šalių piliečiams bei asmenims be pilietybės ir kuria būtų laikomasi tarptautinės ir Sąjungos teisės, įskaitant pagrindines teises;

(2) siekiant sustiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, būtina vadovautis visapusišku požiūriu į prieglobsčio ir migracijos valdymą, pagal kurį turėtų būti susieti vidaus ir išorės komponentai. Tokio požiūrio veiksmingumas priklauso nuo bendro visų komponentų valdymo ir nuoseklaus bei darnaus jų įgyvendinimo;

(3) šiuo reglamentu turėtų būti prisidėta prie tokio visapusiško požiūrio ir nustatyta bendra Sąjungos ir valstybių narių, veikiančių pagal savo atitinkamą kompetenciją, veiksmų prieglobsčio ir atitinkamos migracijos valdymo politikos srityje sistema, skatinant ir plėtojant solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo tarp valstybių narių principą, įskaitant to principo finansinius padarinius, kuris yra taikomas politikai prieglobsčio ir migracijos srityje pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 80 straipsnį. Solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principas turėtų būti prielaida, kuria remiantis visos valstybės narės bendrai dalytųsi atsakomybe už migracijos valdymą, visų pirma srityje, kuriai taikoma bendra Europos prieglobsčio sistema;

(4) valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, *inter alia*, suteikti galimybę gauti tarptautinę apsaugą ir tinkamas priėmimo sąlygas tiems, kuriems to reikia, skatinti teisėtus atvykimo į Europos Sąjungą būdus, sudaryti sąlygas veiksmingai taikyti taisykles dėl valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo, veiksmingai valdyti trečiųjų šalių piliečių, kurie neatitinka arba nebeatitinka gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, grąžinimą, užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir neteisėtam trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės judėjimui tarp valstybių narių, kovoti su migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, be kita ko, mažinant šių reiškinių lemiamą pažeidžiamumą, ir teikti paramą kitoms valstybėms narėms skiriant solidarumo įnašus ir taip prisidedant prie visapusiško požiūrio;

([1]) OL C 155, 2021 4 30, p. 58.
([2]) OL C 175, 2021 5 7, p. 32.
([3]) 2024 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos sprendimas.

(5) siekiant stiprinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis prieglobsčio ir migracijos srityje, įskaitant readmisiją ir pagrindinių neteisėtos migracijos ir priverstinio gyventojų perkėlimo priežasčių ir veiksnių šalinimą, būtina skatinti ir kurti specialiai pritaikytas ir abipusiai naudingas partnerystes su tomis šalimis. Tokios partnerystės turėtų sudaryti pagrindą geriau koordinuoti atitinkamą Sąjungos politiką ir priemones trečiųjų šalių atžvilgiu ir būti grindžiamos žmogaus teisėmis, teisine valstybe ir pagarba bendroms Sąjungos vertybėms. Kalbant apie visapusiško požiūrio išorės komponentus, jokia šio reglamento nuostata nedaro poveikio jau egzistuojančiam kompetencijos pasidalijimui tarp valstybių narių ir Sąjungos arba tarp Sąjungos institucijų. Ta kompetencija ir toliau bus naudojamasi visapusiškai laikantis Sutarčių procedūrinių taisyklių ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos, visų pirma kiek tai susiję su neprivalomomis Sąjungos priemonėmis;

(6) bendra sistema reikalinga siekiant veiksmingai reaguoti į vis didėjantį mišraus atvykstančių asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, ir asmenų, kuriems jos nereikia, srauto reiškinį, kartu pripažįstant, kad atsakomybė spręsti su neteisėtu migrantų ir prieglobsčio prašytojų atvykimu į Sąjungą susijusius klausimus turėtų tekti ne pavienėms valstybėms narėms, o visai Sąjungai. Į šio reglamento taikymo sritį taip pat turėtų būti įtraukti ir priimti asmenys;

(7) siekiant užtikrinti veiksmų ir priemonių, kurių prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje imasi Sąjunga ir jos valstybės narės pagal savo atitinkamą kompetenciją, nuoseklumą ir veiksmingumą, reikia integruoto politikos formavimo ir visapusiško požiūrio prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje, apimančio jos vidaus ir išorės komponentus. Sąjunga ir valstybės narės, veikdamos pagal savo atitinkamą kompetenciją ir laikydamosi taikytinos Sąjungos teisės ir tarptautinių įsipareigojimų, turėtų užtikrinti prieglobsčio ir migracijos valdymo politikos nuoseklumą ir įgyvendinimą;

(8) siekdamos užtikrinti, kad jų prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemos būtų gerai parengtos ir kad kiekviena tų sistemų dalis turėtų pakankamus pajėgumus, valstybės narės turėtų turėti reikiamų žmogiškųjų, materialinių ir finansinių išteklių bei infrastruktūros, kad galėtų veiksmingai įgyvendinti prieglobsčio ir migracijos valdymo politiką, ir skirti reikiamus darbuotojus savo kompetentingoms institucijoms šio reglamento įgyvendinimo tikslu. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti tinkamą atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimą, taip pat koordinavimą su kitų valstybių narių nacionalinėmis valdžios institucijomis;

(9) laikydamosi strateginio požiūrio, valstybės narės turėtų turėti nacionalines strategijas, kurios padėtų užtikrinti jų gebėjimą veiksmingai įgyvendinti savo prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemas, visapusiškai paisant įsipareigojimų pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę. Į tas strategijas turėtų būti įtrauktos prevencinės migracijos spaudimo rizikos mažinimo priemonės, informacija apie nenumatytų atvejų planavimą, be kita ko, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2024/1346 ([4]), ir atitinkama informacija, susijusi su integruoto politikos formavimo, solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principais pagal šį reglamentą ir iš jo kylančių teisinių pareigų įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu. Komisija ir atitinkamos Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros, visų pirma Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (toliau – Prieglobsčio agentūra), turėtų turėti galimybę padėti valstybėms narėms rengiant nacionalines strategijas. Valstybių narių konsultavimasis su vietos ir regionų valdžios institucijomis, laikantis nacionalinės teisės ir jei tinkama, taip pat galėtų pagerinti ir sustiprinti nacionalines strategijas. Siekiant užtikrinti, kad konkrečius pagrindinius nacionalinių strategijų elementus būtų galima palyginti, Komisija turėtų nustatyti bendrą šabloną;

(10) siekiant užtikrinti, kad būtų įdiegta veiksminga stebėsenos sistema, skirta Sąjungos prieglobsčio *acquis* taikymui užtikrinti, valstybių narių nacionalinėse strategijose taip pat turėtų būti atsižvelgta į Prieglobsčio agentūros ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros bei kitų susijusių įstaigų, organų, agentūrų ar organizacijų vykdomos stebėsenos, atitinkamų vertinimo, atlikto pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/922 ([5]), dalių ir vertinimo, atlikto pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1356 ([6]) 10 straipsnį, rezultatus. Valstybės narės taip pat galėtų atsižvelgti į kitų atitinkamų stebėsenos mechanizmų rezultatus;

([4]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L, 2024/1346, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([5]) 2022 m. birželio 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/922 dėl tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmo sukūrimo ir veikimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1053/2013 (OL L 160, 2022 6 15, p. 1).

([6]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817 (OL L, 2024/1356, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

(11) Komisija turėtų priimti ilgalaikę Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją (toliau – Strategija), kuria nustatomas strateginis požiūris, siekiant Sąjungos lygmeniu užtikrinti nuoseklų nacionalinių strategijų įgyvendinimą, remiantis šiame reglamente ir Sąjungos pirminėje teisėje išdėstytais principais ir taikytina tarptautine teise;

(12) atsižvelgiant į tai, kaip svarbu užtikrinti, kad Sąjunga būtų pasirengusi ir galėtų prisitaikyti prie atsirandančių ir kintančių prieglobsčio ir migracijos valdymo realijų, Komisija turėtų kasmet priimti Europos metinę prieglobsčio ir migracijos ataskaitą (toliau – Ataskaita). Ataskaitoje turėtų būti įvertinta prieglobsčio, priėmimo ir migracijos padėtis per ankstesnį 12 mėnesių laikotarpį visuose migracijos maršrutuose į visas valstybes nares ir jose, ji turėtų būti Sąjungai skirta ankstyvojo perspėjimo ir informuotumo didinimo priemonė migracijos ir prieglobsčio srityje ir joje turėtų būti pateikta strateginė padėties apžvalga bei prognozės ateinantiems metams. Ataskaitoje turėtų būti apžvelgtas, *inter alia*, Sąjungos bei valstybių narių pasirengimas reaguoti į migracijos padėtį ir prisitaikyti prie jos raidos ir atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų vykdytos stebėsenos rezultatai. Į Ataskaitoje pateiktus duomenis, informaciją ir vertinimus turėtų būti atsižvelgta vykdant sprendimų priėmimo procedūras, susijusias su šio reglamento IV dalyje nustatytu solidarumo mechanizmu;

(13) Ataskaita turėtų būti rengiama konsultuojantis su valstybėmis narėmis ir atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis. Rengdama Ataskaitą Komisija turėtų naudoti esamus ataskaitų teikimo mechanizmus, visų pirma integruoto informuotumo apie padėtį ir jos analizės mechanizmą, su sąlyga, kad aktyvuotas integruoto politinio atsako į krizes mechanizmas, ir ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmą, nustatytą Komisijos rekomendacija (ES) 2020/1366 ([7]). Norint užtikrinti Sąjungos pasirengimą ir pajėgumus prisitaikyti prie atsirandančių ir kintančių prieglobsčio ir migracijos valdymo realijų bei sėkmingą metinio prieglobsčio ir migracijos ciklo ir solidarumo mechanizmo veikimą, itin svarbu, kad valstybės narės, Taryba, Komisija, Europos išorės veiksmų tarnyba ir atitinkamos Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros prisidėtų prie tokių esamų ataskaitų teikimo mechanizmų ir užtikrintų tinkamą ir savalaikį keitimąsi informacija ir duomenimis. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kitų atitinkamų šaltinių, įskaitant Europos migracijos tinklą, Jungtinių Tautų vyriausiąjį pabėgėlių reikalų komisarą ir Tarptautinę migracijos organizaciją, informaciją. Komisija turėtų prašyti valstybių narių papildomos informacijos tik tais atvejais, kai ta informacija nėra prieinama per tuos ataskaitų teikimo mechanizmus ir atitinkamas Sąjungos įstaigas, organus ir agentūras, kad būtų išvengta pastangų dubliavimo;

(14) siekiant užtikrinti, kad būtų įdiegtos būtinos priemonės, skirtos padėti valstybėms narėms įveikti iššūkius, kurių gali kilti dėl jų teritorijoje esančių trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, neatsižvelgiant į tai, kaip jie kirto valstybių narių išorės sienas, prie Ataskaitos turėtų būti pridėtas sprendimas, kuriame būtų nurodyta, kurios valstybės narės patiria migracijos spaudimą, kurioms ateinančiais metais grės migracijos spaudimo rizika, arba kuriose yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis (toliau – Sprendimas). Migracijos spaudimą patiriančios valstybės narės turėtų turėti galimybę pasinaudoti solidarumo įnašais, įtrauktais į metinį solidarumo rezervą;

(15) siekiant užtikrinti nuspėjamumą migracijos spaudimą patiriančioms valstybėms narėms ir prisidedančiosioms valstybėms narėms, prie Ataskaitos ir Sprendimo turėtų būti pridėtas Komisijos pasiūlymas, kuriame būtų nustatytos konkrečios metinės solidarumo priemonės, įskaitant perkėlimą, finansinius įnašus ir, kai taikytina, alternatyvias solidarumo priemones, taip pat jų kiekybinė skalė, kurios gali prireikti ateinančiais metais Sąjungos lygmeniu, pripažįstant, kad įvairių rūšių solidarumas yra vienodos vertės. Komisijos pasiūlyme nustatytų priemonių rūšys ir kiekybinė skalė turėtų atitikti bent minimalias metinių perkėlimo skaičių ir finansinių įnašų dydžių ribas. Tos ribos turėtų būti nustatytos šiame reglamente, siekiant užtikrinti, kad prisidedančiosios valstybės narės galėtų vykdyti nuspėjamą planavimą, ir suteikti minimalias garantijas remiamosioms valstybėms narėms. Jei manoma, kad tai būtina, Komisija savo pasiūlyme galėtų nustatyti didesnį metinių perkėlimų skaičių arba finansinių įnašų dydį. Siekiant išsaugoti vienodą solidarumo priemonių vertę, turėtų būti išlaikytas šiame reglamente nustatytų metinių skaičių arba dydžių santykis. Be to, nustatant metinius skaičius arba dydžius, Komisijos pasiūlyme turėtų būti atsižvelgiama į išskirtinius atvejus, kai ateinantiems metams solidarumo poreikis nebūtų numatytas;

(16) siekiant užtikrinti geresnį koordinavimą Sąjungos lygmeniu ir atsižvelgiant į šiame reglamente numatytos solidarumo sistemos, grindžiamos kiekvienos valstybės narės prisiimtais įsipareigojimais, pasinaudojant visiška veiksmų laisve dėl solidarumo rūšies, ypatumus, ES aukšto lygmens solidarumo forume (toliau – Aukšto lygmens forumas) Tarybai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai sukurti metinį solidarumo rezervą, remiantis Komisijos pasiūlymu. Tarybos įgyvendinimo akte, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, turėtų būti nustatytos konkrečios metinės solidarumo priemonės, įskaitant perkėlimą, finansinius įnašus ir, kai taikytina,

([7]) 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2020/1366 dėl ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planas) (OL L 317, 2020 10 1, p. 26).

alternatyvias solidarumo priemones, taip pat jų kiekybinė skalė, kurios gali prireikti ateinančiais metais Sąjungos lygmeniu, kartu pripažįstant, kad įvairių rūšių solidarumas yra vienodos vertės. Į Tarybos įgyvendinimo aktą, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, taip pat turėtų būti įtraukti konkretūs kiekvienos valstybės narės prisiimti įsipareigojimai;

(17) remiamosioms valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė įgyvendinti veiksmus trečiosiose šalyse arba su trečiosiomis šalimis susijusius veiksmus, atsižvelgiant į šio reglamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1147 ([8]) taikymo sritį ir tikslus;

(18) valstybės narės ir Komisija turėtų užtikrinti, kad įgyvendinant finansiniais įnašais finansuojamus veiksmus būtų paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija). Finansiniais įnašais remiamoms valstybių narių programoms turėtų būti taikomos reikiamos sąlygos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([9]) 15 straipsnyje, įskaitant horizontaliąją reikiamą sąlygą „Veiksmingas Pagrindinių teisių chartijos taikymas ir įgyvendinimas“. Atrinkdamos finansiniais įnašais remiamus veiksmus, valstybės narės turėtų taikyti Reglamento (ES) 2021/1060 73 straipsnio nuostatas, be kita ko, atsižvelgdamos į Chartiją. Finansiniais įnašais finansuojamiems veiksmams valstybės narės turėtų taikyti savo programoms pagal Reglamentą (ES) 2021/1060 nustatytas valdymo ir kontrolės sistemas. Valstybės narės turėtų apsaugoti Sąjungos biudžetą ir taikyti finansines pataisas, panaikindamos visą finansiniais įnašais finansuojamą paramą arba jos dalį, jei nustatoma, kad Komisijai deklaruotos išlaidos yra netvarkingos pagal Reglamentą (ES) 2021/1060. Komisija gali pertraukti mokėjimo terminą, sustabdyti visus mokėjimus arba jų dalį ir taikyti finansines pataisas pagal Reglamento (ES) 2021/1060 nuostatas;

(19) praktiškai įgyvendinant metinį solidarumo rezervą prisidedančiosios valstybės narės turėtų turėti galimybę remiamosios valstybės narės prašymu teikti alternatyvius solidarumo įnašus. Alternatyvūs solidarumo įnašai turėtų turėti praktinės ir operacinės vertės. Jei Komisija, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, mano, kad tokios atitinkamos valstybės narės nurodytos priemonės yra reikalingos, tokie įnašai turėtų būti nurodyti Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas. Prisidedančiosioms valstybėms narėms turėtų būti leidžiama įsipareigoti teikti tokius įnašus, net jei jie nėra nurodyti Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, ir jie turėtų būti laikomi finansiniu solidarumu, o jų finansinė vertė turėtų būti įvertinta ir jie turėtų būti taikomi realistiškai. Jei konkrečiais metais remiamoji valstybė narė neprašo teikti tų įnašų, metų pabaigoje jie turėtų būti paverčiami finansiniais įnašais;

(20) siekiant palengvinti sprendimų priėmimo procesą, Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, neturėtų būti skelbiamas viešai tol, kol jo nepriims Taryba;

(21) siekdama veiksmingai įgyvendinti bendrą sistemą ir nustatyti spragas, spręsti problemas ir užkirsti kelią spaudimo prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemoms didėjimui, Komisija turėtų stebėti migracijos padėtį ir teikti informaciją apie ją reguliariai rengiamose ataskaitose;

(22) siekiant užtikrinti teisingą atsakomybės pasidalijimą, solidarumą, kaip įtvirtinta SESV 80 straipsnyje, ir valstybių narių pastangų pusiausvyrą, turėtų būti sukurtas privalomas solidarumo mechanizmas, kuriuo migracijos spaudimą patiriančioms valstybėms narėms būtų suteikiama veiksminga parama ir užtikrinama galimybė greitai pasinaudoti teisingomis ir veiksmingomis tarptautinės apsaugos suteikimo procedūromis. Pagal tokį mechanizmą turėtų būti numatytos įvairių rūšių lygiavertės solidarumo priemonės, jis turėtų būti lankstus ir greitai pritaikomas prie kintančio migracijos problemų pobūdžio. Solidarumo atsakas turėtų būti planuojamas atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, kad būtų pritaikytas prie atitinkamos valstybės narės poreikių;

(23) siekiant užtikrinti sklandų solidarumo mechanizmo įgyvendinimą, Komisija turėtų paskirti ES solidarumo koordinatorių. ES solidarumo koordinatorius turėtų stebėti ir koordinuoti solidarumo mechanizmo operacinius aspektus ir veikti kaip pagrindinis kontaktinis punktas. ES solidarumo koordinatorius turėtų palengvinti komunikaciją tarp valstybių narių įgyvendinant šį reglamentą. ES solidarumo koordinatorius, bendradarbiaudamas su Prieglobsčio agentūra, turėtų skatinti nuoseklius darbo metodus, taikomus nustatant perkėlimo kriterijus atitinkančius asmenis ir jų suderinamumą su valstybėmis narėmis, į kurias perkeliama, visų pirma siekiant užtikrinti,

([8]) 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1).

([9]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės finansinės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

kad būtų atsižvelgiama į reikšmingus ryšius. Siekiant sudaryti sąlygas veiksmingai atlikti ES solidarumo koordinatoriaus vaidmenį, ES solidarumo koordinatoriaus biurui turėtų būti suteikta pakankamai darbuotojų ir išteklių, o ES solidarumo koordinatorius turėtų galėti dalyvauti Aukšto lygmens forumo posėdžiuose;

(24) siekiant užtikrinti veiksmingą šiuo reglamentu sukurto solidarumo mechanizmo įgyvendinimą, ministrų ar kito aukšto politinio lygmens valstybių narių atstovai turėtų būti sušaukti į Aukšto lygmens forumą, kuriame turėtų būti apsvarstyta Ataskaita, Sprendimas bei Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, ir įvertinta bendra padėtis bei padaryta išvada dėl solidarumo priemonių ir jų lygių, kurių reikia metiniam solidarumo rezervui sukurti, ir prireikus dėl kitų reagavimo į migraciją priemonių. Siekiant užtikrinti sklandų metinio solidarumo rezervo veikimą ir įgyvendinimą, ES solidarumo koordinatorius Komisijos vardu turėtų sušaukti ES techninio lygmens solidarumo forumą (toliau – Techninio lygmens forumas), sudarytą iš pakankamai aukšto lygio atstovų, pavyzdžiui, valstybių narių atitinkamų valdžios institucijų aukšto lygio pareigūnų, ir jam pirmininkauti. Prieglobsčio agentūra ir, kai tinkama ir pakvietus ES solidarumo koordinatoriui, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra turėtų dalyvauti Techninio lygmens forume;

(25) atsižvelgiant į tai, kad paieškos ir gelbėjimo vykdymą lemia tarptautiniai įsipareigojimai, valstybės narės, susiduriančios su pasikartojančiais išlaipinimo atvejais vykdant paieškos ir gelbėjimo operacijas, gali būti tarp valstybių narių, kurioms taikomos solidarumo priemonės. Turėtų būti įmanoma nustatyti orientacinę solidarumo priemonių, kurių gali prireikti atitinkamoms valstybėms narėms, procentinę dalį. Be to, valstybės narės turėtų atsižvelgti į asmenų, atvykstančių vykdant tokius išlaipinimus, pažeidžiamumą;

(26) siekiant laiku reaguoti į migracijos spaudimo situaciją, ES solidarumo koordinatorius turėtų padėti greitai perkelti tarptautinės apsaugos prašytojus ir gavėjus, atitinkančius perkėlimo kriterijus. Remiamoji valstybė narė, padedama Prieglobsčio agentūros, jei jos buvo paprašyta, turėtų sudaryti perkėlimo kriterijus atitinkančių asmenų sąrašą ir turėtų turėti galimybę pasinaudoti ES solidarumo koordinatoriaus parengtomis priemonėmis. Asmenims, kurie turi būti perkelti, turėtų būti suteikta galimybė pateikti informaciją apie reikšmingų ryšių su konkrečiomis valstybėmis narėmis buvimą, bet neturėtų būti suteikta teisė pasirinkti konkrečią valstybę narę, į kurią perkeliama;

(27) siekiant užtikrinti tinkamą solidarumo atsaką ir tais atvejais, kai valstybių narių įnašai yra nepakankami nustatytiems poreikiams patenkinti, Taryba turėtų turėti galimybę iš naujo sušaukti Aukšto lygmens forumą, kad valstybės narės galėtų įsipareigoti skirti papildomus solidarumo įnašus;

(28) vertindama, ar valstybė narė patiria migracijos spaudimą, jai gresia migracijos spaudimas arba ji susiduria su reikšminga migracijos padėtimi, Komisija, remdamasi plačiu kokybiniu ir kiekybiniu vertinimu, turėtų atsižvelgti į įvairius veiksnius, įskaitant atitinkamas Prieglobsčio agentūros pateiktas rekomendacijas ir informaciją, surinktą taikant ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmą. Tokiems veiksniams turėtų būti priskiriama: tarptautinės apsaugos prašymų skaičius, neteisėto sienos kirtimo atvejai, neteisėto trečiųjų šalių piliečių bei asmenų be pilietybės judėjimo tarp valstybių narių atvejai, priimti ir įvykdyti sprendimai grąžinti, priimti ir įvykdyti sprendimai dėl perdavimo, jūra atvykusių asmenų skaičius, be kita ko, vykdant išlaipinimą po paieškos ir gelbėjimo operacijų, prieglobsčio prašytojų pažeidžiamumas ir valstybės narės gebėjimas valdyti savo prieglobsčio ir priėmimo bylų skaičių, valstybių narių geografinės padėties nulemti ypatumai bei santykiai su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ir galimos migracijos instrumentalizavimo situacijos;

(29) turėtų būti nustatytas mechanizmas, skirtas valstybėms narėms, kurios Sprendime yra identifikuotos kaip patiriančios migracijos spaudimą, arba kurios mano, kad patiria migracijos spaudimą, kad jos galėtų pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu. Valstybės narės, kurios Sprendime buvo identifikuotos kaip patiriančios spaudimą, turėtų galėti pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu paprastai tik informuodamos Komisiją ir Tarybą apie savo ketinimą juo naudotis, tuomet ES solidarumo koordinatorius Komisijos vardu turėtų sušaukti Techninio lygmens forumą. Valstybės narės, manančios, kad patiria migracijos spaudimą, norėdamos pasinaudoti rezervu, turėtų pranešimo formoje pateikti tinkamai pagrįstus argumentus dėl migracijos spaudimo buvimo bei masto ir kitą atitinkamą informaciją, kuriuos Komisija turėtų skubiai įvertinti. Remiamosios valstybės narės turėtų naudoti metinį solidarumo rezervą pagrįstai ir proporcingai, atsižvelgdamos į kitų migracijos spaudimą patiriančių valstybių narių solidarumo poreikius. ES solidarumo koordinatorius turėtų užtikrinti subalansuotą turimų solidarumo įnašų

paskirstymą tarp remiamųjų valstybių narių. Jei valstybė narė mano, kad atsidūrė krizinėje situacijoje, turėtų būti taikoma Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1359 ([10]) nustatyta procedūra;

(30) tais atvejais, kai valstybės narės pačios yra remiamosios valstybės narės, jos neturėtų būti įpareigotos skirti savo įsipareigotus įnašus į metinį solidarumo rezervą. Kita vertus, tais atvejais, kai valstybė narė patiria arba mano, kad patiria migracijos spaudimą arba joje yra susidariusi arba ji mano, kad joje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, ir tai galėtų trukdyti jai skirti savo įsipareigotus įnašus dėl iššūkių, kuriuos ji turi įveikti, ta valstybė narė turėtų turėti galimybę paprašyti visiškai arba iš dalies sumažinti jos įsipareigotą įnašą;

(31) taikant solidarumo mechanizmą, laikantis privalomo teisingos atsakomybės dalies principo, turėtų būti remiamasi referenciniu raktu, pagrįstu valstybių narių gyventojų skaičiumi ir BVP dydžiu, kad būtų galima nustatyti bendrą kiekvienos valstybės narės įnašą. Siekiant padėti migracijos spaudimą patiriančioms valstybėms narėms, valstybė narė galėtų savanoriškai skirti bendrą įnašą, viršijantį jos privalomą teisingą atsakomybės dalį. Praktiškai įgyvendinant metinį solidarumo rezervą prisidedančiosios valstybės narės turėtų įgyvendinti savo įsipareigojimus proporcingai savo bendram įsipareigojimui, t. y. kaskart, kai pasinaudojama solidarumo lėšomis iš rezervo, tos valstybės narės prisideda atsižvelgdamos į savo teisingą atsakomybės dalį. Siekiant užtikrinti šio reglamento veikimą, prisidedančiosios valstybės narės neturėtų būti įpareigotos vykdyti savo solidarumo įsipareigojimų remiamosios valstybės narės atžvilgiu, jei Komisija toje remiamojoje valstybėje narėje yra nustačiusi su šio reglamento III dalyje nustatytomis taisyklėmis susijusių sisteminių trūkumų, kurie galėtų turėti rimtų neigiamų pasekmių šio reglamento veikimui;

(32) be metinio solidarumo rezervo, valstybės narės, visų pirma tos, kurios patiria migracijos spaudimą arba kuriose yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, taip pat Sąjunga gali naudotis nuolatiniu ES migracijos srities paramos priemonių rinkiniu (toliau – Priemonių rinkinys), apimančiu priemones, kurios gali padėti reaguoti į valstybių narių poreikius bei sumažinti joms spaudimą ir yra numatytos Sąjungos *acquis* arba politikos priemonėse. Siekiant užtikrinti, kad visos atitinkamos priemonės būtų veiksmingai naudojamos konkretiems migracijos iššūkiams įveikti, Komisija turėtų turėti galimybę identifikuoti reikiamas Priemonių rinkinio priemones, kai taikytina, nedarant poveikio atitinkamai Sąjungos teisei. Valstybės narės turėtų stengtis naudoti atskiras Priemonių rinkinio priemones kartu su metiniu solidarumo rezervu. Tačiau į Priemonių rinkinį įtrauktų priemonių naudojimas neturėtų būti išankstinė naudojimosi solidarumo priemonėmis sąlyga;

(33) atsakomybės kompensacijos turėtų būti įvestos kaip antrinio lygmens solidarumo priemonė, pagal kurią atsakomybė už prašymo nagrinėjimą perduodama prisidedančiajai valstybei narei, priklausomai nuo to, ar perkėlimo įsipareigojimai siekia tam tikras šiame reglamente nustatytas ribas. Tam tikromis aplinkybėmis, kad remiamosioms valstybėms narėms būtų užtikrinta pakankamai nuspėjamumo, atsakomybės kompensacijų taikymas tampa privalomas. Solidarumo įnašai kompensuojant atsakomybę turėtų būti įskaičiuojami į prisidedančiosios valstybės narės privalomą teisingą atsakomybės dalį. Turėtų būti sukurta garantijų sistema siekiant kuo labiau išvengti neteisėtos migracijos į Sąjungą paskatų, neteisėto trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės judėjimo tarp valstybių narių ir padėti sklandžiai taikyti atsakomybės už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą nustatymo taisykles. Tais atvejais, kai atsakomybės kompensacijų taikymas tampa privalomas, prisidedančioji valstybė narė, kuri įsipareigojo perkelti asmenis ir neturi tarptautinės apsaugos prašymų, už kuriuos, kaip nustatyta, remiamoji valstybė narė yra atsakinga, ir kurių atveju būtų galima taikyti atsakomybės kompensaciją, privalo įgyvendinti savo perkėlimo įsipareigojimą;

(34) nors perkėlimas visų pirma turėtų būti taikomas tarptautinės apsaugos prašytojams ir pirmiausia turėtų būti kuo labiau atsižvelgiama į pažeidžiamus asmenis, jo vykdymas turėtų išlikti lankstus. Atsižvelgiant į savanorišką perkėlimo pobūdį, prisidedančiosios ir remiamosios valstybės narės turėtų turėti galimybę pareikšti, kuriems numatomiems perkelti asmenims jos teiktų pirmenybę. Tokie pageidavimai turėtų būti pagrįsti, atsižvelgiant į nustatytus poreikius ir remiamosios valstybės narės turimus profilius, siekiant užtikrinti, kad įsipareigotus perkėlimus būtų galima veiksmingai įgyvendinti;

(35) Sąjungos prieglobsčio ir sienų bei migracijos valdymo srities įstaigos, organai ir agentūros, gavę prašymą, turėtų galėti teikti paramą valstybėms narėms ir Komisijai įgyvendinant šį reglamentą, teikdami ekspertines žinias ir operatyvinę paramą, kaip numatyta atitinkamuose jų įgaliojimuose;

([10]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359 dėl reagavimo į krizines ir *force majeure* situacijas migracijos ir prieglobsčio srityje ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147 (OL L, 2024/1359, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

(36) bendra Europos prieglobsčio sistema laipsniškai kurta kaip bendra apsaugos erdvė, paremta visišku ir įtraukiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), taikymu, šitaip užtikrinant, kad joks asmuo nebūtų išsiunčiamas atgal, kur būtų persekiojamas, ir laikantis negrąžinimo (pranc. *non-refoulement*) principo. Todėl, nedarant poveikio šiame reglamente nustatytiems atsakomybės kriterijams, visos valstybės narės, kurios laikosi negrąžinimo principo, yra laikomos trečiųjų šalių piliečiams saugiomis šalimis;

(37) tikslinga į bendrą Europos prieglobsčio sistemą įtraukti aiškų ir veiksmingą valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo metodą, kaip 1999 m. spalio 15–16 d. savo specialiame posėdyje Tamperėje nustatė Europos Vadovų Taryba. Tas metodas ir valstybių narių, ir atitinkamų asmenų atžvilgiu turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti greitą ir veiksmingą galimybę pradėti teisingas ir veiksmingas tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

(38) siekiant gerokai padidinti taikomų procedūrų supratimą, valstybės narės turėtų kuo greičiau asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, pateikti visą svarbią informaciją apie šio reglamento taikymą, visų pirma informaciją, susijusią su atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijais, atitinkamomis procedūromis, taip pat informaciją apie jų teises ir pareigas pagal šį reglamentą, įskaitant reikalavimų nesilaikymo pasekmes. Siekdamos užtikrinti, kad būtų apsaugoti geriausi vaiko interesai, ir užtikrinti nepilnamečių įtrauktį į šiame reglamente nustatytas procedūras, valstybės narės turėtų nepilnamečiams teikti informaciją vaikui suprantamu būdu, atsižvelgdamos į jų amžių ir brandą. Todėl Prieglobsčio agentūra, glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis, turėtų parengti bendrą informacinę medžiagą, taip pat nelydimiems nepilnamečiams ir pažeidžiamiems prašytojams skirtą specialią informaciją;

(39) kokybiškos informacijos ir teisinės pagalbos teikimas, kiek tai susiję su procedūra, kurios reikia laikytis nustatant atsakingą valstybę narę, taip pat su prašytojų teisėmis ir pareigomis toje procedūroje, atitinka ir valstybių narių, ir prašytojų interesus. Siekiant padidinti atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros veiksmingumą ir užtikrinti teisingą šiame reglamente nustatytų atsakomybės kriterijų taikymą, teisinės konsultacijos turėtų būti įtrauktos kaip neatsiejama atsakingos valstybės narės nustatymo sistemos dalis. Tuo tikslu, prašytojams paprašius, jiems turėtų būti teikiamos teisinės konsultacijos, siekiant teikti gaires ir pagalbą, susijusias su atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijų ir mechanizmų taikymu;

(40) šis reglamentas turėtų būti grindžiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013 ([11]) principais, kartu įveikiant įvardytus iššūkius ir kaip bendrą sistemos dalį plėtojant solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principą, kaip numatyta pagal SESV 80 straipsnį. Tuo tikslu naujas privalomas solidarumo mechanizmas turėtų padėti valstybėms narėms geriau pasirengti valdyti migraciją, reaguoti į situacijas, kai valstybės narės susiduria su migracijos spaudimu, ir sudaryti palankesnes sąlygas teikti nuolatinę valstybių narių tarpusavio solidarumo paramą. Veiksmingas tokio solidarumo mechanizmo įgyvendinimas kartu su veiksminga atsakingos valstybės narės nustatymo sistema yra pagrindinė bendros Europos prieglobsčio sistemos kaip visumos veikimo sąlyga;

(41) šis reglamentas turėtų būti taikomas papildomos apsaugos prašytojams ir papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas visiems tarptautinės apsaugos prašytojams ir gavėjams ir suderinamumą su galiojančia Sąjungos prieglobsčio *acquis*, visų pirma su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1347 ([12]);

([11]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29, p. 31).

([12]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES (OL L, 2024/1347, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

(42) siekiant užtikrinti, kad trečiųjų šalių piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurie yra perkelti arba priimti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1350 ([13]) arba kuriems suteikta tarptautinė apsauga ar humanitarinis statusas pagal nacionalines perkėlimo programas, būtų grąžinami į valstybę narę, kuri juos priėmė arba perkėlė, šis reglamentas taip pat turėtų būti taikomas priimtiems asmenims, kurie be leidimo yra kitos valstybės narės teritorijoje;

(43) siekiant veiksmingumo ir teisinio tikrumo, būtina, kad šis reglamentas būtų grindžiamas principu, pagal kurį atsakomybė nustatoma tik vieną kartą, išskyrus atvejus, kai taikomas vienas iš šiame reglamente nustatytų atsakomybės panaikinimo pagrindų;

(44) visoms procedūroms, kuriose dalyvauja prašytojai, pagal šį reglamentą, turėtų būti taikoma Direktyva (ES) 2024/1346, laikantis tos direktyvos taikymo apribojimų;

(45) kartu su nuostatomis dėl procedūrinių apsaugos priemonių pagal šį reglamentą ir nedarant poveikio toms nuostatoms, turėtų būti taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348 ([14]), laikantis to reglamento taikymo apribojimų;

(46) kaip numatyta 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir Chartijoje, valstybės narės, taikydamos šį reglamentą, pirmiausia turėtų vadovautis geriausiais vaiko interesais. Vertindamos geriausius vaiko interesus, valstybės narės turėtų visų pirma deramai atsižvelgti į nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais, saugumo ir apsaugos aspektus bei nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą, įskaitant jo patirtį. Be to, nelydimiems nepilnamečiams dėl ypatingo jų pažeidžiamumo turėtų būti nustatytos specialios procedūrinės garantijos, įskaitant atstovo paskyrimą;

(47) siekiant užtikrinti veiksmingą šiuo reglamentu nustatytų garantijų nepilnamečiams taikymą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kompetentingų institucijų darbuotojai, nagrinėjantys prašymus dėl nelydimų nepilnamečių, būtų tinkamai mokomi, pavyzdžiui, laikantis atitinkamų Prieglobsčio agentūros gairių, tokiose srityse kaip nepilnamečio teisės ir individualūs poreikiai, ankstyvas prekybos žmonėmis ar prievartos aukų nustatymas, taip pat geriausia praktika siekiant užkirsti kelią nepilnamečių dingimui;

(48) kaip numatyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ir Chartijoje, taikydamos šį reglamentą, valstybės narės pirmiausia turėtų laikytis pagarbos privačiam ir šeimos gyvenimui principo;

(49) nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai pilietybės įgijimo srityje ir tam, kad pagal tarptautinę teisę kiekviena valstybė narė, tinkamai atsižvelgdama į Sąjungos teisę, nustato pilietybės įgijimo ir praradimo sąlygas, valstybės narės, taikydamos šį reglamentą, turėtų laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų asmenų be pilietybės atžvilgiu pagal tarptautinius žmogaus teisių teisės dokumentus, įskaitant, kai taikytina, pagal 1954 m. rugsėjo 28 d. Niujorke priimtą Konvenciją dėl asmenų be pilietybės statuso. Kai tinkama, valstybės narės turėtų stengtis nustatyti asmenis be pilietybės ir sustiprinti jų apsaugą, kad asmenys be pilietybės galėtų naudotis pagrindinėmis teisėmis ir būtų sumažinta diskriminacijos ar nevienodo požiūrio rizika;

(50) siekiant, kad asmenys, keliantys pavojų saugumui, nebūtų perduodami iš vienos valstybės narės į kitą, būtina užtikrinti, kad valstybė narė, kurioje prašymas pirmą kartą užregistruotas, netaikytų atsakomybės kriterijų arba kad remiamoji valstybė narė netaikytų perkėlimo procedūros, jei yra pagrįstų priežasčių manyti, kad atitinkamas asmuo kelia grėsmę vidaus saugumui;

(51) siekiant užtikrinti, kad visų vienos šeimos narių tarptautinės apsaugos prašymus nuodugniai išnagrinėtų viena valstybė narė, dėl jų priimti sprendimai būtų nuoseklūs ir vienos šeimos nariai nebūtų išskiriami, turėtų būti galima vykdyti valstybės narės, atsakingos už tų prašymų nagrinėjimą kartu, nustatymo procedūras;

([13]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1350, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147 (OL L, 2024/1350, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj).

([14]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L, 2024/1348, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

(52) šeimos nario apibrėžtis turėtų atspindėti esamas migracijos tendencijas, kai prašytojai dažnai atvyksta į valstybės narės teritoriją ilgą laiką keliavę tranzitu. Taigi apibrėžtis turėtų apimti šeimas, susiformavusias už kilmės šalies ribų, tačiau iki atvykimo į valstybės narės teritoriją;

(53) siekiant užtikrinti, kad būtų besąlygiškai laikomasi šeimos vientisumo ir geriausių vaiko interesų principo, tarp prašytojo ir jo vaiko, brolio ir (arba) sesers ar tėvo arba motinos dėl prašytojo nėštumo ar motinystės, sveikatos būklės arba senyvo amžiaus susiklostę priklausomumo santykiai turėtų būti privalomu atsakomybės kriterijumi. Kai prašytojas yra nelydimas nepilnametis, aplinkybė, kad kitos valstybės narės teritorijoje yra juo pasirūpinti galintis šeimos narys, brolis ar sesuo arba giminaitis, taip pat turėtų tapti privalomu atsakomybės kriterijumi. Siekiant užkirsti kelią nelydimų nepilnamečių neteisėtam judėjimui, kuris neatitinka geriausių vaiko interesų, nesant šeimos nario, brolio, sesers ar giminaičio, atsakinga valstybė narė turėtų būti ta valstybė narė, kurioje buvo pirmą kartą užregistruotas nelydimo nepilnamečio tarptautinės apsaugos prašymas, jei tai atitinka geriausius vaiko interesus. Jei nelydimas nepilnametis paprašė tarptautinės apsaugos keliose valstybėse narėse ir viena iš valstybių narių mano, kad, remiantis individualiu vertinimu, jo arba jos perdavimas atsakingai valstybei narei neatitinka geriausių vaiko interesų, ta valstybė narė turėtų tapti atsakinga už naujo prašymo nagrinėjimą;

(54) taisyklėmis dėl įrodymų turėtų būti sudarytos sąlygos užtikrinti greitesnį šeimos susijungimą, nei tai numatyta pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013. Todėl reikia aiškiai nurodyti, kad oficialūs įrodymai, pavyzdžiui, dokumentų originalai ir DNR tyrimai, neturėtų būti būtini tais atvejais, kai netiesioginiai įrodymai yra nuoseklūs, patikrinami ir pakankamai išsamūs, kad būtų galima nustatyti atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Valstybių narių institucijos turėtų atsižvelgti į visą turimą informaciją, pavyzdžiui, nuotraukas, kontaktų įrodymus ir liudytojų parodymus, kad galėtų teisingai įvertinti santykius. Siekiant palengvinti ankstyvą galimų atvejų, susijusių su šeimos nariais, nustatymą, prašytojui turėtų būti pateikta Prieglobsčio agentūros parengta forma. Jei įmanoma, prašytojas turėtų užpildyti formą prieš asmeninį pokalbį. Atsižvelgiant į šeimos ryšių svarbą atsakomybės nustatymo kriterijų hierarchijoje, atliekant atitinkamas šiame reglamente nustatytas procedūras pirmenybė turėtų būti teikiama visiems atvejams, kurie susiję su šeimos nariais;

(55) jei prašytojai turi diplomą ar kitą kvalifikaciją, už jų prašymo nagrinėjimą turėtų būti atsakinga valstybė narė, kurioje buvo išduotas diplomas, su sąlyga, kad prašymas užregistruotas praėjus mažiau nei šešeriems metams po diplomo išdavimo ar kvalifikacijos suteikimo, nes tai užtikrintų greitą prašymo nagrinėjimą valstybėje narėje, su kuria prašytojas, atsižvelgiant į tokį diplomą, turi reikšmingų ryšių;

(56) atsižvelgiant į tai, kad valstybė narė turėtų likti atsakinga už neteisėtai į jos teritoriją atvykusį asmenį, taip pat būtina reglamentuoti situaciją, kai asmuo atvyksta į teritoriją po paieškos ir gelbėjimo operacijos. Turėtų būti nustatyta nuo šio atsakomybės kriterijaus leidžianti nukrypti nuostata, taikoma tais atvejais, kai valstybė narė perkėlė asmenis, neteisėtai ar po paieškos ir gelbėjimo operacijos kirtusius kitos valstybės narės išorės sieną. Tokiu atveju, jei asmuo prašo tarptautinės apsaugos, atsakinga turėtų būti valstybė narė, į kurią perkeliama;

(57) valstybės narės turėtų galėti nesilaikyti atsakomybės kriterijų savo nuožiūra visų pirma dėl humanitarinių, socialinių, kultūrinių ir bendražmogiškų priežasčių, siekiant sujungti šeimos narius, giminaičius arba bet kokius kitus asmenis, susijusius šeimos ryšiais, ir išnagrinėti jose arba kitoje valstybėje narėje užregistruotą tarptautinės apsaugos prašymą, net jei jos pagal šiame reglamente nustatytus privalomuosius kriterijus nėra įpareigotos nagrinėti tokio prašymo;

(58) siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomos šiame reglamente nustatytos procedūros ir būtų išvengta kliūčių jį veiksmingai taikyti, visų pirma siekiant užkirsti kelią trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės pasislėpimui ar jų neteisėtam judėjimui tarp valstybių narių, būtina nustatyti aiškias pareigas, kurias per procedūrą turi vykdyti prašytojas ir apie kurias jis turėtų būti laiku informuojamas. Jei tokių teisinių pareigų nesilaikoma, prašytojui turėtų kilti tinkamų ir proporcingų procedūrinių pasekmių, taip pat jo priėmimo sąlygų atžvilgiu. Valstybės narės turėtų atsižvelgti į individualias prašytojo aplinkybes, vertindamos, ar jis arba ji laikosi pareigų ir bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis pagal šiame reglamente nustatytas taisykles. Pagal Chartiją valstybė narė, kurioje yra prašytojas, turėtų bet kuriuo atveju užtikrinti, kad būtų patenkinti būtinieji to prašytojo materialiniai poreikiai;

(59) siekiant apriboti galimybę, kad dėl prašytojų elgesio galėtų būti panaikinta atsakomybė arba ji būtų perkelta kitai valstybei narei, turėtų būti pratęsti terminai, dėl kurių panaikinama arba perkeliama atsakomybė, kai atitinkamas asmuo išvyksta iš valstybių narių teritorijos prašymo nagrinėjimo metu arba slapstosi siekdamas nebūti perduotas atsakingai valstybei narei. Be to, turėtų būti panaikintas atsakomybės perkėlimas tais atvejais, kai pranešančioji

valstybė narė nesilaikė pranešimo apie atsiėmimą išsiuntimo termino, taip siekiant atgrasyti nuo taisyklių apėjimo ir trukdymo taikyti procedūrą. Tais atvejais, kai asmuo neteisėtai atvyko į valstybę narę ir prieglobsčio prašymo nepateikė, turėtų būti pratęstas laikotarpis, po kurio tos valstybės narės atsakomybė baigiasi, o kita valstybė narė, kurioje tas asmuo vėliau pateikia prašymą, tampa atsakinga, kad asmenys būtų dar labiau skatinami laikytis taisyklių ir pateikti prašymą pirmoje atvykimo valstybėje narėje, taip apribojant neteisėtą trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės judėjimą tarp valstybių narių ir padidinant bendros Europos prieglobsčio sistemos bendrą veiksmingumą;

(60) turėtų būti rengiamas asmeninis pokalbis su prašytoju, kad būtų galima lengviau nustatyti, kuri valstybė narė atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nebent prašytojas pasislėpė, nedalyvavo pokalbyje be pagrįstos priežasties arba prašytojo pateiktos informacijos pakanka, kad būtų galima nustatyti atsakingą valstybę narę. Siekiant užtikrinti, kad iš prašytojo būtų surinkta visa svarbi informacija, kad būtų galima teisingai nustatyti atsakingą valstybę narę, pokalbio nerengianti valstybė narė turėtų suteikti prašytojui galimybę pateikti visą papildomą informaciją, įskaitant tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių institucija turėtų apsvarstyti poreikį surengti asmeninį pokalbį. Kai tik tarptautinės apsaugos prašymas užregistruojamas, prašytojas turėtų būti informuojamas visų pirma apie šio reglamento taikymą, apie tai, kad už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė yra nustatyta remiantis objektyviais kriterijais, apie jo ar jos teises ir pareigas pagal šį reglamentą, ir apie pareigų nesilaikymo pasekmes;

(61) siekiant užtikrinti, kad asmeninis pokalbis padėtų kuo greičiau ir veiksmingiau nustatyti atsakingą valstybę narę, pokalbius su prašytojais vykdantys darbuotojai turėtų būti pakankamai apmokyti, be kita ko, turėtų bendrų žinių apie problemas, kurios gali daryti neigiamą poveikį prašytojo gebėjimui dalyvauti pokalbyje, pavyzdžiui, požymius, kad prašytojas galėjo būti kankinimo ar prekybos žmonėmis auka;

(62) siekiant užtikrinti veiksmingą prašytojų pagrindinių teisių į privataus ir šeimos gyvenimo ir vaiko teisių paisymą bei apsaugą nuo nežmoniško ir žeminančio elgesio, susijusio su perdavimu, prašytojai turėtų turėti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, apsiribojančią šiomis teisėmis, visų pirma pagal Chartijos 47 straipsnį ir atitinkamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką;

(63) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiai taikyti šį reglamentą, valstybės narės, baigusios atsakingos valstybės narės nustatymo procedūras, visais atvejais turėtų sistemoje EURODAC nurodyti atsakingą valstybę narę, be kita ko, tais atvejais, kai atsakomybė atsiranda dėl to, kad nesilaikoma prašymų perimti savo žinion siuntimo ar atsakymo į juos terminų, taip pat perdavimo vykdymo terminų, taip pat tais atvejais, kai atsakinga tampa valstybė narė, kurioje pateiktas pirmasis prašymas, arba kai asmens neįmanoma perduoti pirmajai atsakingai valstybei narei dėl realios rizikos, kad prašytojas dėl perdavimo tai valstybei narei susidurs su nežmonišku ar žeminančiu elgesiu, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, ir dėl to vėliau kita valstybė narė nustatoma kaip atsakinga;

(64) siekiant užtikrinti greitą atsakingos valstybės narės nustatymą, prašymų perimti savo žinion pateikimo ir atsakymo į juos, pranešimų apie atsiėmimą pateikimo, taip pat skundų pateikimo ir sprendimo dėl jų priėmimo terminai turėtų būti racionalizuoti ir sutrumpinti, nedarant poveikio prašytojų pagrindinėms teisėms;

(65) prašytojų sulaikymas turėtų būti vykdomas laikantis pagrindinio principo, kad asmuo neturėtų būti laikomas sulaikytas vien dėl to, kad jis prašo tarptautinės apsaugos. Sulaikymas turėtų būti kuo trumpesnis ir turėtų būti laikomasi būtinumo bei proporcingumo principų, todėl jis leidžiamas tik kaip kraštutinė priemonė. Visų pirma prašytojų sulaikymas turi vykti pagal Ženevos konvencijos 31 straipsnį. Šiame reglamente numatytos sulaikyto asmens atžvilgiu vykdomos procedūros turėtų būti taikomos kaip prioritetinės ir atliekamos per trumpiausius galimus terminus. Direktyvos (ES) 2024/1346 nuostatas dėl sulaikymui taikomų bendrųjų garantijų ir, atitinkamais atvejais, laikymo sąlygų valstybės narės turėtų taikyti ir pagal šį reglamentą sulaikytiems asmenims. Nepilnamečiai paprastai neturėtų būti sulaikomi ir turėtų būti dedamos pastangos apgyvendinti juos specialiomis nepilnamečiams pritaikytomis sąlygomis. Nepilnamečiai išimties tvarka galėtų būti sulaikomi Direktyvoje (ES) 2024/1346 numatytomis aplinkybėmis, taikant sulaikymą kaip kraštutinę priemonę, nustačius, kad negalima veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių, ir įvertinus, kad sulaikymas atitinka geriausius vaiko interesus;

(66) sklandžiam šiuo reglamentu sukurtos sistemos veikimui pavojų galėtų kelti prieglobsčio sistemų trūkumai arba sutrikimai, kuriuos dažnai apsunkina arba prie jų prisideda sistemoms tenkantis ypatingas krūvis, ir dėl to galėtų atsirasti rizika, kad bus pažeidžiamos prašytojų teisės, išdėstytos Sąjungos prieglobsčio *acquis* ir Chartijoje, ir kitos tarptautinės žmogaus teisės ir pabėgėlių teisės;

(67) lojalus valstybių narių bendradarbiavimas yra būtinas tinkamam bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimui. Toks bendradarbiavimas apima, *inter alia*, tinkamą šiame reglamente nustatytų procedūrinių taisyklių taikymą, įskaitant tai, kad būtų nustatytos ir įgyvendintos visos tinkamos praktinės priemonės, būtinos siekiant užtikrinti, kad perdavimas iš tikrųjų būtų atliktas;

(68) kaip numatyta Komisijos reglamente (EB) Nr. 1560/2003 ([15]), asmuo gali būti perduodamas už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingai valstybei narei jo laisva valia, prižiūrint jo išvykimą arba jį palydint. Valstybės narės turėtų skatinti perdavimą laisva asmens valia, atitinkamam prašytojui suteikdamos reikiamą informaciją, ir turėtų užtikrinti, kad prižiūrimas arba lydimas asmens perdavimas vyktų humaniškai, užtikrinant visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms ir asmens orumui, taip pat atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus ir ypač atsižvelgiant į atitinkamos teismų praktikos pokyčius, visų pirma susijusius su perdavimu dėl humanitarinių priežasčių;

(69) jei tai būtina tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimui, valstybės narės turėtų turėti galimybę be prašytojo sutikimo dalytis konkrečia tam tikslui svarbia informacija, kai tokia informacija yra būtina atsakingos valstybės narės kompetentingoms institucijoms, kad jos galėtų vykdyti savo pareigas, visų pirma nustatytas Reglamente (ES) 2024/1348;

(70) siekiant užtikrinti aiškią ir veiksmingą perkėlimo procedūrą, turėtų būti nustatytos konkrečios taisyklės, taikomos remiamajai ir prisidedančiajai valstybei narei. Tais atvejais, kai atsakomybė nėra nustatyta prieš perkėlimą, atsakinga turėtų tapti valstybė narė, į kurią perkeliama, išskyrus atvejus, kai būtų taikomi su šeima susiję kriterijai. Šiame reglamente nustatytos su perdavimu susijusios taisyklės ir apsaugos priemonės, kai aktualu, taip pat turėtų būti taikomos perdavimui perkėlimo tikslu. Tokiomis taisyklėmis turėtų būti užtikrinta, kad būtų išsaugotas šeimos vientisumas ir kad asmenys, kurie galėtų kelti grėsmę vidaus saugumui, nebūtų perkeliami;

(71) kai valstybės narės vykdo perkėlimą kaip solidarumo įnašą, turėtų būti teikiama tinkama ir proporcinga finansinė parama iš Sąjungos biudžeto. Siekiant paskatinti valstybes nares teikti pirmenybę nelydimų nepilnamečių perkėlimui, reikėtų numatyti didesnį skatinamąjį įnašą dėl nelydimų nepilnamečių;

(72) siekiant remti valstybių narių pastangas taikyti šį reglamentą, turėtų būti galima mobilizuoti Reglamentu (ES) 2021/1147 įsteigto Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir kitų atitinkamų Sąjungos fondų (toliau – fondai) išteklius, laikantis atitinkamų fondų naudojimą reglamentuojančių taisyklių ir nedarant poveikio kitiems fondų lėšomis remiamiems prioritetams. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės turėtų galėti pasinaudoti asignavimais pagal savo atitinkamas programas, įskaitant sumas, kurios skiriamos atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą. Pagal temines priemones turėtų būti galima suteikti papildomą paramą, visų pirma toms valstybėms narėms, kurioms gali reikėti padidinti savo pajėgumus prie išorės sienų arba kurios susiduria su tam tikru spaudimu ar poreikiais, susijusiais su jų prieglobsčio ir priėmimo sistemomis ir su jų išorės sienomis;

(73) Reglamentas (ES) 2021/1147 turėtų būti iš dalies pakeistas, kad būtų užtikrintas visapusiškas Sąjungos biudžeto įnašas, skirtas bendroms tinkamoms finansuoti solidarumo veiksmų išlaidoms padengti, taip pat nustatyti konkrečius su tais veiksmais susijusius ataskaitų teikimo reikalavimus, kurie yra esamų pareigų teikti ataskaitas apie fondų įgyvendinimą dalis;

(74) nustatant solidarumo veiksmų išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpį, reikėtų atsižvelgti į poreikį laiku įgyvendinti solidarumo veiksmus. Be to, dėl solidarumo pobūdžio, būdingo finansiniams pervedimams pagal šį reglamentą, tokie pervedimai turėtų būti visapusiškai naudojami solidarumo veiksmams finansuoti;

([15]) 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003 9 5, p. 3).

(75) taikyti šį reglamentą ir padidinti jo veiksmingumą gali padėti dvišaliai valstybių narių susitarimai dėl kompetentingų institucijų keitimosi informacija gerinimo, procedūrų terminų trumpinimo arba prašymų perimti savo žinion ar pranešimų apie atsiėmimą nagrinėjimo supaprastinimo arba perdavimo vykdymo procedūrų nustatymas, siekiant jas vykdyti veiksmingiau;

(76) turėtų būti užtikrintas tęstinumas tarp Reglamente (ES) Nr. 604/2013 nustatytos atsakingos valstybės narės nustatymo sistemos ir šiuo reglamentu nustatytos sistemos. Panašiai turėtų būti užtikrintas šio reglamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1358 ([16]) nuoseklumas;

(77) siekiant sustiprinti praktinį bendradarbiavimą ir dalijimąsi informacija visais su šio reglamento taikymu susijusiais klausimais, įskaitant praktinių priemonių ir gairių parengimą, turėtų būti sukurtas Prieglobsčio agentūros koordinuojamas valstybių narių kompetentingų institucijų tinklas arba keli tinklai. Tie tinklai turėtų siekti rengti reguliarius susitikimus, kad būtų stiprinamas pasitikėjimas ir bendras supratimas apie šio reglamento įgyvendinimo iššūkius valstybėse narėse;

(78) šio reglamento taikymą turėtų palengvinti Reglamentu (ES) 2024/1358 sukurtos sistemos EURODAC veikimas;

(79) šio reglamento taikymą turėtų palengvinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 767/2008 ([17]) sukurtos Vizų informacinės sistemos (VIS) veikimas, ypač įgyvendinant jo 21 ir 22 straipsnius;

(80) dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos savo įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, įskaitant atitinkamą Europos žmogaus teisių teismo praktiką;

(81) pagal šį reglamentą valstybių narių atliekamam asmens duomenų tvarkymui taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 ([18]). Valstybės narės turėtų įgyvendinti tinkamas technines ir organizacines priemones, kad užtikrintų ir galėtų parodyti, kad asmens duomenys tvarkomi pagal tą reglamentą ir šio reglamento nuostatas, kuriose nustatyti su duomenų tvarkymu susiję reikalavimai. Visų pirma tomis priemonėmis turėtų būti užtikrintas pagal šį reglamentą tvarkomų asmens duomenų saugumas, pirmiausia siekiant užkirsti kelią neteisėtai ar neleistinai prieigai prie tvarkomų asmens duomenų arba neteisėtam ar neleistinam jų atskleidimui, keitimui arba praradimui. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga priežiūros institucija arba institucijos turėtų stebėti, ar atitinkamos institucijos teisėtai tvarko asmens duomenis, be kita ko, kai jie perduodami institucijoms, kompetentingoms atlikti saugumo patikrinimus. Visų pirma tais atvejais, kai tikėtina, kad dėl asmens duomenų saugumo pažeidimo kils didelis pavojus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms pagal Reglamentą (ES) 2016/679, jiems turėtų būti be reikalo nedelsiant apie tai pranešta;

(82) valstybės narės ir Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros, įgyvendindami šį reglamentą, turėtų imtis visų proporcingų ir būtinų priemonių, kuriomis būtų siekiama užtikrinti, kad asmens duomenys būtų saugomi saugiu būdu;

(83) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti tam tikri įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([19]), išskyrus Komisijos įgyvendinimo sprendimus, kuriais nustatoma, ar valstybė narė

([16]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1358 dėl sistemos EURODAC, skirtos biometriniams duomenims palyginti, sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES) 2024/1351 ir (ES) 2024/1350 ir Tarybos direktyvą 2001/55/EB, siekiant nustatyti neteisėtai esančius trečiųjų šalių trečiųjų valstybių piliečius arba asmenis be pilietybės, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų ir Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su sistemos EURODAC duomenimis, ir kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/818 ir kuriuo panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 (OL L, 2024/1358, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

([17]) 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60).

([18]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

([19]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

patiria migracijos spaudimą, ar jai gresia migracijos spaudimo rizika arba ar joje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis;

(84) siekiant numatyti papildomas taisykles, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus, reglamentuojančius nelydimo nepilnamečio šeimos narių, brolių, seserų ar giminaičių tapatybės nustatymą; kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar yra įrodytų šeimos ryšių nelydimų nepilnamečių atžvilgiu; kriterijus, į kuriuos atsižvelgiama vertinant giminaičio gebėjimą pasirūpinti nelydimu nepilnamečiu, įskaitant tuos atvejus, kai nelydimo nepilnamečio šeimos narių, brolių, seserų ar giminaičių yra daugiau nei vienoje valstybėje narėje; elementus, į kuriuos turi būti atsižvelgiama siekiant įvertinti priklausomybės ryšį; kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar yra įrodytų šeimos ryšių išlaikomų asmenų atžvilgiu; kriterijus, į kuriuos atsižvelgiama vertinant atitinkamo asmens gebėjimą pasirūpinti išlaikomu asmeniu, ir elementus, į kuriuos turi būti atsižvelgta siekiant įvertinti negalėjimą keliauti ilgą laikotarpį, kartu visapusiškai atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus, kaip numatyta šiame reglamente. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([20]) nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti rengiant deleguotuosius aktus, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(85) Reglamente (ES) Nr. 604/2013 reikia padaryti esminių pakeitimų. Siekiant aiškumo tas reglamentas turėtų būti panaikintas;

(86) kad būtų galima veiksmingai stebėti, kaip taikomas šis reglamentas, jis turėtų būti reguliariai vertinamas;

(87) šiame reglamente gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie garantuojami Sąjungos ir tarptautinėje teisėje, be kita ko, Chartijoje. Visų pirma, šiuo reglamentu siekiama užtikrinti visišką Chartijos 18 straipsnyje garantuotos teisės į prieglobstį laikymąsi ir jos 1, 4, 7, 24 ir 47 straipsniuose pripažintų teisių laikymąsi. Todėl valstybės narės turėtų atitinkamai taikyti šį reglamentą visapusiškai laikydamosi tų pagrindinių teisių;

(88) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. nustatyti valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių užregistruoto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus ir sukurti solidarumo mechanizmą siekiant padėti valstybės narėms reaguoti į migracijos spaudimą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(89) siekiant užtikrinti, kad pradėjus taikyti šį reglamentą, jis būtų įgyvendinamas nuosekliai, turėtų būti parengti ir įgyvendinti Sąjungos ir nacionalinio lygmens įgyvendinimo planai, kuriuose kiekvienos valstybės narės atveju būtų nustatytos spragos ir veiklos etapai;

(90) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Atsižvelgiant į tai, kad šio reglamento III, V ir VII dalys yra pakeitimai, kaip apibrėžta Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimo dėl valstybės narės, atsakingos už Danijoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ir „Eurodac“ sistemos, skirtos pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją ([21]), 3 straipsnyje, Danija turi pranešti Komisijai savo sprendimą, ar įgyvendins tokių pakeitimų turinį, tuo metu, kai priimami tie pakeitimai, arba per 30 dienų po jų priėmimo;

(91) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius bei 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

([20]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.
([21]) OL L 66, 2006 3 8, p. 38.

(92) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šio reglamento III, V ir VII dalys yra nauji teisės aktai srityje, kuriai taikomas Europos bendrijos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ([22]), priedas;

(93) Šveicarijos atžvilgiu šio reglamento III, V ir VII dalys yra teisės aktai arba priemonės, kuriais iš dalies keičiamos arba plėtojamos Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą ([23]), 1 straipsnio nuostatos;

(94) Lichtenšteino atžvilgiu šio reglamento III, V ir VII dalys yra teisės aktai arba priemonės, kuriais iš dalies keičiamos arba plėtojamos Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, 1 straipsnio nuostatos, į kurias daroma nuoroda Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo, pridedamo prie Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą ([24]), 3 straipsnyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I DALIS

DALYKAS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Dalykas

Laikantis solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principo, kaip įtvirtinta SESV 80 straipsnyje, ir siekiant sustiprinti tarpusavio pasitikėjimą, šiuo reglamentu:

a) nustatoma bendra prieglobsčio ir migracijos valdymo Sąjungoje ir bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimo sistema;

b) sukuriamas solidarumo mechanizmas;

c) išdėstomi valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) trečiosios šalies pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip tai suprantama SESV 20 straipsnio 1 dalyje, ir kuris nėra asmuo, besinaudojantis laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 ([25]) 2 straipsnio 5 punkte;

2) asmuo be pilietybės – asmuo, kurio jokia valstybė pagal savo galiojančius įstatymus nelaiko piliečiu;

3) tarptautinės apsaugos prašymas arba prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso, valstybei narei pareikštas apsaugos prašymas;

([22]) OL L 93, 2001 4 3, p. 40.
([23]) OL L 53, 2008 2 27, p. 5.
([24]) OL L 160, 2011 6 18, p. 39.
([25]) 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

4) prašytojas – tarptautinės apsaugos prašymą pareiškęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio prašymo dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

5) tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas – pagal reglamentus (ES) 2024/1348 ir (ES) 2024/1347 atliekamas tarptautinės apsaugos prašymo priimtinumo arba esmės nagrinėjimas, išskyrus atsakingos valstybės narės nustatymo pagal šį reglamentą procedūras;

6) tarptautinės apsaugos prašymo atsiėmimas – aiškus arba numanomas tarptautinės apsaugos prašymo atsiėmimas pagal Reglamentą (ES) 2024/1347;

7) tarptautinės apsaugos gavėjas – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuriam suteikta tarptautinė apsauga, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1347 3 straipsnio 4 punkte;

8) šeimos narys – jei šeima jau egzistavo prieš prašytojui ar šeimos nariui atvykstant į valstybių narių teritoriją, šie prašytojo šeimos nariai, esantys valstybės narės teritorijoje:

   a) prašytojo sutuoktinis arba su prašytoju pastovius santykius palaikantis nesusituokęs partneris tais atvejais, kai pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką nesusituokusios poros jos teisės aktais dėl trečiųjų šalių piliečių prilyginamos susituokusioms poroms,

   b) a papunktyje nurodytų porų arba prašytojo nepilnametis vaikas, su sąlyga, kad tas vaikas yra nesusituokęs ir neatsižvelgiant į tai, ar tas vaikas yra santuokinis, ar nesantuokinis, ar įvaikintas, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje,

   c) jei prašytojas yra nepilnametis ir nesusituokęs, – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už prašytoją pagal valstybės narės, kurioje yra tas suaugęs asmuo, teisę arba praktiką,

   d) jei tarptautinės apsaugos gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs, – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už tą gavėją pagal valstybės narės, kurioje gavėjas yra, teisę arba praktiką;

9) giminaitis – prašytojo suaugusi teta ar suaugęs dėdė arba senelis ir (ar) senelė, esantys valstybės narės teritorijoje, neatsižvelgiant į tai, ar prašytojas yra nesantuokinis vaikas ar buvo įvaikintas, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje;

10) nepilnametis – jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;

11) nelydimas nepilnametis – nepilnametis, kuris į valstybių narių teritoriją atvyksta nelydimas pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką už jį ar ją atsakingo suaugusio asmens ir iki tol, kol toks suaugęs asmuo faktiškai ima tą nepilnametį prižiūrėti, taip pat nepilnametis, paliktas be priežiūros po atvykimo į valstybių narių teritoriją;

12) atstovas – asmuo ar organizacija, kompetentingų įstaigų paskirti padėti ir atstovauti nelydimam nepilnamečiui vykstant šiame reglamente numatytoms procedūroms, kad būtų užtikrinti geriausi vaiko interesai ir prireikus naudojamasi teisiniu veiksnumu nepilnamečio vardu;

13) teisę gyventi šalyje patvirtinantis dokumentas – bet kuris valstybės narės valdžios institucijų išduotas leidimas, kuriuo suteikiama teisė trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės būti jos teritorijoje, įskaitant dokumentus, kuriais įrodomas leidimas likti teritorijoje pagal susitarimus dėl laikinosios apsaugos arba tol, kol pasikeis aplinkybės, neleidžiančios įvykdyti sprendimo dėl išsiuntimo, išskyrus vizas ir leidimus gyventi šalyje, išduotus laikotarpiu, reikalingu atsakingai valstybei narei pagal šį reglamentą nustatyti, arba nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą ar prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje;

14) viza – valstybės narės leidimas ar sprendimas, reikalingas, kad būtų galima vykti tranzitu ar atvykti numatytam buvimui toje valstybėje narėje ar keliose valstybėse narėse, įskaitant:

   a) pagal Sąjungos teisę ar nacionalinę teisę išduodamą leidimą ar sprendimą, reikalingą, kad būtų galima atvykti numatytam ilgesniam kaip 90 dienų buvimui toje valstybėje narėje,

b) pagal Sąjungos teisę ar nacionalinę teisę išduodamą leidimą ar sprendimą, reikalingą, kad būtų galima vykti tranzitu per tą valstybę narę ar atvykti numatytam ne ilgesniam kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį buvimui toje valstybėje narėje,

c) leidimą ar sprendimą, galiojantį vykimui tranzitu per valstybių narių vieno ar kelių oro uostų tarptautinio tranzito zonas;

15) diplomas arba kvalifikacija – diplomas arba kvalifikacija, įgyti ir patvirtinti valstybėje narėje po bent vienų akademinių metų studijų valstybės narės teritorijoje pagal pripažintą, valstybinę ar regioninę švietimo ar profesinio mokymo programą, kuri atitinka bent Tarptautinio standartizuoto švietimo klasifikatoriaus 2 lygmenį ir yra rengiama švietimo įstaigos pagal tos valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, neįtraukiant mokymo internetu ar kitų formų nuotolinio mokymosi;

16) švietimo įstaiga – viešoji ar privačioji švietimo arba profesinio mokymo įstaiga, įsteigta valstybėje narėje ir jos pripažįstama pagal jos nacionalinę teisę arba administracinę praktiką, remiantis skaidriais kriterijais;

17) pasislėpimas – veiksmai, dėl kurių atitinkamas asmuo pasidaro nepasiekiamas kompetentingoms administracinėms ar teisminėms institucijoms, pavyzdžiui:

a) išvykimas iš valstybės narės teritorijos be kompetentingų institucijų leidimo dėl priežasčių, kurias tas asmuo gali kontroliuoti,

b) nepranešimas apie išvykimą iš tam tikro apgyvendinimo centro ar nustatytos gyvenamosios vietos, kai to reikalauja valstybė narė, arba

c) neatvykimas į kompetentingas institucijas, kai tos institucijos to paprašo;

18) pasislėpimo pavojus – konkrečiu atveju buvimas teisėje apibrėžtais objektyviais kriterijais grindžiamų konkrečių priežasčių ar aplinkybių, leidžiančių manyti, kad atitinkamas asmuo, kuriam taikomos šiame reglamente nustatytos procedūros, galėtų pasislėpti;

19) remiamoji valstybė narė – valstybė narė, remiama solidarumo įnašais, kaip nustatyta šio reglamento IV dalyje;

20) prisidedančioji valstybė narė – valstybė narė, teikianti arba įpareigota teikti solidarumo įnašus, kuriais remiama remiamoji valstybė narė, kaip nustatyta šio reglamento IV dalyje;

21) perdavimas – pagal 42 straipsnį priimto sprendimo vykdymas;

22) perkėlimas – tarptautinės apsaugos prašytojo arba gavėjo perdavimas iš remiamosios valstybės narės teritorijos į prisidedančiosios valstybės narės teritoriją;

23) paieškos ir gelbėjimo operacijos – paieškos ir gelbėjimo operacijos, nurodytos 1979 m. balandžio 27 d. Hamburge priimtoje 1979 m. Tarptautinėje jūrų paieškos ir gelbėjimo konvencijoje;

24) migracijos spaudimas – padėtis, susidariusi dėl trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės atvykimo sausuma, jūra ar oru atvejų arba dėl trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės prašymų, kurie yra tokio masto, kad dėl jų valstybei narei, atsižvelgiant į bendrą padėtį Sąjungoje, tenka neproporcingos pareigos, net ir turint gerai parengtas prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemas, ir dėl kurios reikia nedelsiant imtis veiksmų, visų pirma teikti solidarumo įnašus, kaip numatyta pagal šio reglamento IV dalį; atsižvelgiant į valstybės narės geografinės padėties ypatumus, migracijos spaudimas apima situacijas, kai atvyksta daug trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės arba kyla tokio atvykimo rizika, įskaitant atvejus, kai tokie atvykimai atsitinka dėl pasikartojančio išlaipinimo po paieškos ir gelbėjimo operacijų arba dėl neteisėto trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės judėjimo tarp valstybių narių;

25) reikšminga migracijos padėtis – padėtis, kuri skiriasi nuo migracijos spaudimo, kai dėl einamaisiais ir ankstesniais metais per metus atvykusių trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės skaičiaus kumuliacinio poveikio gerai parengta prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistema pasiekia savo pajėgumų ribas;

26) priėmimo sąlygos – priėmimo sąlygos, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2024/1346 2 straipsnio 6 punkte;

27) priimtas asmuo – asmuo, kurį valstybė narė priėmė pagal Reglamentą (ES) 2024/1350 arba nacionalinę perkėlimo schemą, vykdomą ne pagal tą reglamentą;

28) ES solidarumo koordinatorius – pagal šio reglamento 15 straipsnį Komisijos paskirtas asmuo, turintis tame straipsnyje apibrėžtus įgaliojimus.

II DALIS

BENDRA PRIEGLOBSČIO IR MIGRACIJOS VALDYMO SISTEMA

I SKYRIUS

Visapusiškas požiūris

3 straipsnis

Visapusiškas požiūris į prieglobsčio ir migracijos valdymą

1. Bendri veiksmai, kurių Sąjunga ir valstybės narės imasi prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje pagal savo atitinkamą kompetenciją, grindžiami solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principu, įtvirtintu SESV 80 straipsnyje, remiantis visapusišku požiūriu, ir integruoto politikos formavimo principu, laikantis tarptautinės ir Sąjungos teisės, įskaitant pagrindines teises.

Siekiant bendro tikslo – veiksmingai valdyti prieglobstį ir migraciją pagal taikytiną Sąjungos teisę, tais veiksmais siekiama šių tikslų:

a) užtikrinti prieglobsčio ir migracijos valdymo politikos suderinamumą valdant migracijos srautus į Sąjungą;

b) spręsti migracijos maršrutų ir neteisėto judėjimo tarp valstybių narių klausimus.

2. Komisija, Taryba ir valstybės narės, konsultuodamosi su institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis, atsakingais už išorės politiką, užtikrina nuoseklų prieglobsčio ir migracijos valdymo politikos įgyvendinimą, įskaitant šios politikos vidaus ir išorės komponentus.

4 straipsnis

Visapusiško požiūrio vidaus komponentai

Siekiant šio reglamento 3 straipsnyje nustatytų tikslų, visapusiško požiūrio vidaus komponentus sudaro šie elementai:

a) glaudus Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, valstybių narių ir tarptautinių organizacijų bendradarbiavimas ir tarpusavio partnerystė;

b) veiksmingas valstybių narių išorės sienų valdymas, grindžiamas Europos integruotu sienų valdymu, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896 ([26]) 3 straipsnyje;

c) visapusiškas tarptautinėje ir Sąjungos teisėje nustatytų įsipareigojimų, susijusių su jūroje išgelbėtais asmenimis, laikymasis;

([26]) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

d) galimybė greitai ir veiksmingai naudotis teisinga ir veiksminga tarptautinės apsaugos procedūra valstybių narių teritorijoje, įskaitant prie valstybių narių išorės sienų, valstybių narių teritorinėje jūroje arba tranzito zonose, ir trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės pripažinimas pabėgėliais ar papildomos apsaugos gavėjais, kaip numatyta pagal Reglamentą (ES) 2024/1348 ir Reglamentą (ES) 2024/1347;

e) valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas;

f) veiksmingos priemonės, kurių imamasi siekiant mažinti paskatas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės neteisėtai judėti tarp valstybių narių ir užkirsti kelią tokiam judėjimui;

g) galimybė prašytojams naudotis tinkamomis priėmimo sąlygomis pagal Direktyvą (ES) 2024/1346;

h) veiksmingas neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/115/EB ([27]), valdymas;

i) veiksmingos priemonės, kuriomis skatinama ir remiama tarptautinės apsaugos gavėjų integracija valstybėse narėse;

j) priemonės, kuriomis siekiama kovoti su išnaudojimu ir mažinti nelegalų darbą, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/52/EB ([28]);

k) kai taikytina, Sąjungos lygmeniu, be kita ko, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros (toliau – Prieglobsčio agentūra) nustatytų operatyvinių priemonių ir Sąjungos informacinių sistemų, kurias valdo Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA), dislokavimas ir naudojimas.

5 straipsnis

Visapusiško požiūrio išorės komponentai

Siekdamos 3 straipsnyje nustatytų tikslų, Sąjunga ir valstybės narės pagal savo atitinkamą kompetenciją skatina ir plėtoja specialiai pritaikytas ir abipusiai naudingas partnerystes, visapusiškai laikydamosi tarptautinės ir Sąjungos teisės ir visapusiškai gerbdamos žmogaus teises, ir skatina glaudų bendradarbiavimą su atitinkamomis trečiosiomis šalimis dvišaliu, regioniniu, daugiašaliu ir tarptautiniu lygmenimis, siekiant, be kita ko:

a) skatinti teisėtą migraciją ir teisėtus atvykimo į Europos Sąjungą būdus trečiųjų šalių piliečiams, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, ir asmenims, kuriems kitais būdais leidžiama teisėtai gyventi valstybėse narėse;

b) remti partnerius, priimančius daug migrantų ir pabėgėlių, kuriems reikalinga apsauga, ir stiprinti jų operatyvinius pajėgumus migracijos, prieglobsčio ir sienų valdymo srityje visapusiškai gerbiant žmogaus teises;

c) užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, be kita ko, mažinant šių reiškinių lemiamą pažeidžiamumą ir kartu užtikrinant teisę prašyti tarptautinės apsaugos;

d) šalinti neteisėtos migracijos ir priverstinio gyventojų perkėlimo pagrindines priežastis ir veiksnius;

e) skatinti veiksmingą grąžinimą, readmisiją ir reintegraciją;

f) užtikrinti visapusišką bendros vizų politikos įgyvendinimą.

([27]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

([28]) 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai (OL L 168, 2009 6 30, p. 24).

6 straipsnis

Solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principas

1. Vykdydamos savo įsipareigojimus pagal šį reglamentą, Sąjunga ir valstybės narės laikosi solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principo, įtvirtinto SESV 80 straipsnyje, ir atsižvelgia į bendrą interesą užtikrinti, kad Sąjungos prieglobsčio ir migracijos valdymo politika veiksmingai veiktų.

2. Vykdydamos savo įsipareigojimus pagal šį reglamentą, valstybės narės glaudžiai bendradarbiauja ir:

a) sukuria ir palaiko nacionalines prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemas, kuriomis suteikiama veiksminga galimybė naudotis tarptautinės apsaugos procedūromis, suteikiama tarptautinė apsauga tiems prašytojams, kuriems jos reikia, ir užtikrina veiksmingą ir orų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimą pagal Direktyvą 2008/115/EB, taip pat užtikrina tinkamą tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimą ir į tai investuoja pagal Direktyvą (ES) 2024/1346;

b) užtikrina, kad šiam reglamentui įgyvendinti būtų skiriama būtinų išteklių ir pakankamai kompetentingų darbuotojų, ir jei valstybė narė mano, kad tai būtina, arba kai taikytina, šiuo tikslu prašo atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų paramos;

c) imasi visų būtinų ir proporcingų priemonių, visiškai paisant pagrindinių teisių, kad užkirstų kelią neteisėtai migracijai į valstybių narių teritorijas ir ją sumažintų, be kita ko, užkirstų kelią neteisėtam migrantų gabenimui ir prekybai žmonėmis bei kovotų su tuo ir užtikrintų neteisėtai atgabentų migrantų ir prekybos žmonėmis aukų teisių apsaugą;

d) teisingai ir operatyviai taiko taisykles dėl valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo ir prireikus atlieka perdavimą atsakingai valstybei narei pagal III dalies I–VI skyrius ir IV dalies I skyrių;

e) teikia veiksmingą paramą kitoms valstybėms narėms solidarumo įnašų forma, remdamosi II arba IV dalyje nustatytais poreikiais;

f) imasi veiksmingų priemonių, siekdamos mažinti paskatas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės neteisėtai judėti tarp valstybių narių ir užkirsti kelią tokiam judėjimui.

3. Siekiant padėti valstybėms narėms vykdyti savo įsipareigojimus, nuolatinis ES migracijos srities paramos priemonių rinkinys apima bent:

a) operatyvinę ir techninę pagalbą, kurią teikia atitinkamos Sąjungos įstaigos, tarnybos ir agentūros pagal savo įgaliojimus, visų pirma Prieglobsčio agentūra pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2303 ([29]), Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra pagal Reglamentą (ES) 2019/1896 ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolas) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/794 ([30]);

b) Sąjungos fondų teikiamą paramą šioje dalyje nustatytai bendrai sistemai įgyvendinti pagal Reglamentą (ES) 2021/1147 ir, kai aktualu, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1148 ([31]);

c) Sąjungos *acquis* numatytas nukrypti leidžiančias nuostatas, kuriomis valstybėms narėms suteikiamos būtinos priemonės reaguoti į konkrečius migracijos iššūkius, kaip nurodyta reglamentuose (ES) 2024/1359 ir (ES) 2024/1348 bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1349 ([32]);

([29]) 2021 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2303 dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 439/2010 (OL L 468, 2021 12 30, p. 1).

([30]) 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53).

([31]) 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1148, kuriuo sukuriama sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė, įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą (OL L 251, 2021 7 15, p. 48).

([32]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1349, kuriuo nustatoma grąžinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148 (OL L, 2024/1349, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

d) Sąjungos civilinės saugos mechanizmo aktyvavimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/836 ([33]);

e) priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos grąžinimo ir reintegracijos veiklai, be kita ko, bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir visapusiškai laikantis pagrindinių teisių;

f) sustiprintus veiksmus ir tarpsektorinę veiklą migracijos išorės aspekto srityje;

g) intensyvesnę diplomatinę ir politinę informavimo veiklą;

h) koordinuotas komunikacijos strategijas;

i) veiksmingos ir žmogaus teisėmis grindžiamos migracijos politikos trečiosiose šalyse rėmimą;

j) teisėtos migracijos ir tinkamai valdomo mobilumo skatinimą, be kita ko, stiprinant dvišales, regionines ir tarptautines partnerystes migracijos, priverstinio perkėlimo, teisėtų atvykimo būdų ir judumo partneryščių srityse.

7 straipsnis

Strateginis požiūris į prieglobsčio ir migracijos valdymą nacionaliniu lygmeniu

1. Valstybės narės parengia nacionalines strategijas, kuriose nustatomas strateginis požiūris siekiant užtikrinti, kad jos turėtų pajėgumų savo prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemai veiksmingai įgyvendinti, visapusiškai laikantis įsipareigojimų pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę bei atsižvelgiant į jų konkrečią padėtį, ypač į geografinę vietą.

Rengdamos savo nacionalines strategijas, valstybės narės prireikus ir laikydamosi nacionalinės teisės gali konsultuotis su Komisija ir atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, visų pirma Prieglobsčio agentūra, taip pat su vietos ir regioninėmis institucijomis. Į tas strategijas įtraukiami bent šie elementai:

a) prevencinės priemonės migracijos spaudimo rizikai sumažinti ir nenumatytų atvejų planavimas, atsižvelgiant į nenumatytų atvejų planavimą pagal Reglamentus (ES) 2019/1896 bei (ES) 2021/2303 ir Direktyvą (ES) 2024/1346, taip pat į Komisijos ataskaitas, parengtas pagal Rekomendaciją (ES) 2020/1366;

b) informacija apie tai, kaip valstybės narės įgyvendina šioje dalyje nustatytus principus ir kaip nacionaliniu lygmeniu vykdomos iš jų kylančios teisinės pareigos;

c) informacija apie tai, kaip atsižvelgta į Prieglobsčio agentūros ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vykdomos stebėsenos ir pagal Reglamentą (ES) 2022/922 atliekamo vertinimo, taip pat pagal Reglamento (ES) 2024/1356 10 straipsnį vykdomos stebėsenos rezultatus.

2. Nacionalinėse strategijose atsižvelgiama į kitas susijusias strategijas ir esamas paramos priemones, visų pirma, numatytas pagal Reglamentus (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/2303, ir jos turi derėti su nacionalinėmis Europos integruoto sienų valdymo strategijomis, nustatytomis pagal Reglamento (ES) 2019/1896 8 straipsnio 6 dalį, ir jas papildyti.

3. Valstybės narės savo nacionalines prieglobsčio ir migracijos valdymo strategijas Komisijai perduoda likus šešiems mėnesiams iki 8 straipsnyje nurodytos Strategijos priėmimo.

4. Sąjungos finansinė ir operatyvinė parama įsipareigojimams įgyvendinti, įskaitant operatyvinę paramą iš jos įstaigų, organų ir agentūrų, teikiama pagal Reglamentus (ES) 2019/1986, (ES) 2021/1147, (ES) 2021/2303 ir, kai aktualu, (ES) 2021/1148.

5. Komisija stebi migracijos padėtį ir teikia informaciją apie ją reguliariai rengiamose ataskaitose, kurios grindžiamos Europos išorės veiksmų tarnybos, Prieglobsčio agentūros, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros, Europolo ir

([33]) 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/836, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (OL L 185, 2021 5 26, p. 1).

Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros teikiamais duomenimis ir informacija, visų pirma informacija, surinkta pagal Rekomendaciją (ES) 2020/1366 ir ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo tinkle bei, prireikus, valstybių narių teikiama informacija.

6. Komisija įgyvendinimo aktais nustato šabloną, kurį valstybės narės turi naudoti siekdamos užtikrinti, kad jų nacionalines strategijas būtų galima palyginti pagal konkrečius pagrindinius elementus, pavyzdžiui, nenumatytų atvejų planavimą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8 straipsnis

Ilgalaikė Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija

1. Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir atsižvelgdama į atitinkamas Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų ataskaitas bei analizę, taip pat remdamasi 7 straipsnyje nurodytomis nacionalinėmis strategijomis, parengia penkerių metų Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją (toliau – Strategija), kurioje išdėstomas strateginis požiūris siekiant užtikrinti nuoseklų nacionalinių strategijų įgyvendinimą. Komisija šią Strategiją pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai. Strategija nėra teisiškai privaloma.

2. Pirmoji Strategija priimama ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 12 d., o po to – kas penkerius metus.

3. Į Strategiją įtraukiami 4 ir 5 straipsniuose išvardyti elementai, joje svarbus vaidmuo suteikiamas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikai ir taip pat atsižvelgiama į:

a) 7 straipsnyje nurodytas valstybių narių nacionalines prieglobsčio ir migracijos valdymo strategijas ir jų atitiktį Sąjungos ir tarptautinei teisei;

b) reikšmingą informaciją, kurią Komisija surinko pagal Rekomendaciją (ES) 2020/1366;

c) Komisijos ir Prieglobsčio agentūros surinktą informaciją apie Sąjungos prieglobsčio *acquis* įgyvendinimą;

d) informaciją, gautą iš Europos išorės veiksmų tarnybos bei atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, visų pirma surinktą remiantis Prieglobsčio agentūros, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitomis;

e) bet kokią kitą reikšmingą informaciją, įskaitant valstybių narių, stebėsenos institucijų, tarptautinių organizacijų ir kitų atitinkamų įstaigų, organų, agentūrų ar organizacijų pateiktą informaciją.

II SKYRIUS

Metinis migracijos valdymo ciklas

9 straipsnis

Europos metinė prieglobsčio ir migracijos ataskaita

1. Komisija kasmet priima metinę Europos prieglobsčio ir migracijos ataskaitą, kurioje įvertinama prieglobsčio, priėmimo ir migracijos padėtis per praėjusį 12 mėnesių laikotarpį ir bet kokie galimi pokyčiai, pateikiant strateginį padėties migracijos ir prieglobsčio srityje vaizdą, ir kuri taip pat atlieka Sąjungos ankstyvojo perspėjimo ir informuotumo didinimo priemonės funkciją (toliau – ataskaita).

2. Ataskaita grindžiama atitinkamais kiekybiniais ir kokybiniais duomenimis ir informacija, kuriuos pateikė valstybės narės, Europos išorės veiksmų tarnyba, Prieglobsčio agentūra, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, Europolas ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra. Joje taip pat gali būti atsižvelgiama į kitų atitinkamų įstaigų, organų, agentūrų ar organizacijų pateiktą informaciją.

3. Ataskaitą sudaro šie elementai:

a) bendros padėties, apimančios visus migracijos maršrutus į Sąjungą ir visose valstybėse narėse, vertinimas, visų pirma:

i) tarptautinės apsaugos prašymų skaičius ir prašytojų pilietybė;

ii) identifikuotų nelydimų nepilnamečių ir, kai įmanoma, asmenų, turinčių specialių priėmimo ar procedūrinių poreikių, skaičius;

iii) trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kuriems suteikta tarptautinė apsauga pagal Reglamentą (ES) 2024/1347, skaičius;

iv) pirmosios instancijos ir galutinių sprendimų dėl prieglobsčio skaičius;

v) valstybių narių priėmimo pajėgumai;

vi) trečiųjų šalių piliečių, kurių atveju valstybių narių institucijos nustatė, kad jie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo į valstybę narę, buvimo arba gyvenimo joje sąlygų, įskaitant užsibuvusius asmenis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2226 ([34]) 3 straipsnio 1 dalies 19 punkte, skaičius;

vii) valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti skaičius ir trečiųjų šalių piliečių, kurie pagal sprendimą grąžinti laikantis Direktyvos 2008/115/EB išvyko iš valstybių narių teritorijos, skaičius;

viii) trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kuriuos valstybės narės priėmė pagal Sąjungos ir nacionalines perkėlimo arba humanitarinio priėmimo programas, skaičius;

ix) trečiųjų šalių piliečių, kuriems taikoma Reglamentuose (ES) 2024/1348 ir (ES) 2024/1349 numatyta pasienio procedūra, skaičius ir jų pilietybė;

x) gaunamų ir išsiunčiamų prašymų perimti savo žinion ar pranešimų apie atsiėmimą pagal 39 ir 41 straipsnius skaičius;

xi) sprendimų perduoti skaičius ir perdavimų, atliktų pagal šį reglamentą, skaičius;

xii) trečiųjų šalių piliečių, išlaipintų po paieškos ir gelbėjimo operacijų, skaičius ir pilietybė, taip pat tų trečiųjų šalių piliečių pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų skaičius;

xiii) valstybės narės, kuriose būta pasikartojančių atvykimo jūra atvejų, ypač dėl išlaipinimo po paieškos ir gelbėjimo operacijų;

xiv) trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kuriems neleista atvykti pagal Reglamento (ES) 2016/399 14 straipsnį, skaičius;

xv) trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kurie naudojasi laikina apsauga pagal Tarybos direktyvą 2001/55/EB ([35]), skaičius;

xvi) asmenų, sulaikytų dėl neteisėto išorės sausumos, jūrų ar oro sienos kirtimo, skaičius ir, jei yra duomenų ir juos galima patikrinti, bandymo neteisėtai kirsti sieną atvejų skaičius;

xvii) Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų teikiama parama valstybėms narėms;

b) projekcija ateinantiems metams, įskaitant numatomų atvykimų jūra skaičių, remiantis bendra migracijos padėtimi praėjusiais metais ir atsižvelgiant į dabartinę padėtį, kartu taip pat atsižvelgiant į ankstesnį patirtą spaudimą;

([34]) 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos prieigos prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 327, 2017 12 9, p. 20).

([35]) 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

c) informacija apie parengties lygį Sąjungoje ir valstybėse narėse ir galimą numatomų situacijų poveikį;

d) informacija apie valstybių narių pajėgumus, visų pirma apie priėmimo pajėgumus;

e) Prieglobsčio agentūros ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vykdomos stebėsenos ir pagal Reglamentą (ES) 2022/922 atlikto vertinimo, taip pat pagal Reglamento (ES) 2024/1356 10 straipsnį vykdomos stebėsenos, kaip nurodyta šio reglamento 7 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punkte, rezultatai;

f) įvertinimas, ar reikia solidarumo priemonių ir priemonių pagal nuolatinį ES migracijos srities paramos priemonių rinkinį, kad būtų galima padėti atitinkamai valstybei narei ar valstybėms narėms.

4. Komisija ataskaitą priima ne vėliau kaip kiekvienų metų spalio 15 d. ir ją perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Ataskaita yra Sąjungos lygmens sprendimų dėl priemonių, reikalingų migracijos padėčiai valdyti, pagrindas.

6. Pirmoji ataskaita priimama ne vėliau kaip 2025 m. spalio 15 d.

7. Ataskaitos tikslais valstybės narės, Prieglobsčio agentūra, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, Europolas ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra ne vėliau kaip kiekvienų metų birželio 1 d. pateikia 10 straipsnyje nurodytą informaciją.

8. Kiekvienų metų pirmąją liepos mėnesio pusę Komisija surengia ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo posėdį, kuriame pristatomas pradinis padėties vertinimas ir keičiamasi informacija su to mechanizmo nariais. ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo sudėtis ir veikimas yra nustatyti Rekomendacijos (ES) 2020/1366 pradinėje redakcijoje.

9. Valstybės narės ir atitinkamos Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros pateikia Komisijai atnaujintą informaciją ne vėliau kaip kiekvienų metų rugsėjo 1 d.

10. Komisija ne vėliau kaip kiekvienų metų rugsėjo 30 d. surengia ES pasirengimo su migracija susijusios krizėms ir jų valdymo mechanizmo posėdį, kuriame pristatomas konsoliduotas padėties vertinimas. ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo sudėtis ir veikimas yra nustatyti Rekomendacijos (ES) 2020/1366 pradinėje redakcijoje.

10 straipsnis

Informacija bendros migracijos padėties, migracijos spaudimo, migracijos spaudimo rizikos arba reikšmingos migracijos padėties vertinimui

1. Vertindama bendrą migracijos padėtį arba tai, ar valstybė narė patiria migracijos spaudimą, migracijos spaudimo riziką arba susiduria su reikšminga migracijos padėtimi, Komisija remiasi 9 straipsnyje nurodyta ataskaita ir atsižvelgia į visą papildomą informaciją pagal 9 straipsnio 3 dalies a punktą.

2. Komisija taip pat atsižvelgia į šiuos elementus:

a) atitinkamos valstybės narės pateiktą informaciją, įskaitant jos poreikių, pajėgumų ir pasirengimo priemonių įvertinimą, ir visą papildomą susijusią informaciją, pateiktą 7 straipsnyje nurodytoje nacionalinėje strategijoje;

b) bendradarbiavimo migracijos, taip pat grąžinimo ir readmisijos srityse, be kita ko, atsižvelgiant į metinę ataskaitą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009 ([36]) 25a straipsnį, su trečiosiomis kilmės ir tranzito šalimis, pirmosiomis prieglobsčio valstybėmis ir saugiomis trečiosiomis šalimis, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2024/1348, lygį;

([36]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

c) geopolitinę padėtį atitinkamose trečiosiose šalyse, taip pat pagrindines migracijos priežastis ir galimas migracijos instrumentalizavimo situacijas bei galimus neteisėto atvykimo per valstybių narių išorės sienas srities pokyčius, kurie galėtų turėti įtakos migrantų judėjimui;

d) susijusias rekomendacijas, numatytas Reglamento (ES) 2022/922 20 straipsnyje, Reglamento (ES) 2021/2303 15 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2019/1896 32 straipsnio 7 dalyje;

e) informaciją, surinktą pagal Rekomendaciją (ES) 2020/1366;

f) integruoto informuotumo apie padėtį ir analizės ataskaitas pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/1993 ([37]), jei aktyvuojamas integruotas politinis atsakas į krizes, arba informuotumo apie padėtį ir analizės migracijos srityje ataskaitą, paskelbtą per pirmąjį ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo etapą, kai integruotas politinis atsakas į krizes neaktyvuojamas;

g) informaciją, gautą iš vizų režimo liberalizavimo ataskaitų ir dialogų su trečiosiomis šalimis;

h) Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ketvirtinius biuletenius apie migraciją ir kitas ataskaitas;

i) Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų teikiamą paramą valstybėms narėms;

j) atitinkamas pažeidžiamumo vertinimo ataskaitos, nurodytos Reglamento (ES) 2019/1896 32 straipsnyje, dalis;

k) neteisėto trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės judėjimo tarp valstybių narių mastą ir tendencijas, remiantis atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų turima informacija ir atitinkamų informacinių sistemų duomenų analize.

3. Be to, siekdama įvertinti, ar valstybėje narėje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, Komisija taip pat atsižvelgia į einamaisiais ir ankstesniais metais per metus atvykusių trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės skaičiaus kumuliacinį poveikį.

11 straipsnis

Komisijos įgyvendinimo sprendimas dėl valstybių narių, kurios patiria migracijos spaudimą, kurioms gresia migracijos spaudimas arba kurios susiduria su reikšminga migracijos padėtimi, nustatymo

1. Kartu su 9 straipsnyje nurodyta ataskaita Komisija priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo nustatoma, ar konkreti valstybė narė patiria migracijos spaudimą, ateinančiais metais jai kils migracijos spaudimo rizika arba joje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis.

Tuo tikslu Komisija konsultuojasi su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Komisija gali nustatyti tokių konsultacijų terminą.

2. 1 dalies tikslais Komisija naudoja pagal 10 straipsnį surinktą informaciją, atsižvelgdama į visus 9 straipsnyje nurodytos ataskaitos elementus, visus migracijos maršrutus, įskaitant išlaipinimo po paieškos ir gelbėjimo operacijų struktūrinio reiškinio ir trečiųjų šalių piliečių bei asmenų be pilietybės judėjimo tarp valstybių narių ypatumus, taip pat į ankstesnį atitinkamos valstybės narės patirtą spaudimą ir esamą padėtį.

3. Jei per pastaruosius 12 mėnesių valstybė narė susiduria su dideliu atvykstančių asmenų skaičiumi dėl pasikartojančių išlaipinimo po paieškos ir gelbėjimo operacijų atvejų, Komisija laiko, kad ta valstybė narė patiria migracijos spaudimą, su sąlyga, kad tie atvykimai yra tokio masto, jog dėl jų tenka neproporcingos pareigos net ir gerai parengtai atitinkamos valstybės narės prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemai.

4. Komisija savo įgyvendinimo sprendimą priima ne vėliau kaip kiekvienų metų spalio 15 d. ir jį perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

([37]) 2018 m. gruodžio 11 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1993 dėl ES integruoto politinio atsako į krizes mechanizmo (OL L 320, 2018 12 17, p. 28).

12 straipsnis

Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas

1. Kiekvienais metais, remdamasi 9 straipsnyje nurodyta ataskaita, Komisija kartu su ja pateikia pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, reikalingas siekiant ateinančiais metais subalansuotai ir veiksmingai reaguoti į migracijos padėtį. Tame pasiūlyme atsižvelgiama į metinius projektuojamus migracijos spaudimą patiriančių valstybių narių solidarumo poreikius.

2. 1 dalyje nurodytame Komisijos pasiūlyme nustatomas bendras metinis reikalaujamų perkėlimų skaičius ir finansiniai įnašai metiniam solidarumo rezervui Sąjungos lygmeniu, kurie turi būti bent:

a) 30 000 perkėlimo atveju;

b) 600 mln. EUR finansinių įnašų atveju.

Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas prisiimti įsipareigojimus skirti solidarumo įnašus (toliau – įsipareigojimų prisiėmimas) pagal 13 straipsnį, šio straipsnio 1 dalyje nurodytame Komisijos pasiūlyme taip pat nustatomi kiekvienos valstybės narės metiniai orientaciniai įnašai, gauti taikant 66 straipsnyje nustatytą referencinį raktą.

3. Nustatydama Sąjungos masto atsakomybės, kurią turėtų dalytis visos valstybės narės, lygį ir atitinkamą solidarumo lygį, Komisija atsižvelgia į atitinkamus kokybinius ir kiekybinius kriterijus, įskaitant atitinkamų metų bendrą atvykstančių asmenų skaičių, vidutinį prieglobsčio suteikimo rodiklį ir vidutinį grąžinimo rodiklį. Komisija taip pat atsižvelgia į tai, kad valstybės narės, kurios taps remiamosiomis valstybėmis narėmis pagal 58 straipsnio 1 dalį, neprivalo skirti įsipareigotų solidarumo įnašų.

Komisija gali nustatyti didesnį perkėlimų skaičių ir finansinių įnašų dydį, nei numatyta šio straipsnio 2 dalyje, ir gali nustatyti kitas solidarumo formas, kaip išdėstyta 56 straipsnio 2 dalies c punkte, atsižvelgdama į tokių priemonių poreikius, kylančius dėl konkrečių iššūkių migracijos srityje atitinkamoje valstybėje narėje. Siekiant išlaikyti vienodą įvairių rūšių solidarumo priemonių vertę, išlaikomas šio straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų skaitinių verčių santykis.

4. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies, išimtiniais atvejais, kai iš valstybių narių ir atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų pagal 9 straipsnio 2 dalį pateiktos informacijos arba pagal 11 straipsnio 1 dalį Komisijos vykdytų konsultacijų nematyti poreikio ateinančiais metais taikyti solidarumo priemones, į tai tinkamai atsižvelgiama šio straipsnio 1 dalyje nurodytame Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos įgyvendinimo akto.

5. Jei Komisija įgyvendinimo sprendimu, kaip nurodyta 11 straipsnyje, nustato, kad viena ar daugiau valstybių narių patiria migracijos spaudimą, kurį kelia didelis atvykstančių asmenų skaičius dėl pasikartojančių išlaipinimo po paieškos ir gelbėjimo operacijų atvejų, ji, atsižvelgdama į tų valstybių narių ypatumus, nustato orientacinę toms valstybėms narėms skirtino metinio solidarumo rezervo procentinę dalį.

6. Komisija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pasiūlymą priima ne vėliau kaip kiekvienų metų spalio 15 d. ir jį perduoda Tarybai. Tuo pat metu Komisija tą pasiūlymą pateikia Europos Parlamentui. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas Komisijos pasiūlymas viešai neskelbiamas tol, kol Taryba nepriims 57 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo akto. Jis žymimas slaptumo žyma „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ ir tvarkomas laikantis Tarybos sprendimo 2013/488/ES ([38]).

13 straipsnis

ES aukšto lygmens solidarumo forumas

1. Siekiant užtikrinti veiksmingą šio reglamento IV dalies įgyvendinimą, įsteigiamas ES aukšto lygmens solidarumo forumas (toliau – Aukšto lygmens forumas), kurį sudaro valstybių narių atstovai ir kuriam pirmininkauja Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė. Valstybėms narėms atstovaujama tokiu įgaliojimų ir sprendimų priėmimo lygmeniu, kuris yra tinkamas Aukšto lygmens forumui pavestoms užduotims vykdyti.

([38]) 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

Trečiosios šalys, kurios su Sąjunga yra sudariusios susitarimą dėl kriterijų ir mechanizmų, kuriais remiantis nustatoma valstybė, atsakinga už valstybėje narėje arba toje trečiojoje šalyje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, siekiant *ad hoc* pagrindu prisidėti prie solidarumo, gali būti pakviestos atitinkamai dalyvauti Aukšto lygmens forume.

2. Taryba sušaukia Aukšto lygmens forumą per 15 dienų nuo 9 straipsnyje nurodytos ataskaitos, 11 straipsnyje nurodyto sprendimo ir 12 straipsnyje nurodyto Komisijos pasiūlymo priėmimo.

3. 2 dalyje nurodytame posėdyje Aukšto lygmens forumas apsvarsto 9 straipsnyje nurodytą ataskaitą, 11 straipsnyje nurodytą sprendimą ir 12 straipsnyje nurodytą Komisijos pasiūlymą bei įvertina bendrą padėtį. Jis taip pat padaro išvadą dėl solidarumo priemonių ir reikiamo įnašų lygio laikydamasis 57 straipsnyje nustatytos tvarkos ir, kai manoma, kad tai būtina, dėl kitų reagavimo į migraciją priemonių atsakomybės, pasirengimo ir nenumatytų atvejų srityse, taip pat dėl migracijos išorės aspekto. Per tą Aukšto lygmens forumo posėdį valstybės narės įsipareigoja skirti savo solidarumo įnašus metiniam solidarumo rezervui sukurti pagal 57 straipsnį.

4. Kai Taryba valstybės narės iniciatyva arba Komisijos siūlymu konstatuoja, kad solidarumo įnašai į metinį solidarumo rezervą yra nepakankami nustatytiems poreikiams patenkinti, įskaitant atvejus, kai pagal 61 ir 62 straipsnius buvo leista atlikti didelius atskaitymus arba vienos ar daugiau migracijos spaudimą patiriančių valstybių narių poreikiai yra didesni, nei tikėtasi, arba atsižvelgiant į bendrą padėtį reikia papildomos solidarumo paramos, Taryba paprasta balsų dauguma vėl sušaukia Aukšto lygmens forumą, kad paprašytų valstybių narių skirti papildomus solidarumo įnašus. Įsipareigojimai prisiimami laikantis 57 straipsnyje nustatytos tvarkos.

14 straipsnis

ES techninio lygmens solidarumo forumas

1. Siekiant užtikrinti sklandų šio reglamento IV dalies veikimą, įsteigiamas ES techninio lygmens solidarumo forumas (toliau – Techninio lygmens forumas), kurį Komisijos vardu šaukia ir jam pirmininkauja ES solidarumo koordinatorius.

2. Techninio lygmens forumą sudaro atitinkamų valstybių narių valdžios institucijų atstovai, kurie yra pakankamai aukšto lygio, kad galėtų vykdyti jam pavestas užduotis.

3. Trečiosios šalys, kurios su Sąjunga yra sudariusios susitarimą dėl kriterijų ir mechanizmų, kuriais remiantis nustatoma valstybė, atsakinga už valstybėje narėje arba toje trečiojoje šalyje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, siekiant *ad hoc* pagrindu prisidėti prie solidarumo, gali būti pakviestos atitinkamai dalyvauti Techninio lygmens forume.

4. Techninio lygmens forume dalyvauja Prieglobsčio agentūra. Jei reikia, ES solidarumo koordinatoriaus kvietimu Techninio lygmens forume dalyvauja Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra. Dalyvauti taip pat gali būti pakviestos Jungtinių Tautų agentūros, priklausomai nuo jų dalyvavimo solidarumo mechanizme.

5. Priėmus 57 straipsnyje nurodytą Tarybos įgyvendinimo aktą, ES solidarumo koordinatorius sušaukia pirmąjį Techninio lygmens forumo posėdį. Po to pirmojo posėdžio Techninio lygmens forumas reguliariai posėdžiauja tokiu dažnumu, kiek reikia, visų pirma pagal 58 straipsnio 3 dalį ir 59 straipsnio 6 dalį, kad įgyvendintų valstybių narių solidarumo mechanizmą ir patenkintų solidarumo poreikius nustatytais įnašais.

15 straipsnis

ES solidarumo koordinatorius

1. Komisija paskiria ES solidarumo koordinatorių, kuris techniniu lygiu koordinuoja solidarumo mechanizmo įgyvendinimą pagal šio reglamento IV dalį.

2. ES solidarumo koordinatorius:

a) remia perkėlimo iš remiamosios valstybės narės į prisidedančiąją valstybę narę veiklą;

b) koordinuoja ir remia valstybių narių, įstaigų, organų, agentūrų ir subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant solidarumo mechanizmą, ryšius;

c) nuolat apžvelgia remiamųjų valstybių narių poreikius ir prisidedančiųjų valstybių narių įnašus ir stebi, kaip įgyvendinamos solidarumo priemonės;

d) reguliariais intervalais organizuoja valstybių narių valdžios institucijų susitikimus, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir rezultatyvus metinio solidarumo rezervo įgyvendinimas, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas geriausiai valstybių narių sąveikai ir bendradarbiavimui;

e) skatina geriausią patirtį solidarumo mechanizmo įgyvendinimo srityje;

f) sušaukia Techninio lygmens forumą;

g) atlieka Reglamento (ES) 2024/1359 7 straipsnyje nurodytas užduotis.

3. 2 dalies tikslais ES solidarumo koordinatoriui padeda biuras ir jam suteikiami reikiami finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, kad jis galėtų veiksmingai vykdyti pavestas užduotis. ES solidarumo koordinatorius glaudžiai bendradarbiauja su Prieglobsčio agentūra, be kita ko, perkėlimo pagal šį reglamentą praktiniais klausimais.

4. 9 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje apibūdinama solidarumo mechanizmo įgyvendinimo ir veikimo padėtis.

5. Valstybės narės teikia ES solidarumo koordinatoriui reikiamus duomenis ir informaciją, kad jis galėtų veiksmingai vykdyti pavestas užduotis.

III DALIS

ATSAKINGOS VALSTYBĖS NARĖS NUSTATYMO KRITERIJAI IR MECHANIZMAI

I SKYRIUS

Bendrieji principai ir apsaugos priemonės

16 straipsnis

Galimybė naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra

1. Valstybės narės nagrinėja trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, kuri yra valstybė narė, atsakinga pagal šios dalies II skyriuje nustatytus kriterijus arba III skyriuje išdėstytas nuostatas.

2. Nedarant poveikio šio reglamento IV dalyje išdėstytoms taisyklėms, tais atvejais, kai remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti valstybės narės, kuri yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kurioje užregistruotas tarptautinės apsaugos prašymas.

3. Jei valstybė narė negali perduoti prašytojo pirmajai paskirtai atsakingai valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad dėl perdavimo tai valstybei narei prašytojas susidurtų su realia rizika, kad bus pažeistos jo pagrindinės teisės ir tai prilygtų nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui, kaip tai suprantama Chartijos 4 straipsnyje, nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja šios dalies II skyriuje išdėstytus kriterijus arba III skyriuje išdėstytas nuostatas, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

Jei valstybė negali pagal šios dalies pirmą pastraipą perduoti prašytojo jokiai kitai valstybei narei, paskirtai pagal šios dalies II skyriuje išdėstytus kriterijus arba III skyriuje išdėstytas nuostatas, arba pirmajai valstybei narei, kurioje užregistruotas prašymas, ir negali nustatyti, ar kita valstybė narė gali būti paskirta atsakinga, ta valstybė narė tampa už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare.

4. Jei Reglamento (ES) 2024/1356 15 straipsnyje numatytas saugumo patikrinimas nebuvo atliktas pagal tą reglamentą, pirmoji valstybė narė, kurioje užregistruotas tarptautinės apsaugos prašymas, prieš taikydama atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus pagal šios dalies II skyrių arba III skyriuje išdėstytas nuostatas, kuo greičiau po prašymo užregistravimo išnagrinėja, ar yra pagrįstų priežasčių manyti, kad prašytojas kelia grėsmę vidaus saugumui.

Jei Reglamento (ES) 2024/1356 15 straipsnyje numatytas saugumo patikrinimas buvo atliktas, tačiau pirmoji valstybė narė, kurioje užregistruotas tarptautinės apsaugos prašymas, turi pateisinamų priežasčių išnagrinėti, ar yra pagrįstų priežasčių manyti, kad prašytojas kelia grėsmę vidaus saugumui, ta valstybė narė, prieš taikydama atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus pagal šios dalies II skyrių arba III skyriuje išdėstytas nuostatas, kuo greičiau po prašymo užregistravimo atlieka nagrinėjimą.

Jei pagal Reglamento (ES) 2024/1356 15 straipsnį arba pagal šios dalies pirmą ir antrą pastraipas atlikus saugumo patikrinimą paaiškėja, kad yra pagrįstų priežasčių manyti, jog prašytojas kelia grėsmę vidaus saugumui, atsakinga valstybė narė yra saugumo patikrinimą atliekanti valstybė narė, o šio reglamento 39 straipsnis netaikomas.

5. Kiekviena valstybė narė išsaugo teisę, laikydamasi Reglamente (ES) 2024/1348 išdėstytų taisyklių ir apsaugos priemonių, išsiųsti prašytoją į saugią trečiąją šalį.

17 straipsnis

Prašytojo pareigos ir bendradarbiavimas su kompetentingomis institucijomis

1. Tarptautinės apsaugos prašymas pareiškiamas ir užregistruojamas valstybėje narėje, į kurią atvykstama pirmiausia.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, tais atvejais, kai trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės turi galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba galiojančią vizą, tarptautinės apsaugos prašymas pareiškiamas ir užregistruojamas teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba vizą išdavusioje valstybėje narėje.

Jei trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės turi baigusį galioti arba anuliuotą, panaikintą ar atšauktą teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba vizą, tarptautinės apsaugos prašymas pareiškiamas ir užregistruojamas valstybėje narėje, kurioje jis tuo metu yra.

3. Prašytojas visapusiškai bendradarbiauja su valstybių narių kompetentingomis institucijomis renkant biometrinius duomenis pagal Reglamentą (ES) 2024/1358 ir tais klausimais, kuriems taikomas šis reglamentas, visų pirma kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šio reglamento 22 straipsnyje nurodytą pokalbį pateikia ir atskleidžia visus turimus elementus ir informaciją, kurie yra reikšmingi siekiant nustatyti atsakingą valstybę narę, be kita ko, pateikia savo tapatybės dokumentus, jei prašytojas juos turi. Jei per pokalbį prašytojas negali pateikti įrodymų, pagrindžiančių pateiktus elementus ir informaciją, arba užpildyti šio reglamento 22 straipsnio 1 dalyje nurodytą formą, kompetentinga institucija per šio reglamento 39 straipsnio 1 dalyje nurodytą laikotarpį nustato pagrįstą tokių įrodymų pateikimo terminą, atsižvelgdama į individualaus atvejo aplinkybes.

4. Prašytojas turi būti:

a) 1 ir 2 dalyse nurodytoje valstybėje narėje, kol bus nustatyta atsakinga valstybė narė ir, kai taikoma, kol laukia, kad bus įvykdyta perdavimo procedūra;

b) atsakingoje valstybėje narėje;

c) valstybėje narėje, į kurią perkeliama, po perdavimo pagal 67 straipsnio 11 dalį.

5. Kai prašytojui pagal 42 straipsnio 2 dalį ir 67 straipsnio 10 dalį pranešama apie sprendimą dėl perdavimo, prašytojas turi bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis ir laikytis to sprendimo.

18 straipsnis

Pareigų nevykdymo pasekmės

1. Jei prašytojas buvo informuotas apie jo ar jos pareigas ir tų pareigų nesilaikymo pasekmes pagal Reglamento (ES) 2024/1356 11 straipsnio 1 dalies b punktą arba Direktyvos (ES) 2024/1346 5 straipsnio 1 dalį ir 21 straipsnį, prašytojas neturi teisės į tos direktyvos 17–20 straipsniuose nustatytas priėmimo sąlygas jokioje kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jis ar ji privalo būti pagal šio reglamento 17 straipsnio 4 dalį, nuo to momento, kai jam ar jai pranešama apie sprendimą jį perduoti atsakingai valstybei narei.

Pirma pastraipa nedaro poveikio poreikiui užtikrinti gyvenimo lygį pagal Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją, ir tarptautinius įsipareigojimus.

2. Į elementus ir informaciją, reikalingus atsakingai valstybei narei nustatyti, pateiktus pasibaigus terminui, atsižvelgiama tik tuo atveju, jei jais pateikiami įrodymai, kurie turi lemiamos reikšmės tinkamam šio reglamento taikymui, visų pirma kiek tai susiję su nelydimais nepilnamečiais ir šeimos susijungimu.

3. 1 dalis netaikoma, kai prašytojas nėra valstybėje narėje, kurioje jis privalo būti, o valstybės narės, kurioje yra prašytojas, kompetentingos institucijos turi pagrįstų priežasčių manyti, kad prašytojas galėjo būti kurios nors iš Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/36/ES ([39]) 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų auka.

4. Taikydamos šį straipsnį, valstybės narės atsižvelgia į individualias prašytojo aplinkybes, įskaitant realią pagrindinių teisių pažeidimų valstybėje narėje, kurioje prašytojas turi būti, riziką. Bet kokios priemonės, kurių imasi valstybės narės, turi būti proporcingos.

19 straipsnis

Teisė į informaciją

1. Kuo greičiau ir bet kokiu atveju ne vėliau kaip tarptautinės apsaugos prašymo užregistravimo valstybėje narėje dieną tos valstybės narės kompetentinga institucija pateikia prašytojui informaciją apie šio reglamento taikymą, apie šiame reglamente išdėstytas jo ar jos teises ir apie 17 straipsnyje išdėstytas pareigas, taip pat 18 straipsnyje išdėstytas tų pareigų nesilaikymo pasekmes. Ta informacija apima visų pirma informaciją apie:

a) šio reglamento tikslus;

b) bendradarbiavimą su kompetentingomis institucijomis, kaip nustatyta 17 straipsnyje, kurio tikimasi iš prašytojo;

c) tai, kad teisė prašyti tarptautinės apsaugos nesuteikia galimybės prašytojui pasirinkti, kuri valstybė narė bus atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą arba į kurią valstybę narę jis bus perkeliamas;

d) prašymo pateikimo kitoje valstybėje narėje pasekmes, taip pat išvykimo iš valstybės narės, kurioje prašytojas privalo būti pagal 17 straipsnio 4 dalį, pasekmes, ir visų pirma tai, kad prašytojas turi teisę tik į priėmimo sąlygas, kaip nustatyta 18 straipsnio 1 dalyje;

e) atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus ir procedūras, tokių kriterijų hierarchiją įvairiais procedūros etapais ir procedūros trukmę;

f) nuostatas, susijusias su šeimos susijungimu, ir šiuo atžvilgiu taikytiną šeimos narių ir giminaičių apibrėžtį, teisę prašyti 22 straipsnio 1 dalyje nurodytos formos ir ją gauti, įskaitant informaciją apie asmenis ir subjektus, kurie gali padėti užpildyti formą, taip pat informaciją apie nacionalines, tarptautines ar kitas atitinkamas organizacijas, kurios gali sudaryti palankesnes sąlygas nustatyti šeimos narių tapatybę ir vykdyti jų paiešką;

([39]) 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

g) teisę į asmeninį pokalbį pagal 22 straipsnį ir jo tikslą, pareigą procedūros metu kuo greičiau žodžiu arba pristatant dokumentus ar pateikiant kitą informaciją, be kita ko, kai taikytina, 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta forma, pateikti bet kokią svarbią informaciją, kuri galėtų padėti nustatyti šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų šeimos ryšiais susijusių asmenų buvimą valstybėse narėse, ir tokios informacijos pateikimo tvarką, įskaitant informaciją apie priemones, kuriomis prašytojas gali pateikti tokią informaciją, taip pat bet kokią pagalbą, kurią valstybė narė gali suteikti dėl šeimos narių ar giminaičių paieškos;

h) prašytojo pareigą procedūros metu kuo greičiau atskleisti visą svarbią informaciją, kuri galėtų padėti nustatyti bet kokius ankstesnius teisę gyventi šalyje patvirtinančius dokumentus, vizas ar mokslo diplomus;

i) galimybę nurodyti kompetentingoms institucijoms tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių jos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti 35 straipsnio 1 dalį;

j) prašytojo pareigą pateikti savo asmens dokumentus, jei jis juos turi, ir bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis renkant biometrinius duomenis pagal Reglamentą (ES) 2024/1358;

k) teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir per 43 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą sprendimą dėl perdavimo apskųsti teismui, taip pat tai, kad tokio skundo apimtis yra ribota, kaip nustatyta 43 straipsnio 1 dalyje;

l) teisę gauti nemokamą teisinę konsultaciją klausimais, susijusiais su šios dalies II skyriuje išdėstytų kriterijų arba III skyriuje išdėstytų nuostatų taikymu visais atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros etapais, kaip nustatyta 21 straipsnyje;

m) teisę apeliacijos ar peržiūros atveju paprašius gauti nemokamą teisinę pagalbą, kai atitinkamas asmuo negali padengti susijusių išlaidų;

n) tai, kad pasislėpimo atveju terminas bus pratęstas pagal 46 straipsnį;

o) tai, kad valstybių narių kompetentingos institucijos ir Prieglobsčio agentūra tvarkys prašytojo asmens duomenis, įskaitant keitimąsi jo ar jos duomenimis, vien tam, kad įvykdytų pagal šį reglamentą joms tenkančias pareigas ir visapusiškai užtikrinant fizinių asmenų apsaugos reikalavimus, kiek tai susiję su asmens duomenų tvarkymu pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę;

p) atitinkamų asmens duomenų kategorijas;

q) teisę gauti su prašytoju susijusius duomenis ir teisę prašyti, kad, jei tokie duomenys yra netikslūs, jie būtų ištaisyti arba, jei jie tvarkomi neteisėtai, būtų ištrinti, taip pat naudojimosi tomis teisėmis tvarką, įskaitant 52 straipsnyje nurodytų institucijų ir nacionalinių duomenų apsaugos institucijų, atsakingų už skundų dėl asmens duomenų apsaugos nagrinėjimą, kontaktinius duomenis ir duomenų apsaugos pareigūno kontaktinius duomenis;

r) nelydimo nepilnamečio atveju – prašytojui taikomas garantijas ir teises tuo atžvilgiu, atstovo vaidmenį ir atsakomybę, taip pat skundų pateikimo konfidencialiai ir saugiai atstovui procedūrą, visapusiškai gerbiant vaiko teisę būti išklausytam;

s) tai, kad tais atvejais, kai netiesioginiai įrodymai nėra nuoseklūs, patikrinami ir pakankamai išsamūs, kad būtų galima nustatyti atsakomybę, valstybė narė gali prašyti atlikti DNR arba kraujo tyrimą šeimos ryšių buvimui įrodyti arba prašytojo amžiui įvertinti;

t) kai taikoma, 67 ir 68 straipsniuose nustatytą perkėlimo procedūrą.

2. Prašytojas turi galimybę prašyti pateikti informaciją apie procedūros eigą, o kompetentingos institucijos turi informuoti pareiškėją apie tą galimybę. Kai prašytojas yra nepilnametis, galimybę prašyti pateikti tokią informaciją turi tiek nepilnametis, tiek vienas iš tėvų arba atstovas.

20 straipsnis

Informacijos prieinamumas

1. 19 straipsnyje nurodyta informacija pateikiama raštu glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, suformuluota aiškia ir paprastai ta kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti prašytojas. Valstybės narės tam naudoja pagal šio straipsnio 2 dalį parengtą bendrą informacinę medžiagą. Bendra informacinė medžiaga taip pat pateikiama internete, atviroje ir tarptautinės apsaugos prašytojams lengvai prieinamoje platformoje.

Kai reikia, kad prašytojas gerai suprastų, informacija taip pat pateikiama žodžiu, kai tinkama, susiejant su 22 straipsnyje nurodytu asmeniniu pokalbiu. Tuo tikslu prašytojui turi būti sudaryta galimybė užduoti klausimus, kad išsiaiškintų pateiktą informaciją. Valstybės narės gali naudotis multimedijos įranga.

2. Prieglobsčio agentūra, glaudžiai bendradarbiaudama su atsakingomis nacionalinėmis institucijomis, parengia bendrą informacinę medžiagą, taip pat nelydimiems nepilnamečiams ir pažeidžiamiems prašytojams bei prireikus konkrečių ir specialiųjų poreikių turintiems prašytojams skirtą specialią informaciją, kuri apima bent 19 straipsnyje nurodytą informaciją. Toje bendroje informacinėje medžiagoje taip pat pateikiama informacija apie Reglamento (ES) 2024/1358 taikymą, visų pirma nurodomas tikslas, kuriuo prašytojo duomenys gali būti tvarkomi sistemoje EURODAC.

Bendra informacinė medžiaga parengiama taip, kad valstybės narės galėtų ją papildyti valstybei narei konkrečiai taikytina informacija.

3. Kai prašytojas yra nepilnametis, 19 straipsnyje nurodytą informaciją vaikui suprantamu būdu teikia tinkamai parengti darbuotojai dalyvaujant prašytojo atstovui.

21 straipsnis

Teisė į teisinę konsultaciją

1. Prašytojai turi teisę visais atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros etapais, kaip numatyta šiame reglamente, veiksmingai konsultuotis su teisės konsultantu arba kitu patarėju, kuris pagal nacionalinę teisę tokiu pripažįstamas arba jam suteiktas leidimas, klausimais, susijusiais su šios dalies II skyriuje išdėstytų kriterijų arba III skyriuje išdėstytų nuostatų taikymu.

2. Nedarant poveikio prašytojo teisei pasitelkti savo teisės konsultantą arba kitą patarėją savo lėšomis, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros metu prašytojas gali prašyti nemokamos teisinės konsultacijos.

3. Nemokamą teisinę konsultaciją teikia teisės konsultantai arba kiti patarėjai, kuriems pagal nacionalinę teisę leidžiama teikti konsultacijas ar pagalbą arba atstovauti prašytojams, arba nevyriausybinės organizacijos, kurios yra pagal nacionalinę teisę akredituotos teikti konsultavimo paslaugas prašytojams arba jiems atstovauti.

Pirmos pastraipos tikslais veiksminga galimybė gauti nemokamą teisinę konsultaciją gali būti užtikrinta pavedant asmeniui procedūros administraciniame etape teisines konsultacijas vienu metu teikti keliems prašytojams.

4. Valstybės narės gali organizuoti teisinių konsultacijų teikimą pagal savo nacionalines sistemas.

5. Valstybės narės nustato konkrečias procedūrines taisykles, susijusias su prašymų suteikti nemokamą teisinę konsultaciją, kaip numatyta šiame straipsnyje, pateikimo ir nagrinėjimo tvarka.

6. Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros tikslais nemokama teisinė konsultacija apima:

a) su atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijais ir procedūromis susijusį konsultavimą ir išaiškinimą, įskaitant informaciją apie teises ir pareigas visais tos procedūros etapais;

b) konsultavimą ir pagalbą teikiant informaciją, kuri galėtų padėti nustatyti atsakingą valstybę narę pagal šios dalies II skyriuje išdėstytus kriterijus;

c) su 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta forma susijusį konsultavimą ir pagalbą.

7. Nedarant poveikio 1 daliai, nemokama teisinė konsultacija per atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą gali būti neteikiama, jei prašytojui jau padeda ir atstovauja teisės konsultantas.

8. Šio straipsnio įgyvendinimo tikslu valstybės narės gali prašyti Prieglobsčio agentūros pagalbos. Be to, valstybėms narėms gali būti teikiama finansinė parama iš Sąjungos fondų, laikantis tokiam finansavimui taikomų teisės aktų.

22 straipsnis

Asmeninis pokalbis

1. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrai, 38 straipsnio 1 dalyje nurodytos nustatymo procedūrą atliekančios valstybės narės kompetentingos institucijos 39 straipsnio taikymo tikslu surengia asmeninį pokalbį su prašytoju. Pokalbis taip pat skirtas tam, kad prašytojas tinkamai suprastų gautą informaciją, jam pateiktą pagal 19 straipsnį.

Kompetentingos institucijos renka informaciją apie konkrečią prašytojo padėtį, savo iniciatyva užduodamos klausimus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, kuri valstybė narė yra atsakinga 39 straipsnio taikymo tikslu.

Kai esama požymių, kad prašytojas valstybėje narėje turi šeimos narių arba giminaičių, prašytojui pateikiama forma, kurią turi parengti Prieglobsčio agentūra. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas taikyti 39 straipsnį, prašytojas į tą formą įrašo turimą informaciją. Kai įmanoma, prašytojas tą formą užpildo dar iki šiame straipsnyje nustatyto asmeninio pokalbio.

Prieglobsčio agentūra parengia šios dalies trečioje pastraipoje nurodytą formą ne vėliau kaip per 2025 m. balandžio 12 d. Prieglobsčio agentūra taip pat parengia šeimos narių tapatybės nustatymo ir paieškos gaires, kad padėtų prašančiajai ir prašomajai valstybėms narėms pagal 39 ir 40 straipsnius taikyti 25–28 ir 34 straipsnius.

Prašytojui suteikiama galimybė pateikti kompetentingoms institucijoms tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių jos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti 35 straipsnio 1 dalį.

2. Asmeninio pokalbio galima nerengti, kai:

a) prašytojas pasislėpė;

b) prašytojas nedalyvavo asmeniniame pokalbyje ir nenurodė pagrįstų savo nedalyvavimo priežasčių;

c) gavęs 19 straipsnyje nurodytą informaciją, prašytojas informaciją, reikalingą atsakingai valstybei narei nustatyti, jau pateikė kitomis priemonėmis.

Šios dalies pirmos pastraipos c punkto tikslais, pokalbio nerengianti valstybė narė suteikia prašytojui galimybę pateikti visą papildomą informaciją, kuri yra reikšminga siekiant teisingai nustatyti atsakingą valstybę narę per 39 straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį, įskaitant tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių institucija turėtų apsvarstyti galimybę surengti asmeninį pokalbį.

3. Asmeninis pokalbis turi būti surengtas per tinkamą laiką ir bet kuriuo atveju dar iki pateikiant prašymą perimti savo žinion pagal 39 straipsnį.

4. Asmeninis pokalbis vyksta prašytojo pasirinkta kalba, išskyrus atvejus, kai jis supranta kitą kalbą ir ja gali aiškiai bendrauti. Pokalbius su nelydimais ir, kai taikytina, lydimais nepilnamečiais vaikui suprantamu ir kontekstui tinkamu būdu, atsižvelgdamas į nepilnamečio amžių ir brandą, vykdo asmuo, turintis reikiamų žinių apie nepilnamečių teises ir specialiuosius poreikius, dalyvaujant atstovui ir, kai taikoma, nepilnamečio teisės konsultantui. Prireikus pasitelkiamas vertėjas žodžiu, galintis užtikrinti tinkamą prašytojo ir asmens, vedančio asmeninį pokalbį, bendravimą. Asmeninio pokalbio metu gali būti numatytas kultūrinio tarpininko dalyvavimas. Prašytojo prašymu ir, kai įmanoma, pokalbį vedantis asmuo ir, kai taikytina, vertėjai žodžiu turi būti tos lyties, kuriai prašytojas teikia pirmenybę.

5. Tinkamai pagrįstais atvejais, valstybė narė gali surengti asmeninį pokalbį vaizdo konferencijos būdu. Tokiu atveju valstybė narė, atsižvelgdama į Prieglobsčio agentūros gaires, užtikrina būtinas priemones, susijusias su tinkamomis priemonėmis, procedūriniais ir techniniais standartais, teisine pagalba ir vertimu žodžiu.

6. Asmeninis pokalbis vyksta tinkamą konfidencialumą užtikrinančiomis sąlygomis. Pokalbį veda pagal nacionalinę teisę kompetentingas asmuo. Prašytojams, kuriems, kaip nustatyta, reikia specialių procedūrinių garantijų pagal Reglamentą (ES) 2024/1348, suteikiama tinkama parama, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai pateikti visus elementus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti atsakingą valstybę narę. Pokalbius su prašytojais vykdantys darbuotojai taip pat turi turėti bendrą supratimą apie veiksnius, kurie gali neigiamai atsiliepti prašytojo galimybei būti apklausiamam per pokalbį, pavyzdžiui, apie požymius, kad asmuo galėjo būti praeityje kankinamas arba tapęs prekybos žmonėmis auka.

7. Asmeninį pokalbį vedanti valstybė narė parengia pokalbio garso įrašą ir jo rašytinę santrauką, kurioje išdėstoma bent svarbiausia prašytojo per pokalbį pateikta informacija. Prašytojas iš anksto informuojamas apie tai, kad atliekamas toks įrašas, ir apie jo tikslą. Kilus abejonių dėl to, ką asmeninio pokalbio metu sakė prašytojas, vadovaujamasi garso įrašu. Santrauka gali būti parengiama ataskaitos forma arba naudojant standartinę formą. Valstybė narė užtikrina, kad prašytojas arba prašytojui atstovaujantis teisės konsultantas ar kitas patarėjas, kuris pagal nacionalinę teisę tokiu pripažįstamas arba kuriam suteiktas leidimas, turėtų galimybę per tinkamą laiką susipažinti su ta santrauka kuo greičiau po pokalbio ir bet kuriuo atveju prieš kompetentingoms institucijoms priimant sprendimą dėl atsakingos valstybės narės. Prašytojui suteikiama galimybė pasibaigus asmeniniam pokalbiui arba per nustatytą laikotarpį žodžiu arba raštu pateikti pastabas arba paaiškinimus dėl rašytinėje santraukoje esančių vertimo raštu klaidų ar nesusipratimų.

23 straipsnis

Garantijos nepilnamečiams

1. Vykdydamos visas šiame reglamente numatytas procedūras, valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į geriausius vaiko interesus. Su nepilnamečiais susijusios bylos nagrinėjamos prioritetine tvarka.

2. Kiekviena valstybė narė, kurioje yra nelydimas nepilnametis, užtikrina, kad vykstant atitinkamoms šiame reglamente numatytoms procedūroms jam atstovautų ir padėtų atstovas. Atstovas turi turėti išteklių, kvalifikaciją, parengimą, kompetenciją ir nepriklausomumą, kad būtų užtikrinta, kad vykstant šiame reglamente numatytoms procedūroms būtų atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus. Atstovas turi turėti galimybę susipažinti su prašytojo byloje esančių atitinkamų dokumentų turiniu, įskaitant specialią informacinę medžiagą nelydimiems nepilnamečiams, ir turi nuolat informuoti nelydimą nepilnametį apie procedūros eigą pagal šį reglamentą.

Kai prašymą pareiškia asmuo, kuris teigia esąs nepilnametis arba kurio atžvilgiu yra objektyvių priežasčių manyti, kad jis yra nepilnametis, ir kuris yra nelydimas, kompetentingos institucijos paskiria:

a) kuo greičiau ir bet kuriuo atveju per tinkamą laiką pagalbos nepilnamečiui atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros tikslu – asmenį, turintį reikiamų įgūdžių ir kompetenciją, kuris laikinai padėtų nepilnamečiui siekiant apsaugoti jo interesus ir bendrą gerovę, taip sudarydamas sąlygas nepilnamečiui naudotis teisėmis pagal šį reglamentą ir, jei taikytina, veiktų kaip atstovas, kol bus paskirtas atstovas;

b) kuo greičiau, ir ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos – atstovą.

Jei nelydimi nepilnamečiai pateikia neproporcingai daug prašymų, arba kitais išimtiniais atvejais atstovo paskyrimo terminas pagal antros pastraipos b punktą gali būti pratęstas dešimčia darbo dienų.

Kai kompetentinga institucija padaro išvadą, kad prašytojas, kuris teigia esąs nepilnametis, yra neabejotinai vyresnis nei aštuoniolikos metų amžiaus, nėra reikalaujama skirti atstovo pagal šią dalį.

Atstovo arba antros pastraipos a punkte nurodyto asmens pareigų vykdymas baigiasi, kai kompetentingos institucijos, atlikusios Reglamento (ES) 2024/1348 25 straipsnio 1 dalyje nurodytą amžiaus įvertinimą, nedaro prielaidos, kad prašytojas yra nepilnametis, arba laikosi nuomonės, kad prašytojas nėra nepilnametis, arba jei prašytojas nebėra nelydimas nepilnametis.

Jei atstovu paskiriama organizacija, ji paskiria asmenį, atsakingą už jos pareigų nepilnamečio atžvilgiu vykdymą. Tam asmeniui taikoma pirma pastraipa.

Pirmoje pastraipoje nurodytas atstovas gali būti tas pats asmuo arba organizacija, kaip numatyta Reglamento (ES) 2024/1348 23 straipsnyje.

3. Valstybės narės įtraukia nelydimo nepilnamečio atstovą visos procedūros dėl atsakingos valstybės narės nustatymo pagal šį reglamentą metu. Atstovas padeda nelydimam nepilnamečiui pateikti informaciją, reikalingą geriausiems vaiko interesams įvertinti pagal 4 dalį, įskaitant naudojimąsi teise būti išklausytam, ir prireikus padeda jam bendradarbiauti su kitais subjektais, pavyzdžiui, šeimos narių paieškos organizacijomis, deramai paisydamas konfidencialumo pareigų nepilnamečio atžvilgiu.

4. Vertinant geriausius vaiko interesus, valstybės narės glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje ir visų pirma tinkamai atsižvelgia į šiuos veiksnius:

a) šeimos susijungimo galimybes;

b) nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, įskaitant didesnio pažeidžiamumo situacijas, pavyzdžiui, traumas, konkrečius sveikatos poreikius ar negalią, ypač į nepilnamečio etninę, religinę, kultūrinę ir kalbinę patirtį, taip pat į būtinybę užtikrinti stabilumą ir tęstinumą socialinių paslaugų ir švietimo srityje;

c) saugumo ir apsaugos aspektus, ypač jei kyla grėsmė, kad nepilnametis yra arba gali tapti bet kokio smurto ar išnaudojimo, įskaitant prekybą žmonėmis, auka;

d) nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą;

e) jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis – atstovo valstybėje narėje, kurioje yra nelydimas nepilnametis, pateiktą informaciją;

f) bet kokias kitas priežastis, susijusias su geriausių vaiko interesų vertinimu.

5. Prieš perduodama nelydimą nepilnametį, perduodančioji valstybė narė praneša atsakingai valstybei narei arba valstybei narei, į kurią perkeliama, o ši patvirtina, kad nedelsiant bus imtasi visų tinkamų Direktyvos (ES) 2024/1346 16 ir 27 straipsniuose bei Reglamento (ES) 2024/1348 23 straipsnyje nurodytų priemonių, įskaitant atstovo atsakingoje valstybėje narėje arba valstybėje narėje, į kurią perkeliama, paskyrimą. Prieš priimant bet kokį sprendimą perduoti nelydimą nepilnametį, individualiai įvertinami geriausi vaiko interesai. Vertinimas grindžiamas šio straipsnio 4 dalyje išvardytais reikšmingais veiksniais, o tų veiksnių vertinimo išvados aiškiai išdėstomos sprendime dėl perdavimo. Vertinimą nedelsiant atlieka tinkamai parengti darbuotojai, turintys reikiamą kvalifikaciją ir kompetenciją, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į geriausius vaiko interesus.

6. 25 straipsnio taikymo tikslais valstybė narė, kurioje pirmoje užregistruotas nelydimo nepilnamečio tarptautinės apsaugos prašymas, nedelsdama imasi tinkamų veiksmų, kad nustatytų, ar valstybių narių teritorijoje esama bet kurių nelydimo nepilnamečio šeimos narių, brolių ar seserų arba giminaičių, kartu saugodama geriausius vaiko interesus.

Tuo tikslu ta valstybė narė gali prašyti tarptautinių ar kitų atitinkamų organizacijų pagalbos ir gali sudaryti palankesnes sąlygas nepilnamečiui pasinaudoti tokių organizacijų paieškos paslaugomis.

52 straipsnyje nurodytų kompetentingų institucijų darbuotojai, nagrinėjantys su nelydimais nepilnamečiais susijusius prašymus, turi būti tinkamai parengti su specialiais nepilnamečių poreikiais susijusiais klausimais, kurie yra reikšmingi šio reglamento taikymui.

7. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas imtis tinkamų veiksmų, kad laikantis šio straipsnio 6 dalies būtų nustatyta nelydimo nepilnamečio šeimos narių arba giminaičių, gyvenančių kitos valstybės narės teritorijoje, tapatybė, Komisija priima įgyvendinimo aktus, be kita ko, nustato valstybių narių keitimosi svarbia informacija standartinę formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

II SKYRIUS

Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai

24 straipsnis

Kriterijų hierarchija

1. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai yra taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje.

2. Pagal šiame skyriuje išdėstytus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai tarptautinės apsaugos prašymas pirmą kartą užregistruojamas valstybėje narėje.

25 straipsnis

Nelydimi nepilnamečiai

1. Jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis, taikomi tik šiame straipsnyje nustatyti kriterijai. Tie kriterijai taikomi 2–5 dalyse išdėstyta eilės tvarka.

2. Atsakinga valstybė narė yra valstybė narė, kurioje teisėtai yra nelydimo nepilnamečio šeimos narys arba brolis ar sesuo, nebent įrodoma, kad tai neatitinka geriausių vaiko interesų. Jei prašytojas yra santuoką sudaręs nepilnametis, kurio sutuoktinis teisėtai yra ne valstybių narių teritorijoje, atsakinga valstybė narė yra ta valstybė narė, kurioje teisėtai yra tėvas, motina ar kitas už nepilnametį pagal tos valstybės narės teisę arba praktiką atsakingas suaugęs asmuo arba brolis ar sesuo, nebent įrodoma, kad tai neatitinka geriausių vaiko interesų.

3. Jei prašytojas yra kitoje valstybėje narėje teisėtai esantį giminaitį turintis nelydimas nepilnametis ir jei atskirai išnagrinėjus nustatoma, kad tas giminaitis gali juo pasirūpinti, ta valstybė narė sujungia nepilnametį su jo giminaičiu ir yra atsakinga valstybė narė, nebent įrodoma, kad tai neatitinka geriausių vaiko interesų.

4. Jei 2 ir 3 dalyse nurodytų šeimos narių, brolių ar seserų arba giminaičių yra daugiau nei vienoje valstybėje narėje, atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus.

5. Nesant 2 ir 3 dalyse nurodyto šeimos nario, brolio ar sesers arba giminaičio, atsakinga valstybė narė yra ta, kurioje pirmą kartą užregistruotas nelydimo nepilnamečio tarptautinės apsaugos prašymas, jei tai atitinka geriausius vaiko interesus.

6. Komisijai pagal 78 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) nelydimų nepilnamečių šeimos narių, brolių ar seserų arba giminaičių tapatybės nustatymo;

b) kriterijų, kuriais remiantis nustatoma, ar yra įrodytų šeimos ryšių;

c) kriterijų, į kuriuos atsižvelgiama vertinant giminaičio gebėjimą pasirūpinti nelydimu nepilnamečiu, įskaitant tuos atvejus, kai nelydimo nepilnamečio šeimos narių, brolių ar seserų arba giminaičių yra daugiau nei vienoje valstybėje narėje.

Naudodamasi savo įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, Komisija neviršija to, ką apima geriausi vaiko interesai, kaip numatyta 23 straipsnio 4 dalyje.

7. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, šio straipsnio tikslais nustato vienodus valstybių narių konsultavimosi ir keitimosi informacija metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

26 straipsnis

Šeimos nariai, teisėtai gyvenantys valstybėje narėje

1. Jei prašytojas turi šeimos narį, kuriam kaip tarptautinės apsaugos gavėjui leista gyventi kurioje nors valstybėje narėje, arba kuris gyvena kurioje nors valstybėje narėje, turėdamas ilgalaikio gyvenimo šalyje leidimą pagal Direktyvą 2003/109/EB ([40]) arba, jei ta direktyva netaikoma atitinkamoje valstybėje narėje, ilgalaikio gyvenimo šalyje leidimą pagal nacionalinę teisę, ta valstybė narė ir yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, jei atitinkami asmenys raštu išreiškė tokį pageidavimą.

2. Jei šeimos nariui kaip tarptautinės apsaugos gavėjui anksčiau buvo leista gyventi kurioje nors valstybėje narėje, tačiau vėliau jis tapo valstybės narės piliečiu, ta valstybė narė yra atsakinga už prašymo nagrinėjimą, jei atitinkami asmenys raštu išreiškė tokį pageidavimą.

3. 1 ir 2 dalys taip pat taikomos vaikams, gimusiems po to, kai šeimos narys atvyko į valstybių narių teritoriją.

27 straipsnis

Šeimos nariai, kurie yra tarptautinės apsaugos prašytojai

Jei prašytojas turi šeimos narį, dėl kurio tarptautinės apsaugos prašymo valstybėje narėje dar nepriimtas pirmas sprendimas dėl esmės, ta valstybė narė ir yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, jei atitinkami asmenys raštu išreiškė tokį pageidavimą.

28 straipsnis

Šeimos procedūra

Jei kelių šeimos narių arba santuokos nesudariusių nepilnamečių brolių ar seserų tarptautinės apsaugos prašymai užregistruoti toje pačioje valstybėje narėje vienu arba panašiu metu, kad atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros būtų atliekamos kartu, ir, jei taikant šiame reglamente nustatytus kriterijus tie asmenys būtų išskirti, valstybė narė, atsakinga už tų asmenų prašymų nagrinėjimą, nustatoma vadovaujantis šia tvarka:

a) valstybė narė, kuri pagal kriterijus yra atsakinga už didžiausio jų skaičiaus perėmimą savo žinion;

b) valstybė narė, kuri pagal kriterijus yra atsakinga už vyriausiojo iš šeimos narių pateikto prašymo nagrinėjimą.

29 straipsnis

Teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų arba vizų išdavimas

1. Jei prašytojas turi galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga tą dokumentą išdavusi valstybė narė.

2. Jei prašytojas turi galiojančią vizą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga tą vizą išdavusi valstybė narė, išskyrus atvejį, kai ta viza buvo išduota kitos valstybės narės vardu pagal atstovavimo susitarimą, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 810/2009 8 straipsnyje. Tokiu atveju už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga atstovaujamoji valstybė narė.

3. Jei prašytojas turi daugiau kaip vieną galiojantį skirtingų valstybių narių išduotą teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba vizą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė nustatoma tokia tvarka:

a) teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą išdavusi valstybė narė, suteikusi teisę būti ilgiausią laikotarpį, arba tais atvejais, kai galiojimo laikotarpiai yra vienodi, – valstybė narė, išdavusi teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, kurio galiojimo laikas baigiasi paskiausiai;

([40]) 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004 1 23, p. 44).

b) tais atvejais, kai išduotos vizos yra vienodos rūšies, – valstybė narė, išdavusi vizą, kurios galiojimo laikas baigiasi paskiausiai;

c) tais atvejais, kai vizos yra skirtingų rūšių, – valstybė narė, išdavusi ilgiausiai galiojančią vizą, arba tais atvejais, kai galiojimo laikas yra vienodas, – valstybė narė, išdavusi vizą, kurios galiojimo laikas baigiasi paskiausiai.

4. Jei prašytojas turi vieną ar daugiau teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų, kurių galiojimas baigėsi arba kurie buvo anuliuoti, atšaukti arba panaikinti mažiau nei prieš trejus metus iki prašymo užregistravimo, arba vieną ar daugiau vizų, kurių galiojimo laikas baigėsi arba kurios buvo anuliuotos, atšauktos arba panaikintos mažiau nei prieš 18 mėnesių iki prašymo užregistravimo, taikomos 1, 2 ir 3 dalys.

5. Tai, kad teisę gyventi šalyje patvirtinantis dokumentas arba viza buvo išduoti naudojantis netikra ar pasisavinta tapatybe arba pateikus padirbtus, suklastotus ar negaliojančius dokumentus, netrukdo atsakomybės priskirti tą teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba vizą išdavusiai valstybei narei. Tačiau teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba vizą išdavusi valstybė narė nėra atsakinga, jei ji gali nustatyti, kad buvo sukčiaujama jau po to dokumento arba vizos išdavimo.

30 straipsnis

Diplomai ar kitos kvalifikacijos

1. Jei prašytojas turi diplomą arba kvalifikaciją, išduotą valstybėje narėje įsisteigusios švietimo įstaigos, ta valstybė narė yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, su sąlyga, kad prašymas užregistruotas praėjus mažiau nei šešeriems metams nuo diplomo ar kvalifikacijos išdavimo.

2. Jei prašytojas turi daugiau nei vieną diplomą arba kvalifikaciją, išduotą skirtingų valstybių narių švietimo įstaigų, atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą prisiima valstybė narė, išdavusi diplomą ar kvalifikaciją po ilgiausio studijų laikotarpio, arba, jei studijų laikotarpiai sutampa, valstybė narė, kurioje buvo gautas paskutinis diplomas ar kvalifikacija.

31 straipsnis

Bevizis atvykimas

1. Jei trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės atvyksta į valstybių narių teritoriją per valstybę narę, kurioje jam netaikomas reikalavimas turėti vizą, ta valstybė narė ir yra atsakinga už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

2. 1 dalis netaikoma, jei trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymas yra užregistruotas kitoje valstybėje narėje, kurioje taip pat nereikalaujama, kad jis atvykimui į teritoriją turėtų vizą. Tuo atveju atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra ta kita valstybė narė.

32 straipsnis

Prašymo pateikimas oro uosto tarptautinio tranzito zonoje

Jei tarptautinės apsaugos prašymas pateiktas valstybės narės oro uosto tarptautinio tranzito zonoje, ta valstybė narė ir yra atsakinga už prašymo nagrinėjimą.

33 straipsnis

Atvykimas

1. Jei remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais šio reglamento 40 straipsnio 4 dalyje nurodytuose sąrašuose, įskaitant Reglamente (ES) 2024/1358 nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną sausuma, jūra ar oru iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią prašytojas atvyko. Ta atsakomybė išnyksta, jei prašymas užregistruojamas praėjus daugiau nei 20 mėnesių nuo tokio sienos kirtimo dienos.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, tais atvejais, kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, kaip apibūdinta šio reglamento 40 straipsnio 4 dalyje nurodytuose sąrašuose, įskaitant Reglamente (ES) 2024/1358 nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas buvo išlaipintas valstybės narės teritorijoje po paieškos ir gelbėjimo operacijos, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė. Ta atsakomybė išnyksta, jei prašymas užregistruojamas praėjus daugiau nei 12 mėnesių nuo tokio išlaipinimo dienos.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys netaikomos, jei remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais šio reglamento 40 straipsnio 4 dalyje nurodytuose sąrašuose, įskaitant Reglamente (ES) 2024/1358 nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas kirtęs sieną buvo perkeltas į kitą valstybę narę pagal šio reglamento 67 straipsnį. Tuo atveju už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta kita valstybė narė.

III SKYRIUS

Išlaikomi asmenys ir diskrecinės išlygos

34 straipsnis

Išlaikomi asmenys

1. Kai dėl nėštumo, naujagimio, sunkios psichinės ar fizinės ligos, didelės negalios, sunkios psichologinės traumos ar senyvo amžiaus prašytojas yra priklausomas nuo savo vaiko, brolio ar sesers arba vieno iš tėvų, teisėtai gyvenančių vienoje iš valstybių narių, pagalbos arba kai prašytojo vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų, teisėtai gyvenantys vienoje iš valstybių narių, yra priklausomas nuo prašytojo pagalbos, valstybės narės paprastai palieka kartu arba sujungia prašytoją su tuo vaiku, broliu ar seserimi arba vienu iš tėvų, jeigu šeimos ryšiai egzistavo dar iki prašytojui atvykstant į valstybių narių teritoriją, jeigu vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų, arba prašytojas sugeba pasirūpinti išlaikomu asmeniu ir jeigu atitinkami asmenys raštu išreiškė tokį pageidavimą, kai jie buvo informuoti apie tokią galimybę.

Jei yra požymių, kad vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų teisėtai gyvena valstybės narės, kurioje yra priklausomas asmuo, teritorijoje, ta valstybė narė, prieš pateikdama prašymą perimti savo žinion pagal 39 straipsnį, patikrina, ar vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų gali pasirūpinti priklausomu asmeniu.

2. Jei 1 dalyje nurodytas vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų teisėtai gyvena kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra prašytojas, atsakinga valstybe nare laikoma ta valstybė narė, kurioje tas vaikas, brolis ar sesuo arba vienas iš tėvų teisėtai gyvena, išskyrus atvejus, kai dėl savo sveikatos prašytojas ilgą laikotarpį negali keliauti į tą valstybę narę. Tokiu atveju atsakinga valstybė narė yra valstybė narė, kurioje prašytojas yra. Tai valstybei narei netaikoma pareiga į savo teritoriją pristatyti prašytojo vaiką, brolį ar seserį arba vieną iš tėvų.

3. Komisijai pagal 78 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl:

a) elementų, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant priklausomybės ryšį;

b) kriterijų, kuriais remiantis nustatoma, ar yra įrodytų šeimos ryšių;

c) kriterijų, kuriais remiantis įvertinamas atitinkamo asmens gebėjimas pasirūpinti išlaikomu asmeniu;

d) elementų, į kuriuos reikia atsižvelgti, kad būtų įvertintas atitinkamo asmens negalėjimas keliauti ilgą laiką.

4. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, šio straipsnio tikslais nustato vienodus valstybių narių konsultavimosi ir keitimosi informacija metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

35 straipsnis

Diskrecinės išlygos

1. Nukrypstant nuo 16 straipsnio 1 dalies, valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti joje užregistruotą trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

2. Valstybė narė, kurioje užregistruotas tarptautinės apsaugos prašymas ir kuri atlieka atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą, arba atsakinga valstybė narė gali bet kuriuo metu iki tol, kol bus priimtas pirmas sprendimas dėl esmės, paprašyti kitos valstybės narės perimti savo žinion prašytoją, kad suvienytų asmenis, susijusius šeimos ryšiais, dėl humanitarinių priežasčių, atsižvelgdama visų pirma į prasmingus ryšius, susijusius su šeimos, socialiniais ar kultūriniais motyvais, net jei ta kita valstybė narė nėra atsakinga pagal 25–28 ir 34 straipsniuose nustatytus kriterijus. Atitinkami asmenys turi tuo tikslu duoti savo rašytinį sutikimą.

Prašyme perimti savo žinion pateikiama visa prašančiosios valstybės narės turima medžiaga, reikalinga, kad prašomoji valstybė narė galėtų tinkamai įvertinti situaciją.

Prašomoji valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus prašyme nurodytoms humanitarinėms priežastims išnagrinėti ir per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos atsako prašančiajai valstybei narei naudodamasi elektroninių ryšių tinklu, sukurtu pagal Reglamento (EB) Nr. 1560/2003 18 straipsnį. Atsisakyme patenkinti prašymą nurodomos atsisakymą pagrindžiančios priežastys.

IV SKYRIUS

Atsakingos valstybės narės pareigos

36 straipsnis

Atsakingos valstybės narės pareigos

1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė privalo:

a) 39, 40 ir 46 straipsniuose nustatytomis sąlygomis perimti savo žinion prašytoją, kurio prašymas užregistruotas kitoje valstybėje narėje;

b) šio reglamento 41 ir 46 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti prašytoją arba trečiosios šalies pilietį ar asmenį be pilietybės, kurio atžvilgiu ta valstybė narė buvo nurodyta kaip atsakinga valstybė narė pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 1 dalį;

c) šio reglamento 41 ir 46 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti priimtą asmenį, kuris pareiškė tarptautinės apsaugos prašymą arba neteisėtai yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kuri sutiko jį priimti pagal Reglamentą (ES) 2024/1350 arba kuri suteikė tarptautinę apsaugą arba humanitarinį statusą pagal nacionalinę perkėlimo programą.

2. Šio reglamento tikslais nepilnamečio, kuris lydi prašytoją ir kuris atitinka šeimos nario apibrėžtį, padėties negalima atskirti nuo jo šeimos nario padėties, ir valstybė narė, atsakinga už to šeimos nario tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, neprivalėdama prašyti atitinkamo asmens rašytinio sutikimo, nepilnametį perima savo žinion ar atsiima, net jei nepilnametis atskirai ir nėra prašytojas, nebent įrodoma, kad tai neatitinka geriausių vaiko interesų. Tas pats taikoma vaikams, gimusiems prašytojui atvykus į valstybių narių teritoriją, ir inicijuoti naujos jų perėmimo savo žinion procedūros nebūtina.

Nepaisant 26 straipsnyje nustatyto reikalavimo gauti rašytinį sutikimą, tais atvejais, kai valstybės narės, kuri pagal 26 straipsnį nurodyta kaip atsakinga valstybė narė, atžvilgiu pradedama nauja vaiko perėmimo savo žinion procedūra, nereikalaujama, kad atitinkami asmenys duotų rašytinį sutikimą, nebent įrodoma, kad perkėlimas į atsakingą valstybę neatitinka geriausių vaiko interesų.

3. Šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytais atvejais atsakinga valstybė narė išnagrinėja arba baigia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal Reglamentą (ES) 2024/1348.

37 straipsnis

Atsakomybės išnykimas

1. Jei valstybė narė prašytojui išduoda teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, nusprendžia taikyti 35 straipsnį, mano, kad perkelti nelydimą nepilnametį į atsakingą valstybę narę neatitinka geriausių vaiko interesų, arba neperduoda atitinkamo asmens atsakingai valstybei narei per 46 straipsnyje nustatytus terminus, ta valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare, o 36 straipsnyje nustatytos pareigos perduodamos tai valstybei narei. Kai taikoma, naudodamasi pagal Reglamento (EB) Nr. 1560/2003 18 straipsnį sukurtu elektroninių ryšių tinklu ji informuoja anksčiau atsakingą valstybę narę, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą vykdančią valstybę narę arba valstybę narę, kurios buvo paprašyta perimti prašytoją savo žinion arba kuri gavo pranešimą apie atsiėmimą.

Valstybė narė, kuri tampa atsakinga pagal šios dalies pirmą pastraipą, nurodo pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 3 dalį, kad ji tapo atsakinga valstybe nare.

2. Išnagrinėjus prašymą taikant pasienio procedūrą pagal Reglamentą (ES) 2024/1348, šio reglamento 36 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos išnyksta praėjus 15 mėnesių nuo tada, kai sprendimas atmesti prašymą kaip nepriimtiną, nepagrįstą arba akivaizdžiai nepagrįstą, kiek tai susiję su pabėgėlio statusu arba papildomos apsaugos statusu, arba sprendimas, kuriuo prašymas paskelbiamas numanomai arba aiškiai atsiimtu, tampa galutiniu.

Prašymas, užregistruotas pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytam laikotarpiui, šio reglamento tikslais laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

3. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, tuo atveju, jei asmuo pateikia tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje per toje pastraipoje nurodytą 15 mėnesių laikotarpį ir to 15 mėnesių laikotarpio pabaigos dieną nėra pasibaigusi atsiėmimo procedūra, atsakomybė neišnyksta tol, kol neužbaigiama ta atsiėmimo procedūra arba kol nepasibaigia perduodančiajai valstybei narei nustatyti terminai įvykdyti perdavimą pagal 46 straipsnį.

4. Šio reglamento 36 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos išnyksta, kai atsakinga valstybė narė, remdamasi pagal Reglamentą (ES) 2017/2226 užregistruotais ir saugomais duomenimis arba kitais įrodymais, nustato, kad atitinkamas asmuo išvyko iš valstybių narių teritorijos bent devyniems mėnesiams, išskyrus atvejus, kai atitinkamas asmuo turi atsakingos valstybės narės išduotą galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

Prašymas, užregistruotas pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytam nebuvimo laikotarpiui, šio reglamento tikslais laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

5. Šio reglamento 36 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta pareiga atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės nebetaikoma, kai, remiantis Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytu atnaujintu duomenų rinkiniu, nustatoma, kad atitinkamas asmuo privalomai arba savanoriškai išvyko iš valstybių narių teritorijos pagal sprendimą grąžinti arba sprendimą dėl išsiuntimo, priimtą po to, kai buvo atsiimtas arba atmestas tarptautinės apsaugos prašymas.

Prašymas, užregistruotas po to, kai įvyko faktinis išsiuntimas arba savanoriškas grįžimas, šio reglamento tikslais laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

V SKYRIUS

Procedūros

I SKIRSNIS

Procedūros pradžia

38 straipsnis

Procedūros pradžia

1. Valstybė narė, kurioje pirmą kartą užregistruotas tarptautinės apsaugos prašymas pagal Reglamentą (ES) 2024/1348, arba, kai taikoma, valstybė narė, į kurią perkeliama, nedelsdama pradeda atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą.

2. Jei prašytojas pasislėpė, valstybė narė, kurioje pirmą kartą užregistruotas prašymas, arba, kai taikytina, valstybė narė, į kurią perkeliama, tęsia atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą.

3. Valstybė narė, kuri vykdė atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą arba kuri tapo atsakinga pagal šio reglamento 16 straipsnio 4 dalį, sistemoje EURODAC pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 1 dalį nedelsdama nurodo:

a) savo atsakomybę pagal 16 straipsnio 2 dalį;

b) savo atsakomybę pagal 16 straipsnio 3 dalį;

c) savo atsakomybę pagal 16 straipsnio 4 dalį;

d) savo atsakomybę dėl 39 straipsnyje nustatytų terminų nesilaikymo;

e) valstybės narės, kuri priėmė prašymą perimti prašytoją savo žinion pagal 40 straipsnį, atsakomybę;

f) savo atsakomybę pagal 68 straipsnio 3 dalį.

Kol tokia informacija nenurodoma, taikomos šio straipsnio 4 dalyje nustatytos procedūros.

4. Prašytoją, kuris yra kitoje valstybėje narėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento arba kuris joje pareiškia tarptautinės apsaugos prašymą, kol vyksta atsakingos valstybės nustatymo procedūra, laikydamasi 41 ir 46 straipsniuose nustatytų sąlygų atsiima nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė.

Ta pareiga išnyksta, kai nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė nustato, kad prašytojas kitoje valstybėje narėje yra gavęs teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

5. Prašytoją, kuris yra valstybėje narėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento arba kuris toje valstybėje narėje pareiškia tarptautinės apsaugos prašymą po to, kai kita valstybė narė yra patvirtinusi, kad atitinkamas asmuo turi būti perkeltas pagal 67 straipsnio 9 dalį, ir prieš tai, kai įvykdomas perdavimas į valstybę narę, į kurią perkeliama pagal 67 straipsnio 11 dalį, ta valstybė narė 41 ir 46 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiima atgal. Ta pareiga išnyksta, kai valstybė narė, į kurią perkeliama, nustato, kad prašytojas kitoje valstybėje narėje yra gavęs teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

II SKIRSNIS

Perėmimo savo žinion procedūros

39 straipsnis

Prašymo perimti savo žinion pateikimas

1. Jei 38 straipsnio 1 dalyje nurodyta valstybė narė mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji iškart ir jokiu būdu ne vėliau kaip per du mėnesius nuo to prašymo užregistravimo dienos paprašo, kad kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion. Valstybės narės pirmenybę teikia prašymams, pateiktiems remiantis 25–28 ir 34 straipsniais.

Nepaisant šios dalies pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje EURODAC duomenims, įvestiems pagal Reglamento (ES) 2024/1358 22 ir 24 straipsnius, arba nustačius atitiktį VIS duomenims, įvestiems pagal Reglamento (EB) Nr. 767/2008 21 straipsnį, prašymas perimti savo žinion išsiunčiamas per vieną mėnesį nuo tos atitikties gavimo.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje prašymas užregistruotas.

Jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis, nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė, jei mano, kad tai atitinka geriausius vaiko interesus, bet kuriuo metu iki tol, kol bus priimtas pirmas sprendimas dėl esmės, tęsia atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą ir paprašo kitos valstybės narės perimti prašytoją savo žinion, ypač tuomet, jei prašymas grindžiamas 26, 27 arba 34 straipsniu, nepaisant to, kad baigėsi šios dalies pirmoje ir antroje pastraipose nustatyti terminai.

2. Prašančioji valstybė narė gali prašyti skubiai atsakyti, kai tarptautinės apsaugos prašymas buvo užregistruotas po to, kai buvo priimtas sprendimas atsisakyti leisti atvykti arba sprendimas grąžinti.

Prašyme nurodoma, dėl kokių priežasčių reikalingas skubus atsakymas ir per kiek laiko prašoma jį pateikti. Tas laikotarpis yra ne trumpesnis kaip viena savaitė.

3. Prašyme perimti savo žinion nurodomos visos išsamios priežastys, grindžiamos visomis bylos aplinkybėmis, įskaitant atitinkamus prašytojo pareiškimo elementus, susijusius su II skyriuje nustatytais atitinkamais kriterijais ir, kai taikytina, 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta forma. Jis pateikiamas naudojant standartinę formą ir pridedant tiesioginius ar netiesioginius įrodymus, apibūdintus 40 straipsnio 4 dalyje nurodytuose sąrašuose, arba visus kitus dokumentus ar informaciją, svarbius pagrindžiant prašymą, leidžiančius prašomosios valstybės narės institucijoms pasitikrinti, ar ta valstybė narė yra atsakinga pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus.

Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato vienodus prašymų perimti savo žinion parengimo ir pateikimo metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

40 straipsnis

Atsakymas į prašymą perimti savo žinion

1. Prašomoji valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir pateikia atsakymą dėl prašymo perimti prašytoją savo žinion nedelsdama ir bet kuriuo atveju per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos. Valstybės narės pirmenybę teikia prašymams, pateiktiems remiantis 25–28 ir 34 straipsniais. Todėl prašomoji valstybė narė gali prašyti nacionalinių, tarptautinių ar kitų atitinkamų organizacijų pagalbos, kad patikrintų atitinkamus prašančiosios valstybės narės pateiktus tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementus, visų pirma, šeimos narių tapatybės nustatymo ir paieškos tikslais.

2. Nepaisant 1 dalies, nustačius atitiktį sistemoje EURODAC su duomenimis, įvestais pagal Reglamento (ES) 2024/1358 22 ir 24 straipsnius, arba nustačius atitiktį VIS su duomenimis, įvestais pagal Reglamento (EB) Nr. 767/2008 21 straipsnio 2 dalį, prašomoji valstybė narė per dvi savaites nuo prašymo gavimo dienos pateikia atsakymą dėl to prašymo.

3. Atliekant atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą naudojami tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementai.

4. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, sudaro ir periodiškai peržiūri du sąrašus, kuriuose pagal šios dalies antroje ir trečioje pastraipose išdėstytus kriterijus nurodomi svarbūs tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Pirmos pastraipos tikslais, tiesioginiai įrodymai – tai oficialūs įrodymai, kuriais remiantis nustatoma atsakomybė pagal šį reglamentą, jei jie nepaneigiami įrodžius priešingai. Valstybės narės Komisijai pateikia įvairių rūšių administracinių dokumentų pavyzdžius pagal oficialių įrodymų sąraše nustatytą tipologiją.

Pirmos pastraipos tikslais netiesioginiai įrodymai – tai orientacinio pobūdžio elementai, kurie, nors ir gali būti paneigti, tam tikrais atvejais pagal jiems priskiriamą įrodomąją vertę gali būti pakankami. Netiesioginių įrodymų netiesioginių įrodymų įrodomoji vertė nustatant atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju.

5. Tiesioginių ir netiesioginių įrodymų nereikalaujama daugiau negu reikia, kad būtų tinkamai taikomas šis reglamentas.

6. Prašomoji valstybė narė savo atsakomybę pripažįsta, jei netiesioginiai įrodymai yra nuoseklūs, patikrinami ir pakankamai išsamūs, kad tiktų atsakomybei nustatyti.

Kai prašymas pateikiamas remiantis 25–28 ir 34 straipsniais ir prašomoji valstybė narė nemano, kad netiesioginiai įrodymai yra nuoseklūs, patikrinami ir pakankamai išsamūs, kad tiktų atsakomybei nustatyti, ta valstybė narė šio straipsnio 8 dalyje nurodytame atsakyme išdėsto priežastis.

7. Jei prašančioji valstybė narė pagal 39 straipsnio 2 dalį paprašė skubiai atsakyti, prašomoji valstybė narė atsakymą pateikia per prašomą laikotarpį arba, jei to nepadaro, per dvi savaites nuo prašymo gavimo.

8. Jei prašomoji valstybė narė neprieštarauja prašymui per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą vieno mėnesio laikotarpį arba, kai taikoma, per šio straipsnio 2 ir 7 dalyse nustatytą dviejų savaičių laikotarpį, pateikdama atsakymą, kuriame išdėsto pagrįstas priežastis, grindžiamas visomis konkretaus atvejo aplinkybėmis, atsižvelgiant į atitinkamus II skyriuje išdėstytus kriterijus, neprieštaravimas prilygsta prašymo priėmimui ir reiškia pareigą perimti asmenį savo žinion, taip pat pareigą tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu. Pagrįstos priežastys pagrindžiamos tiesioginiais ir netiesioginiais įrodymais, jei tokių yra.

Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, parengia standartinę pagrįstas priežastis pateikiančių atsakymų pagal šį straipsnį formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKIRSNIS

Pranešimų apie atsiėmimą procedūros

41 straipsnis

Pranešimo apie atsiėmimą pateikimas

1. 36 straipsnio 1 dalies b arba c punkte nurodytu atveju valstybė narė, kurioje yra asmuo, iškart ir bet kuriuo atveju per dvi savaites nuo atitikties sistemoje EURODAC gavimo pateikia pranešimą apie atsiėmimą. Pranešimo apie atsiėmimą nepateikimas per ą terminą nedaro poveikio atsakingos valstybės narės pareigai atsiimti atitinkamą asmenį.

2. Pranešimas apie atsiėmimą pateikiamas naudojant standartinę formą ir pridedami tiesioginiai ar netiesioginiai įrodymai, apibūdinti 40 straipsnio 4 dalyje nurodytuose sąrašuose, arba svarbios ištraukos iš prašytojo pareiškimo.

3. Valstybė narė, kuriai pranešta, per dvi savaites patvirtina pranešimo gavimą pranešimą pateikusiai valstybei narei, išskyrus atvejus, kai valstybė narė, kuriai pranešta, per tą laikotarpį įrodo, kad jai atsakomybė netaikoma pagal 37 straipsnį, arba kad pranešimas apie atsiėmimą grindžiamas neteisinga valstybės narės, kuri yra atsakinga pagal Reglamentą (ES) 2024/1358, nuoroda.

4. Jei per 3 dalyje nustatytą dviejų savaičių laikotarpį veiksmų nesiimama, tai prilygsta pranešimo gavimo patvirtinimui.

5. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato vienodus pranešimų apie atsiėmimą rengimo ir pateikimo metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV SKIRSNIS

Procedūrinės apsaugos priemonės

42 straipsnis

Pranešimas apie sprendimą dėl perdavimo

1. Nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė, kurios prašymas perimti savo žinion 36 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą prašytoją buvo patenkintas arba kuri pateikė pranešimą apie 36 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų asmenų atsiėmimą, priima sprendimą dėl perdavimo per dvi savaites nuo prašymo patenkinimo arba patvirtinimo pateikimo.

2. Jei prašomoji valstybė narė arba valstybė narė, kuriai pranešta, sutinka perimti savo žinion prašytoją arba patvirtina, kad atsiima 36 straipsnio 1 dalies b arba c punkte nurodytą asmenį, perduodančioji valstybė narė nedelsdama raštu, lengvai suprantama kalba, praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį ar ją atsakingai valstybei narei ir, kai taikoma, apie tai, kad ji nenagrinės jo ar jos tarptautinės apsaugos prašymo, taip pat apie perdavimo atlikimo terminus ir pareigą laikytis sprendimo pagal 17 straipsnio 5 dalį.

3. Tais atvejais, kai atitinkamam asmeniui teisiškai atstovauja teisės konsultantas arba kitas patarėjas, kuriam suteiktas leidimas arba leista vykdyti tokią veiklą pagal nacionalinę teisę, valstybės narės gali pranešti apie 1 dalyje nurodytą sprendimą tokiam teisės konsultantui arba patarėjui, o ne atitinkamam asmeniui ir, kai tinkama, sprendimą pateikti atitinkamam asmeniui.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame sprendime taip pat pateikiama informacija apie esamas teisių gynimo priemones pagal 43 straipsnį, įskaitant teisę kreiptis dėl sprendimo vykdymo sustabdymo, ir informacija apie pasinaudojimui tokiomis teisių gynimo priemonėmis ir perdavimo vykdymui taikomus terminus, ir prireikus pateikiama informacija apie tai, kur ir kada atitinkamas asmuo turi atvykti, jei tas asmuo į atsakingą valstybę narę keliauja savarankiškai.

Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie asmenis arba subjektus, kurie gali atitinkamam asmeniui suteikti teisinę pagalbą, būtų pateikta atitinkamam asmeniui kartu su 1 dalyje nurodytu sprendimu, nebent informacija jau pateikta.

5. Jei atitinkamam asmeniui teisės konsultantas ar kitas patarėjas, kuriam suteiktas leidimas arba leista vykdyti tokią veiklą pagal nacionalinę teisę, teisiškai neatstovauja, valstybės narės jam suteikia informaciją apie pagrindinius sprendimo elementus, kuriuose visada turi būti pateikta informacija apie galimas teisių gynimo priemones ir apie pasinaudojimui tokiomis teisių gynimo priemonėmis taikomus terminus tokia kalba, kurią atitinkamas asmuo supranta arba pagrįstai tikimasi, kad supranta.

43 straipsnis

Teisių gynimo priemonės

1. Prašytojas arba kitas 36 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

Tokia teisių gynimo priemonė apima tik vertinimą:

a) ar dėl perdavimo atitinkamam asmeniui kiltų realus nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojus, kaip tai suprantama Chartijos 4 straipsnyje;

b) ar priėmus sprendimą dėl perdavimo yra aplinkybių, kurios turi lemiamos reikšmės tinkamam šio reglamento taikymui;

c) ar asmenų, perimtų savo žinion pagal 36 straipsnio 1 dalies a punktą, atveju buvo pažeisti 25–28 ir 34 straipsniai.

2. Valstybės narės numato bent vienos savaitės, tačiau ne ilgesnį nei trijų savaičių po pranešimo apie sprendimą dėl perdavimo laikotarpį, per kurį atitinkamas asmuo gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę pagal 1 dalį.

3. Atitinkamas asmuo turi teisę per pagrįstą laikotarpį nuo pranešimo apie sprendimą dėl perdavimo, bet ne ilgiau nei per valstybių narių pagal 2 dalį nustatytą terminą, prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas. Valstybės narės nacionalinėje teisėje gali nustatyti, kad prašymas sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą turi būti pateiktas kartu su skundu pagal 1 dalį. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma veiksminga teisių gynimo priemonė, sustabdydamos perdavimo vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl pirmo sustabdymo prašymo. Sprendimas, ar sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, priimamas per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai kompetentingas teismas gavo tą prašymą.

Jei atitinkamas asmuo nepasinaudojo savo teise prašyti sustabdomojo poveikio, sprendimo dėl perdavimo apskundimas ar peržiūra nesustabdo sprendimo dėl perdavimo vykdymo.

Sprendime nesustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymo išdėstomi jį pagrindžiantys motyvai.

Jei vykdymas sustabdytas, teismas stengiasi per vieną mėnesį nuo sprendimo dėl sustabdymo priimti sprendimą dėl skundo ar peržiūros esmės.

4. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamas asmuo turėtų galimybę pasinaudoti teisine pagalba ir prireikus kalbine pagalba.

5. Valstybės narės užtikrina, kad gavus prašymą teisinė pagalba būtų suteikta ir asmeniui apskundimo procese būtų atstovaujama nemokamai, kai atitinkamas asmuo tam neturi lėšų. Valstybės narės gali numatyti, kad mokesčių ir kitų išlaidų atžvilgiu su teisine pagalba ir atstovavimu susijusiais klausimais asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, nebūtų taikomos palankesnės sąlygos nei paprastai jų piliečiams taikomos sąlygos.

Valstybės narės gali numatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas nesuteikiami, kai kompetentinga institucija arba teismas mano, kad skundas arba sprendimo peržiūrėjimas neturi realių galimybių duoti teigiamų rezultatų, su sąlyga, kad galimybės gauti teisinę pagalbą ir būti atstovaujamam nėra savavališkai ribojamos.

Kai sprendimą nesuteikti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo pagal antrą pastraipą priima institucija, kuri nėra teismas, valstybės narės suteikia veiksmingą teisių gynimo priemonę teisme tam sprendimui ginčyti. Jei sprendimas ginčijamas, teisių gynimo priemonė yra neatsiejama 1 dalyje nurodytos teisių gynimo priemonės dalis.

Valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba ir atstovavimas nebūtų savavališkai ribojami ir kad nebūtų kliudoma atitinkam asmeniui veiksmingai naudotis teise kreiptis į teismą.

Teisinė pagalba apima bent reikiamų procesinių dokumentų parengimą. Teisinė pagalba apima bent atstovavimą teisme ir gali apsiriboti tik teisės konsultantais ar kitais patarėjais, specialiai paskirtus pagal nacionalinę teisę teisinei pagalbai teikti ir atstovauti.

Naudojimosi teisine pagalba ir atstovavimu tvarka nustatoma nacionalinėje teisėje.

V SKIRSNIS

Sulaikymas perdavimo tikslais

44 straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės negali sulaikyti asmens vien dėl to, kad jam taikoma šiuo reglamentu nustatyta procedūra.

2. Jei nustatomas pasislėpimo kitoje valstybėje narėje pavojus arba jei taip reikia dėl nacionalinio saugumo ar viešosios tvarkos apsaugos, valstybės narės gali sulaikyti atitinkamą asmenį, kad būtų užtikrintos perdavimo procedūros pagal šį reglamentą, individualiai įvertinus asmens aplinkybes, ir tik jei sulaikymas yra proporcingas ir kitos švelnesnės alternatyvios priemonės negali būti veiksmingai taikomos.

3. Sulaikymas turi būti kuo trumpesnis ir ne ilgesnis nei pagrįstai būtina reikalaujamoms administracinėms perdavimo procedūroms su deramu kruopštumu užbaigti, kol bus įvykdytas perdavimas pagal šį reglamentą.

4. Kiek tai susiję su garantijomis, taikomomis sulaikymo sąlygoms ir sulaikytiems prašytojams pagal šį straipsnį, taikomi Direktyvos (ES) 2024/1346 11, 12 ir 13 straipsniai.

5. Sulaikymo pagal šį straipsnį atveju įsakymą sulaikyti raštu priima administracinės arba teisminės institucijos. Įsakyme sulaikyti nurodomos faktinės ir teisinės sulaikymo priežastys, kuriomis grindžiamas sulaikymas. Jei įsakymą sulaikyti priima administracinė institucija, valstybės narės užtikrina, kad *ex officio* arba prašytojui paprašius (arba abiem šiais pagrindais) būtų skubiai atlikta sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra.

45 straipsnis

Sulaikytiems prašytojams taikomi terminai

1. Nukrypstant nuo 39 ir 41 straipsnių, tais atvejais, kai asmuo sulaikomas pagal 44 straipsnį, prašymo perimti savo žinion arba pranešimo apie atsiėmimą pateikimo terminas yra ne ilgesnis nei dvi savaitės nuo prašymo užregistravimo tarptautinės apsaugos atveju arba dvi savaitės nuo atitikties sistemoje EURODAC gavimo, jei pranešančiojoje valstybėje narėje nėra užregistruotas naujas prašymas.

Jei asmuo sulaikomas vėliau, nei užregistruojamas prašymas, prašymo perimti savo žinion arba pranešimo apie atsiėmimą pateikimo terminas yra ne ilgesnis nei viena savaitė nuo asmens sulaikymo dienos.

2. Nukrypstant nuo 40 straipsnio 1 dalies, prašomoji valstybė narė atsakymą pateikia kuo greičiau ir bet kokiu atveju per vieną savaitę nuo prašymo gavimo. Tai, kad neatsakoma per vienos savaitės laikotarpį, prilygsta prašymo perimti savo žinion priėmimui ir reiškia pareigą perimti asmenį savo žinion, įskaitant pareigą tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.

3. Nukrypstant nuo 46 straipsnio, jei asmuo sulaikomas, tas asmuo iš perduodančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas kuo greičiau ir per penkias savaites nuo:

a) prašymo perimti savo žinion priėmimo arba pranešimo apie atsiėmimą patvirtinimo dienos, arba

b) nuo dienos, kurią skundas ar peržiūra nebeturi stabdomojo poveikio pagal 43 straipsnio 3 dalį.

4. Jei perduodančioji valstybė narė nesilaiko prašymo perimti savo žinion arba pranešimo apie atsiėmimą pateikimo terminų arba nepriima sprendimo dėl perdavimo per 42 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą arba jei perdavimas neįvykdomas per šio straipsnio 3 dalyje nurodytą penkių savaičių laikotarpį, asmuo nebegali būti sulaikytas. Atitinkamai toliau taikomi 39, 41 ir 46 straipsniai.

VI SKIRSNIS

Perdavimas

46 straipsnis

Išsamios taisyklės ir terminai

1. Prašytojas arba kitas 36 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas asmuo iš perduodančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal perduodančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, ir per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo perimti savo žinion priėmimo, pranešimo apie atsiėmimą patvirtinimo arba nuo galutinio sprendimo dėl sprendimo dėl perdavimo apskundimo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei vykdymas buvo sustabdytas pagal 43 straipsnio 3 dalį.

Valstybės narės pirmenybę teikia prašytojų perdavimui, vykdomam gavus prašymus remiantis 25–28 ir 34 straipsniais.

Jei perdavimas vykdomas perkėlimo tikslais, jis įvykdomas per 67 straipsnio 11 dalyje nustatytą terminą.

Jei asmenys atsakingai valstybei narei perduodami prižiūrint išvykimą arba palydint, valstybės narės užtikrina, kad perdavimas vyktų humaniškai, paisant visapusiškos pagarbos asmens orumui ir kitoms pagrindinėms teisėms ir juos užtikrinant.

Jei reikia, perduodančioji valstybė narė atitinkamam asmeniui išduoda *laissez passer*. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato *laissez passer* formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Atsakinga valstybė narė perduodančiajai valstybei narei atitinkamai praneša, kad atitinkamas asmuo tikrai atvyko arba kad jis nustatytu laiku neatvyko.

2. Jei perdavimas per 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatytą terminą neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina perduodančiajai valstybei narei. Tas terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienų metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki trejų metų, jei prašančioji valstybė narė informavo atsakingą valstybę narę apie tai, ar atitinkamas asmuo arba šeimos narys, kuris turėjo būti perduotas kartu su atitinkamu asmeniu, pasislėpė, fiziškai priešinasi perdavimui, imasi tyčinių veiksmų, dėl kurių pakenkiama jo sveikatai ir taip trukdoma perdavimui, arba nesilaiko perdavimui taikomų medicininių reikalavimų.

Jei atitinkamas asmuo vėl tampa prieinamas institucijoms, o likęs 1 dalyje nurodyto laikotarpio laikas yra trumpesnis nei trys mėnesiai, perduodančiajai valstybei narei suteikiamas trijų mėnesių laikotarpis perdavimui įvykdyti.

3. Jei asmuo perduotas per klaidą arba jei buvo patenkintas skundas dėl sprendimo perduoti asmenį arba prašymas dėl sprendimo peržiūrėjimo po to, kai asmuo buvo perduotas, perdavusioji valstybė narė nedelsdama tą asmenį priima atgal.

4. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, šio straipsnio tikslais nustato vienodus valstybių narių konsultavimosi ir keitimosi informacija metodus, visų pirma perdavimo atidėjimo arba vėlavimo jį atlikti atveju, perdavimo esant netiesioginiam pritarimui atveju, nepilnamečių ar išlaikomų asmenų perdavimo atveju ir prižiūrimo perdavimo atveju. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

47 straipsnis

Perdavimo išlaidos

1. Pagal Reglamento (ES) 2021/1147 20 straipsnį už prašytojo ar kito šio reglamento 36 straipsnio 1 dalies b arba c punkte nurodyto asmens perdavimą pagal šio reglamento 46 straipsnį atliekančiai valstybei narei sumokamas įnašas.

2. Jei atitinkamas asmuo turi būti perduotas atgal valstybei narei dėl to, kad buvo perduotas per klaidą arba buvo patenkintas skundas dėl sprendimo perduoti asmenį arba prašymas dėl sprendimo peržiūrėjimo po to, kai asmuo buvo perduotas, pirmąjį perdavimą atlikusi valstybė narė padengia atitinkamo asmens grąžinimo į savo teritoriją išlaidas.

3. Nereikalaujama, kad tokio perdavimo išlaidas padengtų pagal šį reglamentą perduoti asmenys.

48 straipsnis

Keitimasis svarbia informacija prieš perdavimą

1. Prašytoją ar kitą 36 straipsnio 1 dalies b arba c punkte nurodytą asmenį perduodanti valstybė narė praneša atsakingai valstybei narei perduotino asmens duomenis, kurie yra tinkami, svarbūs ir būtini užtikrinti, kad kompetentingos institucijos pagal atsakingos valstybės narės nacionalinę teisę galėtų suteikti tam asmeniui tinkamą pagalbą, įskaitant skubią sveikatos priežiūrą, kad būtų apsaugoti jo gyvybiniai interesai, ir užtikrinti apsaugos bei šiuo reglamentu ir kitomis taikytinomis prieglobsčio srities teisinėmis priemonėmis suteiktos apsaugos ir teisių tęstinumą. Tie duomenys atsakingai valstybei narei perduodami per pagrįstą laikotarpį prieš perdavimą, kad būtų užtikrinta, jog jos kompetentingos institucijos turėtų pakankamai laiko imtis būtinų priemonių.

2. Perduodančioji valstybė narė perduoda atsakingai valstybei narei informaciją, kuri yra esminė perduotino asmens teisėms apsaugoti ir bet kuriems neatidėliotiniems specialiesiems poreikiams patenkinti, visų pirma:

a) informaciją apie neatidėliotinas priemones, kurių turi imtis atsakinga valstybė narė, kad užtikrintų, kad būtų tinkamai patenkinami perduotino asmens specialieji poreikiai, be kita ko, skubią reikiamą sveikatos priežiūrą ir, kai reikia, apie visas reikiamas priemones geriausiems vaiko interesams apsaugoti;

b) priimančiojoje valstybėje narėje esančių šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais (jei tokių esama), kontaktinius duomenis;

c) nepilnamečių atveju – informacija apie geriausių vaiko interesų įvertinimą ir apie jų išsilavinimą;

d) apie prašytojo amžiaus nustatymą, kai to reikia;

e) tikrinimo formą pagal Reglamento (ES) 2024/1356 17 straipsnį, kai to reikia, įskaitant visus formoje nurodytus įrodymus;

f) visą kitą aktualią informaciją.

3. Pagal šį straipsnį informacija, naudodamosi pagal Reglamento (EB) Nr. 1560/2003 18 straipsnį sukurtu elektroniniu ryšių tinklu, keičiasi tik tos institucijos, apie kurias Komisijai pranešta pagal šio reglamento 52 straipsnį. Informacija, kuria buvo pasikeista, naudojama tik šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams ir toliau netvarkoma.

4. Valstybių narių keitimuisi informacija palengvinti Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, parengia standartinę duomenų perdavimo pagal šį straipsnį formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Keitimuisi informacija pagal šį straipsnį taikomos 51 straipsnio 8 ir 9 dalys.

49 straipsnis

Keitimasis saugumui svarbia informacija prieš perdavimą

41 straipsnio taikymo tikslu, jei perdavimą atliekanti valstybė narė turi informacijos, iš kurios matyti, kad yra pagrįstų priežasčių manyti, jog prašytojas arba kitas asmuo, kaip nurodyta 36 straipsnio 1 dalies b arba c punkte, kelia pavojų valstybės narės nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai, tos valstybės narės kompetentingos institucijos apie tokios informacijos egzistavimą informuoja atsakingą valstybę narę. Tų valstybių narių teisėsaugos institucijos arba kitos kompetentingos institucijos dalijasi informacija naudodamosi tokiam keitimuisi informacija tinkamais kanalais.

50 straipsnis

Keitimasis sveikatos duomenimis prieš perdavimą

1. Siekiant, visų pirma, pažeidžiamiems asmenims, įskaitant asmenis su negalia, vyresnio amžiaus žmones, nėščias moteris, nepilnamečius, asmenis, patyrusius kankinimus, išprievartavimą arba kitos sunkios formos psichologinį, fizinį ar seksualinį smurtą, suteikti sveikatos priežiūros arba gydymo paslaugas, perduodančioji valstybė narė praneša atsakingai valstybei narei informaciją, jei kompetentinga institucija pagal nacionalinę teisę turi tokią informaciją, apie specialiuosius perduotino asmens poreikius, ir kai kuriais atvejais ta informacija gali apimti duomenis apie to asmens fizinę ar psichinę būklę. Ta informacija perduodama bendroje sveikatos patikrinimo medicininėje pažymoje, pridedant būtinus dokumentus. Atsakinga valstybė narė užtikrina, kad tie specialieji poreikiai būtų tinkamai patenkinami, be kita ko, visų pirma teikiant reikiamą būtinąją sveikatos priežiūrą.

Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, parengia pirmoje pastraipoje nurodytą bendrą sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Tam, kad būtų apsaugoti gyvybiški atitinkamo asmens arba kito asmens interesai, perduodančioji valstybė narė perduoda 1 dalyje nurodytą informaciją atsakingai valstybei narei tik gavusi aiškų prašytojo arba jo atstovo sutikimą arba jei toks perdavimas būtinas visuomenės sveikatai ir viešajai tvarkai apsaugoti, arba jei atitinkamas asmuo fiziškai arba teisiškai negali duoti savo sutikimo. Sutikimo negavimas, įskaitant atsisakymą duoti sutikimą, nėra priežastis nevykdyti perdavimo.

3. 1 dalyje nurodytus asmens sveikatos duomenis tvarko tik sveikatos priežiūros specialistai, kurie pagal nacionalinę teisę įpareigoti saugoti profesinę paslaptį, arba kiti asmenys, kuriems taikoma atitinkama pareiga saugoti profesinę paslaptį.

4. Pagal šį straipsnį informacija keičiasi tik 3 dalyje nurodyti sveikatos priežiūros specialistai arba kiti asmenys. Informacija, kuria buvo pasikeista, gali būti naudojama tik 1 dalyje nustatytais tikslais ir toliau netvarkoma.

5. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato vienodus keitimosi 1 dalyje nurodyta informacija metodus ir praktinę tvarką. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Keitimuisi informacija pagal šį straipsnį taikomos 51 straipsnio 8 ir 9 dalys.

VI SKYRIUS

Administracinis bendradarbiavimas

51 straipsnis

Dalijimasis informacija

1. Kiekviena valstybė narė pateikia bet kuriai paprašiusiai valstybei narei asmens, kuriam taikomas šis reglamentas, asmens duomenis, kurie yra tinkami, svarbūs ir tik tokie, kurių reikia siekiant šių tikslų:

a) nustatyti atsakingą valstybę narę;

b) nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą;

c) vykdyti bet kurią kitą iš šio reglamento kylančią pareigą;

d) įgyvendinti sprendimą grąžinti.

2. 1 dalyje nurodyta informacija apima tik:

a) atitinkamo asmens duomenis ir, kai tinkama, jo šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, asmens duomenis, t. y. vardą ir pavardę ir, kai tinkama, buvusią pavardę, pravardes ir slapyvardžius, esamą ir buvusią pilietybę, gimimo datą ir vietą;

b) informaciją apie asmens tapatybę ir kelionės dokumentus, įskaitant informaciją apie nuorodas, galiojimą, išdavimo datą, išdavusią instituciją, išdavimo vietą;

c) bet kurią kitą informaciją, būtiną atitinkamo asmens tapatybei nustatyti, įskaitant atitinkamos valstybės narės paimtus prašytojo biometrinius duomenis, visų pirma šio reglamento 67 straipsnio 8 dalies tikslais pagal Reglamentą (ES) 2024/1358;

d) informaciją apie gyvenamąsias vietas ir kelionės maršrutus;

e) informaciją apie valstybės narės išduotus teisę gyventi šalyje patvirtinančius dokumentus ar vizas;

f) informacija apie vietą, kurioje buvo užregistruotas prašymas;

g) informaciją apie bet kurio ankstesnio tarptautinės apsaugos prašymo užregistravimo datą, dabartinio prašymo užregistravimo datą, nagrinėjimo stadiją ir sprendimą, jei priimtas.

3. Jei būtina tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo tikslais, atsakinga valstybė narė gali prašyti kitos valstybės narės informuoti ją, kuo prašytojas motyvuoja savo prašymą ir, kai taikytina, – bet kokių prašytojo atžvilgiu priimtų sprendimų motyvus. Jei atsakinga valstybė narė taiko Reglamento (ES) 2024/1348 55 straipsnį, ta valstybė narė taip pat gali prašyti informacijos, kuria naudodamosi kompetentingos institucijos galėtų nustatyti, ar atsirado naujų informacijos elementų arba ar prašytojas juos pateikė. Prašomoji valstybė narė gali atsisakyti atsakyti į prašymą, jei perdavus tokią informaciją gali būti pakenkta jos esminiams interesams arba atitinkamo asmens ar kitų asmenų laisvių ir pagrindinių teisių apsaugai. Prašančioji valstybė narė iš anksto informuoja prašytoją apie konkrečią prašomą informaciją ir to prašymo priežastį.

4. Kiekvienas informacijos prašymas siunčiamas tik dėl konkretaus tarptautinės apsaugos prašymo arba perdavimo siekiant asmenį perkelti. Tame prašyme išdėstomi motyvai, kuriais jis grindžiamas, ir tais atvejais, kai siekiama patikrinti, ar yra kriterijus, galintis lemti prašomosios valstybės narės atsakomybę, nurodoma, kokiais įrodymais jis grindžiamas, įskaitant svarbią iš patikimų šaltinių gautą informaciją apie prašytojų patekimo į valstybių narių teritorijas būdus ir priemones, arba kokia konkrečia ir patikrinama prašytojo pareiškimo dalimi jis yra grindžiama. Tokia svarbi informacija iš patikimų šaltinių nėra savaime pakankama atsakomybei ir valstybės narės kompetencijai pagal šį reglamentą nustatyti, tačiau ji gali padėti įvertinti kitus rodiklius, susijusius su individualiu prašytoju.

5. Prašomoji valstybė narė turi atsakyti per tris savaites. Bet koks pavėluotas atsakymas tinkamai pagrindžiamas. Atsakymo per trijų savaičių terminą nepateikimas nereiškia, kad ji atleidžiama nuo pareigos atsakyti. Jei ta prašomoji valstybė narė nepateikia informacijos, iš kurios matyti, kad ji yra atsakinga, ta valstybė narė negali remtis tuo, kad baigėsi 39 straipsnyje nustatyti terminai, kaip priežastimi nepatenkinti prašymo asmenį perimti savo žinion. Tokiu atveju 39 straipsnyje nustatyti prašymo perimti savo žinion pateikimo terminai pratęsiami tokiam pat laikotarpiui, kiek prašomoji valstybė narė vėluoja atsakyti.

6. Toks pasikeitimas informacija atliekamas valstybės narės prašymu tik tarp institucijų, apie kurių paskyrimą kiekviena valstybė narė yra pranešusi Komisijai pagal 52 straipsnio 1 dalį.

7. Informacija, kuria buvo pasikeista, gali būti naudojama tik 1 dalyje nustatytiems tikslams. Kiekvienoje valstybėje narėje tokia informacija, atsižvelgiant į jos rūšį ir ją gaunančios institucijos įgaliojimus, gali būti perduota tik institucijoms ir teismams, kuriems yra pavesta:

a) nustatyti atsakingą valstybę narę;

b) nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą;

c) vykdyti bet kurią kitą iš šio reglamento kylančią pareigą.

8. Informaciją teikianti valstybė narė užtikrina, kad informacija būtų tiksli ir naujausia. Jei paaiškėja, kad valstybė narė pateikė informaciją, kuri yra netiksli arba kuri neturėjo būti teikiama, gaunančiosioms valstybėms narėms apie tai nedelsiant pranešama. Jos įpareigojamos tokią informaciją ištaisyti arba pašalinti.

9. Kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje informacijos, kuria keičiamasi, siuntimas ir gavimas yra registruojamas atskiroje atitinkamo asmens byloje arba registre.

52 straipsnis

Kompetentingos institucijos ir šaltiniai

1. Kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie kompetentingas institucijas, atsakingas už pareigų, pagal šį reglamentą, vykdymą, ir apie bet kokius su tuo susijusius pakeitimus. Valstybės narės užtikrina, kad tos institucijos turėtų reikiamų žmogiškųjų, materialinių ir finansinių išteklių savo uždaviniams, susijusiems su greitu ir veiksmingu už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrų atlikimu, ir visų pirma, procesinių ir pagrindinių teisių apsauga, greitos šeimos narių ir giminaičių, esančių skirtingose valstybėse narėse, susivienijimo procedūros užtikrinimu, nustatytais terminais atsakyti į informacijos prašymus, prašymus perimti savo žinion ir prašymus atsiimti ir, kai taikoma, vykdyti savo pareigas pagal IV dalį.

2. Suvestinį 1 dalyje nurodytų institucijų sąrašą Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jei sąraše daroma pakeitimų, Komisija kartą per metus skelbia atnaujintą suvestinį sąrašą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytų institucijų darbuotojams būtų rengiami reikalingi mokymai, susiję su šio reglamento taikymu.

4. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato saugaus elektroninio ryšio tarp 1 dalyje nurodytų institucijų ir tų institucijų bei Prieglobsčio agentūros kanalus informacijai, biometriniams duomenims, paimtiems pagal Reglamentą (ES) 2024/1358, prašymams, pranešimams, atsakymams ir bet kuriai kitai rašytinei korespondencijai perduoti ir užtikrinti, kad siuntėjai automatiškai gautų elektroninį gavimo patvirtinimą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

53 straipsnis

Administraciniai susitarimai

1. Valstybės narės gali dvišaliu pagrindu sudaryti tarpusavio administracinius susitarimus dėl šio reglamento įgyvendinimo praktinių detalių, kad palengvintų jo taikymą ir padidintų jo veiksmingumą. Tokie susitarimai gali būti dėl:

a) pasikeitimo ryšių palaikymo pareigūnais;

b) procedūrų supaprastinimo ir prašymų perimti prašytojus savo žinion arba pranešimų apie prašymų atsiėmimą perdavimo bei jų nagrinėjimo terminų sutrumpinimo;

c) solidarumo įnašų pagal IV dalį.

2. Valstybės narės taip pat gali toliau taikyti administracinius susitarimus, sudarytus pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 343/2003 ([41]) ir Reglamentą (ES) Nr. 604/2013. Jei tokie susitarimai yra nesuderinami su šiuo reglamentu, atitinkamos valstybės narės taip iš dalies pakeičia tuos susitarimus, kad neatitikimai būtų pašalinti.

3. Prieš sudarydamos ar iš dalies keisdamos bet kurį 1 dalies b punkte nurodytą susitarimą, atitinkamos valstybės narės konsultuojasi su Komisija dėl susitarimo suderinamumo su šiuo reglamentu.

4. Jei Komisija mano, kad 1 dalies b punkte nurodyti susitarimai yra nesuderinami su šiuo reglamentu, ji per pagrįstą laikotarpį apie tai praneša atitinkamoms valstybėms narėms. Atitinkamos valstybės narės imasi visų tinkamų veiksmų, kad atitinkamas susitarimas per pagrįstą laiką būtų iš dalies pakeistas taip, kad būtų pašalinti tokie neatitikimai.

5. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus 1 dalyje nurodytus susitarimus ir jų panaikinimą ar dalinį keitimą.

54 straipsnis

Atsakingų padalinių tinklas

Prieglobsčio agentūra nustato 52 straipsnio 1 dalyje nurodytų kompetentingų institucijų tinklo ar tinklų veiklos sritis ir sudaro tai veiklai palankias sąlygas, kad būtų skatinamas praktinis bendradarbiavimas, įskaitant perdavimus, ir būtų dalijamasi informacija dėl visų klausimų, susijusių su visapusišku šio reglamento taikymu, įskaitant praktinių priemonių, geriausios patirties ir gairių plėtojimą.

Prireikus tokiuose tinkluose gali būti atstovaujama Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai ir kitoms atitinkamoms Sąjungos įstaigoms, organams ir agentūroms.

VII SKYRIUS

Taikinimas

55 straipsnis

Taikinimas

1. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tinkamam pagal šį reglamentą nustatytų mechanizmų veikimui ir išspręsti jų taikymo sunkumus, jei dviem ar daugiau valstybių narių bendradarbiaujant pagal šį reglamentą ar jį taikant kyla tarpusavio sunkumų, atitinkamos valstybės narės vienos ar kelių iš jų prašymu nedelsdamos surengia konsultacijas, kad per pagrįstą laikotarpį rastų tinkamų sprendimų, laikydamosi lojalaus bendradarbiavimo principo, įtvirtinto ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje.

Prireikus informacija apie iškilusius sunkumus ir rastą sprendimą gali būti dalijamasi su Komisija ir kitomis valstybėmis narėmis 77 straipsnyje nurodytame komitete.

2. Jei pagal 1 dalį sprendimo nerandama arba sunkumai išlieka, viena ar daugiau atitinkamų valstybių narių gali prašyti Komisijos surengti konsultacijas su atitinkamomis valstybėmis narėmis, kad būtų rasti tinkami sprendimai. Komisija nedelsdama surengia tokias konsultacijas. Atitinkamos valstybės narės aktyviai dalyvauja konsultacijose. Valstybės narės ir Komisija imasi visų tinkamų priemonių, kad klausimas būtų greitai išspręstas. Komisija gali priimti atitinkamoms valstybėms narėms skirtas rekomendacijas, nurodydama priemones, kurių reikia imtis, ir atitinkamus terminus.

([41]) 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003 2 25, p. 1).

Prireikus informacija apie iškilusius sunkumus, pateiktas rekomendacijas ir rastą sprendimą gali būti dalijamasi su kitomis valstybėmis narėmis 77 straipsnyje nurodytame komitete.

Šiame straipsnyje nustatyta procedūra konkrečiais atvejais neturi įtakos šiame reglamente nustatytiems terminams.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Komisijos įgaliojimams prižiūrėti Sąjungos teisės taikymą pagal SESV 258 ir 260 straipsnius. Juo taip pat nedaromas poveikis atitinkamų valstybių narių galimybei perduoti savo ginčą spręsti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal SESV 273 straipsnį arba bet kurios valstybės narės galimybei kreiptis į Teismą pagal SESV 259 straipsnį.

IV DALIS

SOLIDARUMAS

I SKYRIUS

Solidarumo mechanizmas

56 straipsnis

Metinis solidarumo rezervas

1. Metinis solidarumo rezervas, kuris apima įnašus, kurie yra nustatyti 57 straipsnyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte ir kuriuos pažadėjo skirti valstybės narės Aukšto lygmens forumo posėdyje, yra pagrindinė solidarumo srities reagavimo priemonė, skirta migracijos spaudimą patiriančioms valstybėms narėms, remiantis 12 straipsnyje nurodytame Komisijos pasiūlyme nustatytais poreikiais.

2. Metinį solidarumo rezervą sudaro šių rūšių solidarumo priemonės, kurios laikomos lygiavertėmis:

a) perkėlimas pagal 67 ir 68 straipsnius:

   i) kai perkeliami tarptautinės apsaugos prašytojai;

   ii) kai perkeliami tarptautinės apsaugos gavėjai, kuriems tarptautinė apsauga buvo suteikta likus mažiau nei trejiems metams iki 57 straipsnyje nurodyto Tarybos įgyvendinimo akto priėmimo, jei dėl to dvišaliu susitarimu susitaria atitinkama prisidedančioji ir remiamoji valstybė narė;

b) valstybių narių finansiniai įnašai, skirti visų pirma veiksmams valstybėse narėse, susijusiems su migracijos, priėmimo, prieglobsčio, reintegracijos prieš išvykimą sienų valdymu ir operatyvine parama, kuriais taip pat galėtų būti remiami trečiosiose šalyse vykdomi arba su jomis susiję veiksmai, kurie gali turėti tiesioginį poveikį migracijos srautams prie valstybių narių išorės sienų arba gali pagerinti atitinkamos trečiosios šalies prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemas, įskaitant remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos programas, kaip nustatyta pagal 64 straipsnį;

c) alternatyvios solidarumo priemonės migracijos, priėmimo, prieglobsčio, grąžinimo ir reintegracijos bei sienų valdymo srityse, daugiausia dėmesio skiriant operatyvinei paramai, gebėjimų stiprinimui, paslaugoms, personalo paramai, infrastruktūrai ir techninei įrangai, kaip nustatyta pagal 65 straipsnį.

Šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyti veiksmai trečiosiose šalyse arba su jomis susiję veiksmai įgyvendinami remiamosioms valstybėms narėms atsižvelgiant į šio reglamento ir Reglamento (ES) 2021/1147 taikymo sritį ir tikslus.

3. 2 dalies b punkte nurodytais finansiniais įnašais projektams trečiosiose šalyse visų pirma daugiausia dėmesio skiriama:

a) prieglobsčio ir priėmimo pajėgumų trečiosiose šalyse gerinimui, be kita ko, stiprinant žmogiškąsias ir institucines žinias ir pajėgumus;

b) teisėtos migracijos ir puikiai valdomo mobilumo skatinimui, be kita ko, stiprinant dvišales, regionines ir tarptautines partnerystes migracijos, priverstinio perkėlimo, teisėtų atvykimo į Europos Sąjungą būdų ir judumo partneryščių srityse;

c) paramai remiamo savanoriško grįžimo ir tvarios grįžtančių migrantų ir jų šeimų reintegracijos programoms;

d) pažeidžiamumo, kurį sukelia migrantų gabenimas ir prekyba žmonėmis, mažinimui, taip pat kovos su migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis programoms;

e) paramai veiksmingai ir žmogaus teisėmis grindžiamai migracijos politikai.

57 straipsnis

Tarybos įgyvendinimo aktas, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas

1. Remdamasi 12 straipsnyje nurodytu Komisijos pasiūlymu ir 13 straipsnyje nurodytame Aukšto lygmens forume prisiimtais įsipareigojimais, Taryba kasmet iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos priima įgyvendinimo aktą, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, įskaitant referencinį reikalingų perkėlimų skaičių, finansinius įnašus į metinį solidarumo rezervą Sąjungos lygmeniu ir konkrečius įsipareigojimus, kuriuos 13 straipsnyje nurodyto Aukšto lygmens forumo posėdžio metu kiekviena valstybė narė prisiima dėl kiekvienos rūšies solidarumo įnašo, nurodyto 56 straipsnio 2 dalyje. Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima šioje dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali iš dalies pakeisti 12 straipsnyje nurodytą Komisijos pasiūlymą.

2. Prireikus šio straipsnio 1 dalyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte taip pat nustatoma orientacinė metinio solidarumo rezervo procentinė dalis, kuri gali būti skirta valstybėms narėms, patiriančioms migracijos spaudimą dėl didelio atvykstančių asmenų skaičiaus vykdant pasikartojančius išlaipinimus po paieškos ir gelbėjimo operacijų, atsižvelgiant į atitinkamų valstybių narių geografinius ypatumus. Taryba taip pat gali nustatyti kitas solidarumo formas, kaip nustatyta 56 straipsnio 2 dalies c punkte, atsižvelgdama į tokių priemonių poreikius, kylančius dėl konkrečių iššūkių migracijos srityje atitinkamoje valstybėje narėje.

3. 13 straipsnyje nurodytame Aukšto lygmens forumo posėdyje valstybės narės, remdamosi 12 straipsnyje nurodytu Komisijos pasiūlymu, padaro išvadą dėl kiekvienos solidarumo priemonės bendrojo referencinio numerio metiniame solidarumo rezerve. Per tą posėdį valstybės narės taip pat įsipareigoja skirti įnašus į metinį solidarumo rezervą pagal šio straipsnio 4 dalį ir privalomą teisingą atsakomybės dalį, apskaičiuotą pagal 66 straipsnyje nustatytą referencinį raktą.

4. Įgyvendindamos šio straipsnio 3 dalį, valstybės narės turi visišką diskreciją pasirinkti 56 straipsnio 2 dalyje išvardytų solidarumo priemonių rūšis arba jų derinį. Valstybės narės, kurios įsipareigoja taikyti alternatyvias solidarumo priemones, nurodo tokių priemonių finansinę vertę, grindžiamą objektyviais kriterijais. Jei 12 straipsnyje nurodytame Komisijos pasiūlyme nenustatytos alternatyvios solidarumo priemonės, valstybės narės vis tiek gali įsipareigoti taikyti tokias priemones. Jei konkrečiais metais remiamosios valstybės narės neprašo taikyti tokių priemonių, jos paverčiamos finansiniais įnašais.

58 straipsnis

Informacija, susijusi su valstybės narės, kuri Komisijos sprendime identifikuota kaip patirianti migracijos spaudimą, ketinimu pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu

1. Valstybė narė, kuri 11 straipsnyje nurodytame sprendime identifikuota kaip patirianti migracijos spaudimą, Tarybai priėmus 57 straipsnyje nurodytą įgyvendinimo aktą, informuoja Komisiją ir Tarybą apie savo ketinimą pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu. Komisija apie tai informuoja Europos Parlamentą.

2. Atitinkama valstybė narė pateikia informaciją apie 56 straipsnio 2 dalyje nurodytų solidarumo priemonių, kurių reikia imtis padėčiai ištaisyti, rūšį ir lygį, įskaitant, kai aktualu, bet kokį nuolatinio ES migracijos srities paramos priemonių rinkinio komponentų naudojimą. Jei valstybė narė ketina pasinaudoti finansiniais įnašais, ji taip pat nurodo atitinkamas Sąjungos išlaidų programas.

3. Gavus 2 dalyje nurodytą informaciją, atitinkama valstybė narė gali naudotis metiniu solidarumo rezervu pagal 60 straipsnį. ES solidarumo koordinatorius nedelsdamas ir bet kuriuo atveju per 10 dienų nuo informacijos gavimo sušaukia Techninio lygmens forumą solidarumo priemonėms įgyvendinti.

59 straipsnis

Pranešimas apie valstybės narės, kuri mano, kad patiria migracijos spaudimą, poreikį pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu

1. Jei 11 straipsnyje nurodytame sprendime valstybė narė nėra identifikuota kaip patirianti migracijos spaudimą, bet mano, kad patiria migracijos spaudimą, ji praneša Komisijai apie savo poreikį pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu bei apie tai informuoja Tarybą. Komisija apie tai informuoja Europos Parlamentą.

2. 1 dalyje nurodytame pranešime pateikiami:

a) tinkamai pagrįsti argumentai dėl migracijos spaudimo buvimo ir masto pranešančiojoje valstybėje narėje, įskaitant atnaujintą informaciją apie 9 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytus rodiklius;

b) informacija apie 56 straipsnyje nurodytų solidarumo priemonių, kurių reikia imtis padėčiai ištaisyti, rūšį ir lygį, įskaitant, kai aktualu, bet kokį nuolatinio ES migracijos srities paramos priemonių rinkinio komponentų naudojimą, ir, jei atitinkama valstybė narė ketina pasinaudoti finansiniais įnašais, atitinkamų Sąjungos išlaidų programų nurodymas;

c) aprašymas, kaip metinio solidarumo rezervo panaudojimas galėtų stabilizuoti padėtį;

d) kaip atitinkama valstybė narė ketina pašalinti bet kokį galimą nustatytą pažeidžiamumą atsakomybės, parengties ar atsparumo srityje.

3. Prieglobsčio agentūra, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra ir atitinkama valstybė narė padeda Komisijai parengti migracijos spaudimo vertinimą, kai to paprašo Komisija.

4. Komisija, atsižvelgdama į 9 ir 10 straipsniuose nurodytą informaciją, nedelsdama įvertina pranešimą, ar 11 straipsnyje nurodytame sprendime buvo nustatyta, kad pranešančioji valstybė narė susiduria su migracijos spaudimo rizika, bendrą padėtį Sąjungoje, padėtį pranešančiojoje valstybėje narėje per pastaruosius 12 mėnesių ir pranešančiosios valstybės narės išreikštus poreikius, ir priima sprendimą ar laikyti valstybę narę patiriančia migracijos spaudimą. Jei Komisija nusprendžia, kad ta valstybė narė patiria migracijos spaudimą, atitinkama valstybė narė tampa remiamąja valstybe nare, išskyrus atvejus, kai jai neleidžiama naudotis metiniu solidarumo rezervu pagal šio straipsnio 6 dalį.

5. Komisija savo sprendimą nedelsdama perduoda atitinkamai valstybei narei, Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Jei Komisijos sprendimu nustatoma, kad pranešančioji valstybė narė patiria migracijos spaudimą, ES solidarumo koordinatorius nedelsdamas ir per dvi savaites nuo Komisijos sprendimo perdavimo atitinkamai valstybei narei, Europos Parlamentui ir Tarybai sušaukia Techninio lygmens forumą, kad būtų įgyvendintos solidarumo priemonės. ES solidarumo koordinatorius sušaukia Techninio lygmens forumą, išskyrus atvejus, kai Komisija mano arba Taryba įgyvendinimo aktu, priimtu per dvi savaites nuo Komisijos sprendimo perdavimo atitinkamai valstybei narei, Europos Parlamentui ir Tarybai, nusprendžia, kad metiniame solidarumo rezerve nėra pakankamai pajėgumų atitinkamai valstybei narei naudotis metiniu solidarumo rezervu arba kad ta valstybė narė negali naudotis metiniu solidarumo rezervu dėl kitų objektyvių priežasčių.

7. Jei Taryba nusprendžia, kad metiniame solidarumo rezerve nepakanka pajėgumų, taikoma 13 straipsnio 4 dalis, o Aukšto lygmens forumas sušaukiamas ne vėliau kaip per savaitę nuo Komisijos sprendimo priėmimo.

Jei Komisija priima sprendimą, kuriuo atmetamas valstybės narės prašymas laikyti ją patiriančia migracijos spaudimą, pranešančioji valstybė narė gali pateikti Komisijai ir Tarybai naują pranešimą, kuriame pateikia papildomos svarbios informacijos.

60 straipsnis

Solidarumo įnašų įgyvendinimas ir koordinavimas

1. Techninio lygmens forume valstybės narės bendradarbiauja tarpusavyje ir su Komisija, kad užtikrintų veiksmingą ir rezultatyvų solidarumo įnašų į atitinkamų metų metinį solidarumo rezervą įgyvendinimą subalansuotai ir laiku, atsižvelgiant į nustatytus ir įvertintus poreikius ir turimus solidarumo įnašus.

2. ES solidarumo koordinatorius, atsižvelgdamas į migracijos padėties pokyčius, koordinuoja solidarumo įnašų įgyvendinimą, taip siekiant užtikrinti subalansuotą turimų solidarumo įnašų paskirstymą remiamosioms valstybėms narėms.

3. Išskyrus finansinių įnašų įgyvendinimą, pritaikydamos nustatytas solidarumo priemones, valstybės narės iki tų metų pabaigos įgyvendina 56 straipsnyje nurodytus savo solidarumo įnašus, įsipareigotus skirti konkretiems metams, nedarant poveikio 65 straipsnio 3 daliai ir 67 straipsnio 12 daliai.

Prisidedančiosios valstybės narės įnašus, kuriuos įsipareigoja skirti, įgyvendina iki metų pabaigos proporcingai bendriems savo konkrečių metų įnašams, kuriuos įsipareigojo skirti į metinį solidarumo rezervą.

Valstybės narės, kurioms pagal 61 arba 62 straipsnį pritaikytas visiškas solidarumo įnašų sumažinimas arba kurios pačios yra remiamosios valstybės narės pagal 58 straipsnio 1 dalį ir 59 straipsnio 4 dalį, neprivalo atitinkamais metais įgyvendinti 56 straipsnio 2 dalyje nurodytų solidarumo įnašų, kuriuos įsipareigojo skirti.

Iš prisidedančiųjų valstybių narių nereikalaujama įgyvendinti savo įsipareigojimų, prisiimtų pagal 56 straipsnio 2 dalį, arba taikyti atsakomybės kompensacijų remiamosios valstybės narės atžvilgiu pagal 63 straipsnį, jei sprendime, kaip nurodyta 11 straipsnyje arba 59 straipsnio 4 dalyje, Komisija toje remiamojoje valstybėje narėje yra nustačiusi su šio reglamento III dalyje nustatytomis taisyklėmis susijusių sisteminių trūkumų, kurie galėtų turėti rimtų neigiamų pasekmių šio reglamento veikimui.

4. Per pirmąjį metinio ciklo Techninio lygmens forumo posėdį prisidedančiosios ir remiamosios valstybės narės, atsižvelgdamos į nustatytus poreikius, gali pareikšti pagrįstus pageidavimus dėl galimų perkeltinų asmenų profilių ir galimo savo solidarumo įnašų įgyvendinimo planavimo, atsižvelgiant į tai, kad remiamosioms valstybėms narėms reikia imtis skubių veiksmų.

ES solidarumo koordinatorius palengvina valstybių narių bendravimą ir bendradarbiavimą tais klausimais.

Perkeldamos asmenis, valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į pažeidžiamų asmenų perkėlimą.

5. Prieglobsčio, sienų ir migracijos valdymo srityje kompetentingos Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros, naudodamiesi savo atitinkamais įgaliojimais, teikia paramą valstybėms narėms ir Komisijai, taip siekiant užtikrinti tinkamą šios dalies įgyvendinimą ir veikimą. Tokia parama gali būti teikiama analizės, ekspertinių žinių ir operatyvinės paramos forma. ES solidarumo koordinatorius koordinuoja visą Prieglobsčio agentūros, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros ar bet kurios kitos Sąjungos įstaigos, organai ar agentūros išsiųstų ekspertų ar grupių pagalbą, susijusią su solidarumo įnašų įgyvendinimu.

6. Kasmet sausio mėnesį nuo 2025 m. ir toliau valstybės narės patvirtina ES solidarumo koordinatoriui kiekvienos praėjusiais metais įgyvendintos solidarumo priemonės lygius.

61 straipsnis

Solidarumo įnašų atskaitymas migracijos spaudimo atvejais

1. Valstybė narė, kuri 11 straipsnyje nurodytame sprendime yra identifikuota kaip patirianti migracijos spaudimą arba kuri mano, kad patiria migracijos spaudimą, ir kuri nėra pasinaudojusi metiniu solidarumo rezervu pagal 58 straipsnį arba nėra pranešusi apie poreikį pasinaudoti metiniu solidarumo rezervu pagal 59 straipsnį, gali bet kuriuo metu prašyti atskaityti dalį arba visus jos įnašus, kuriuos ji įsipareigojo skirti, nustatytus 57 straipsnyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte.

Atitinkama valstybė narė savo prašymą pateikia Komisijai. Informavimo tikslais atitinkama valstybė narė savo prašymą perduoda Tarybai.

2. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodyta prašančioji valstybė narė yra valstybė narė, kuri 11 straipsnyje nurodytame sprendime neidentifikuota kaip patirianti migracijos spaudimą, tačiau mano, kad patiria migracijos spaudimą, ta valstybė narė savo prašyme:

a) aprašo, kaip viso arba dalies įnašo, kurį ji įsipareigojo skirti, atskaitymas galėtų padėti stabilizuoti padėtį;

b) nurodo, ar įnašą, kurį įsipareigota skirti, būtų galima pakeisti kitos rūšies solidarumo įnašu;

c) nurodo, kaip ta valstybė narė šalins bet kokį galimą nustatytą pažeidžiamumą atsakomybės, parengties ar atsparumo srityje;

d) tinkamai pagrindžia argumentus dėl migracijos spaudimo buvimo ir masto pranešančiojoje valstybėje narėje.

Vertindama tokį prašymą, Komisija taip pat atsižvelgia į 9 ir 10 straipsniuose nurodytą informaciją.

3. Komisija per keturias savaites po prašymo, pateikto pagal šį straipsnį, gavimo informuoja Tarybą apie atlikto prašymo vertinimo rezultatus. Komisija apie tą vertinimą taip pat informuoja Europos Parlamentą.

4. Gavusi Komisijos vertinimą, Taryba priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustato, ar leisti valstybei narei nukrypti nuo 57 straipsnyje nurodyto Tarybos įgyvendinimo akto.

62 straipsnis

Solidarumo įnašų atskaitymas esant reikšmingai migracijos padėčiai

1. Valstybė narė, kuri 11 straipsnyje nurodytame sprendime yra identifikuota kaip valstybė narė, kurioje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, arba kuri mano, kad joje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, gali bet kuriuo metu prašyti atskaityti dalį ar visus jos įnašus, kuriuos ji įsipareigojo skirti, nustatytus 57 straipsnyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte.

Atitinkama valstybė narė savo prašymą pateikia Komisijai. Informavimo tikslais atitinkama valstybė narė savo prašymą perduoda Tarybai.

2. Jei prašančioji valstybė narė yra valstybė narė, kuri 11 straipsnyje nurodytame sprendime yra identifikuota kaip valstybė narė, kurioje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, prašyme ji:

a) aprašo, kaip viso arba dalies įnašo, kurį ji įsipareigojo skirti, atskaitymas galėtų padėti stabilizuoti padėtį;

b) nurodo, ar įnašą, kurį įsipareigota skirti, būtų galima pakeisti kitos rūšies solidarumo įnašu;

c) nurodo, kaip ta valstybė narė šalins bet kokį galimą nustatytą pažeidžiamumą atsakomybės, parengties ar atsparumo srityje;

d) pateikia tinkamai pagrįstus argumentus, susijusius su prieglobsčio, priėmimo ir migracijos sistemos sritimi, kurioje buvo išnaudoti visi pajėgumai, ir kaip visų tos valstybės narės pajėgumų konkrečioje srityje išnaudojimas turi įtakos jos gebėjimui vykdyti savo įsipareigojimą.

3. Jei prašančioji valstybė narė 11 straipsnyje nurodytame sprendime nėra identifikuota kaip valstybė narė, kurioje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, tačiau ji mano, kad joje yra susidariusi reikšminga migracijos padėtis, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytos informacijos, prašyme taip pat pateikiami tinkamai pagrįsti argumentai dėl migracijos padėties reikšmingumo prašančiojoje valstybėje narėje. Vertindama tokį prašymą Komisija taip pat atsižvelgia į 9 ir 10 straipsniuose nurodytą informaciją ir į tai, ar 11 straipsnyje nurodytame sprendime valstybė narė buvo identifikuota kaip valstybė narė, kuriai gresia migracijos spaudimo rizika.

4. Komisija per keturias savaites po prašymo, pateikto pagal šį straipsnį, gavimo informuoja Tarybą apie atlikto prašymo vertinimo rezultatus. Komisija apie tą vertinimą taip pat informuoja Europos Parlamentą.

5. Gavusi Komisijos vertinimą, Taryba priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustato, ar leisti valstybei narei nukrypti nuo 57 straipsnyje nurodyto Tarybos įgyvendinimo akto.

63 straipsnis

Atsakomybės kompensacijos

1. Jei perkėlimo įsipareigojimai metiniam solidarumo rezervui, nustatyti 57 straipsnyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte, sudaro 50 proc. 12 straipsnyje nurodytame Komisijos pasiūlyme nurodyto dydžio arba jį viršija, remiamoji valstybė narė gali prašyti kitų valstybių narių vietoj perkėlimų 69 straipsnyje nustatyta tvarka prisiimti atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymų, už kuriuos, kaip nustatyta, yra atsakinga remiamoji valstybė narė, nagrinėjimą.

2. Prisidedančioji valstybė narė gali remiamosioms valstybėms narėms nurodyti, kad vietoj perkėlimų ketina prisiimti atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymų, už kuriuos, kaip nustatyta, yra atsakinga remiamoji valstybė narė, nagrinėjimą:

a) kai pasiekiama 1 dalyje nustatyta riba, arba

b) kai prisidedančioji valstybė narė yra įsipareigojusi, kad 50 proc. ar didesnę jos privalomos teisingos atsakomybės dalies 57 straipsnyje nurodytu Tarybos įgyvendinimo aktu sukurtame metiniame solidarumo rezerve dalį sudarytų perkėlimai.

Jei prisidedančioji valstybė narė yra nurodžiusi tokį ketinimą, o remiamoji valstybė narė sutinka, remiamoji valstybė narė taiko 69 straipsnyje nustatytą procedūrą.

3. Prisidedančiosios valstybės narės prisiima atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymus, už kuriuos, kaip nustatyta, yra atsakinga remiamoji valstybė narė, kol pasiekiamas didesnysis iš šios dalies a ir b punktuose nurodytų skaičių, kai po pagal 13 straipsnio 4 dalį sušaukto Aukšto lygmens forumo posėdžio 57 straipsnyje nurodytame Tarybos įgyvendinimo akte nustatyti perkėlimo įsipareigojimai metiniam solidarumo rezervui:

a) yra mažesni už 12 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą skaičių, arba

b) yra mažesni nei 60 proc. referencinio skaičiaus, naudojamo apskaičiuojant kiekvienos valstybės narės privalomą teisingą perkėlimo dalį, siekiant sukurti metinį solidarumo rezervą pagal 57 straipsnį.

4. Šio straipsnio 3 dalis taip pat taikoma tais atvejais, kai įsipareigojimai, kurie turi būti įvykdyti atitinkamais metais, yra mažesni už didesnį iš tos dalies a arba b punkte nurodytų dydžių dėl viso arba dalies įnašo atskaitymo, suteikto pagal 61 arba 62 straipsnį, arba dėl to, kad, kaip nurodyta 58 straipsnio 1 dalyje ir 59 straipsnio 4 dalyje, remiamosios valstybės narės neprivalo atitinkamais metais įgyvendinti savo solidarumo įnašų, kuriuos įsipareigojo įgyvendinti.

5. Prisidedančioji valstybė narė, kuri iki atitinkamų metų pabaigos nėra įgyvendinusi savo įsipareigojimų arba nėra sutikusi su perkėlimais pagal 67 straipsnio 9 dalį, kurių skaičius būtų lygus jos įsipareigotiems perkėlimams, kaip nurodyta 57 straipsnio 3 dalyje, remiamosios valstybės narės prašymu, kuo greičiau pasibaigus atitinkamiems metams, prisiima atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymus, už kurių nagrinėjimą, kaip nustatyta, yra atsakinga remiamoji valstybė narė, kol pasiekiamas pagal 57 straipsnio 3 dalį įsipareigotų perkėlimų skaičius.

6. Prisidedančioji valstybė narė identifikuoja atskirus prašymus, už kuriuos ji prisiima atsakomybę pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis, ir apie tai informuoja remiamąją valstybę narę, naudodamasi elektroninių ryšių tinklu, sukurtu pagal Reglamento (EB) Nr. 1560/2003 18 straipsnį.

Prisidedančioji valstybė narė tampa valstybe nare, atsakinga už identifikuotus prašymus, ir nurodo apie savo atsakomybę pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 3 dalį.

7. Valstybės narės neprivalo prisiimti atsakomybės pagal šio straipsnio 6 dalies pirmą pastraipą, viršijant jų teisingą atsakomybės dalį, apskaičiuotą pagal 66 straipsnyje nustatytą referencinį raktą.

8. Šis straipsnis taikomas tik tais atvejais, kai:

a) prašytojas nėra nelydimas nepilnametis;

b) buvo nustatyta, kad remiamoji valstybė narė yra atsakinga remiantis 29–33 straipsniuose nustatytais kriterijais;

c) nėra pasibaigęs 39 straipsnio 1 dalyje nustatytas perdavimo terminas;

d) prašytojas nėra pabėgęs iš prisidedančiosios valstybės narės;

e) atitinkamas asmuo nėra tarptautinės apsaugos gavėjas;

f) atitinkamas asmuo nėra priimtas asmuo.

9. Prisidedančioji valstybė narė šį straipsnį gali taikyti trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kurių prašymai remiamojoje valstybėje narėje buvo galutinai atmesti, atžvilgiu. Taikomi Reglamento (ES) 2024/1348 55 ir 56 straipsniai.

64 straipsnis

Finansiniai įnašai

1. Finansinius įnašus sudaro prisidedančiųjų valstybių narių pervedimai į Sąjungos biudžetą ir sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ([42]) 21 straipsnio 5 dalį. Finansiniai įnašai naudojami šio reglamento 56 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems metinio solidarumo rezervo veiksmams įgyvendinti.

2. Remiamosios valstybės narės nustato veiksmus, kurie gali būti finansuojami iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų finansinių įnašų, ir pateikia juos Techninio lygmens forumui. Komisija palaiko glaudžius ryšius su remiamosiomis valstybėmis narėmis, siekdama užtikrinti, kad tie veiksmai atitiktų 56 straipsnio 2 dalies b punkte ir 56 straipsnio 3 dalyje nustatytus tikslus. ES solidarumo koordinatorius tvarko veiksmų aprašą ir pateikia jį Techninio lygmens forume.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktą dėl finansinių įnašų veikimo taisyklių. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Jei šio reglamento 57 straipsnio 1 dalyje nurodyta suma paskirstoma ne visiškai, likusi suma gali būti pridėta prie Reglamento (ES) 2021/1147 10 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytos sumos.

5. Valstybės narės praneša Komisijai ir Techninio lygmens forumui apie pažangą, padarytą įgyvendinant veiksmus, finansuojamus finansiniais įnašais pagal šį straipsnį.

6. Komisija į savo ataskaitą, nurodytą 9 straipsnyje, įtraukia informaciją apie veiksmų, finansuojamų finansiniais įnašais pagal šį straipsnį, įgyvendinimą, įskaitant informaciją apie klausimus, kurie galėtų turėti įtakos įgyvendinimui, ir visas priemones, kurių imtasi jiems spręsti.

65 straipsnis

Alternatyvios solidarumo priemonės

1. Įnašai alternatyvių solidarumo priemonių forma grindžiami konkrečiu remiamosios valstybės narės prašymu. Tokie įnašai laikomi finansiniu solidarumu, o jų konkrečią vertę bendrai ir realistiškai nustato atitinkamos prisidedančios ir remiamosios valstybės narės ir apie ją praneša ES solidarumo koordinatoriui prieš įgyvendinant tuos įnašus.

([42]) 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

2. Valstybės narės nustato tik tokias alternatyvias solidarumo priemones, kuriomis be dubliavimosi papildomos priemonės, taikomos remiamosiose valstybėse narėse vykdant Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų operacijas arba Sąjungos finansuojamas priemones prieglobsčio ir migracijos valdymo srityje. Valstybės narės nustato tik alternatyvias solidarumo priemones, be priemonių, kurių iš jų reikalaujama siekiant prisidėti prie Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų veiksmų.

3. Remiamosios ir prisidedančiosios valstybės narės užbaigia sutartų alternatyvių solidarumo priemonių įgyvendinimą, net jei atitinkamų įgyvendinimo aktų galiojimas yra pasibaigęs.

66 straipsnis

Referencinis raktas

Solidarumo įnašų, kuriuos turi pateikti kiekviena valstybė narė, dalis, kaip nurodyta 57 straipsnio 3 dalyje, apskaičiuojama pagal I priede pateiktą formulę ir remiantis naujausiais turimais Eurostato duomenimis kiekvienos valstybės narės atžvilgiu grindžiama šiais kriterijais:

a) gyventojų skaičiumi (koeficientas – 50 proc.);

b) bendru BVP (koeficientas – 50 proc.).

II SKYRIUS

Procedūriniai reikalavimai

67 straipsnis

Procedūra prieš perkėlimą

1. Šiame straipsnyje nustatyta procedūra taikoma 56 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų asmenų perkėlimui.

2. Prieš taikydama šiame straipsnyje nustatytą procedūrą remiamoji valstybė narė užtikrina, kad nėra pagrįstų priežasčių manyti, kad atitinkamas asmuo kelia pavojų vidaus saugumui. Jei esama pagrįstų priežasčių manyti, kad asmuo kelia pavojų vidaus saugumui, prieš pradedant taikyti ar taikant šiame straipsnyje nustatytą procedūrą, įskaitant atvejus, kai pagal Reglamento (ES) 2024/1356 15 straipsnį nustatomas pavojus vidaus saugumui, remiamoji valstybė narė netaiko šiame straipsnyje nustatytos procedūros arba nedelsdama ją nutraukia. Remiamoji valstybė narė neleidžia atitinkamo asmens ateityje perkelti į jokią valstybę narę ar jai jo perduoti. Jei atitinkamas asmuo yra tarptautinės apsaugos prašytojas, remiamoji valstybė narė yra atsakinga valstybė narė pagal šio reglamento 16 straipsnio 4 dalį.

3. Jei turėtų būti atliekamas perkėlimas, remiamoji valstybė narė nustato asmenis, kurie galėtų būti perkelti. Remiamosios valstybės narės prašymu Prieglobsčio agentūra padeda remiamajai valstybei narei nustatyti perkeltinų asmenų tapatybę ir jų atitiktį valstybėms narėms, į kurias perkeliama, laikantis Reglamento (ES) 2021/2303 2 straipsnio 1 dalies k punkto.

Valstybė narė, kai taikytina, atsižvelgia į tai, ar atitinkamą asmenį ir valstybę narę, į kurią perkeliama, sieja reikšmingi, pvz., su šeima ar kultūra susiję, ryšiai. Tuo tikslu remiamoji valstybė narė suteikia perkeltiniems asmenims galimybę informuoti apie reikšmingų ryšių su konkrečiomis valstybėmis narėmis buvimą ir pateikti atitinkamą informaciją ir dokumentus tiems ryšiams nustatyti. Ta galimybė nereiškia, kad pagal šį straipsnį suteikiama teisė pasirinkti konkrečią valstybę narę, į kurią perkeliama.

4. Siekdamos nustatyti perkeltinų asmenų tapatybę ir jų atitiktį valstybėms narėms, į kurias perkeliama, remiamosios valstybės narės gali naudotis ES solidarumo koordinatoriaus parengtomis priemonėmis.

Su jokia kita valstybe nare reikšmingų ryšių neturintys prašytojai teisingai paskirstomi tarp likusių valstybių narių, į kurias perkeliama.

Jei nustatytas perkeltinas asmuo yra tarptautinės apsaugos gavėjas, atitinkamas asmuo perkeliamas tik po to, kai tas asmuo raštu sutinka būti perkeltas.

5. Jei turi būti vykdomas perkėlimas, remiamoji valstybė narė informuoja šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis apie šiame straipsnyje ir 68 straipsnyje nustatytą procedūrą, taip pat, kai taikytina, apie 17 straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nustatytas pareigas ir 18 straipsnyje nustatytas jų nesilaikymo pasekmes.

Šios dalies pirma pastraipa netaikoma prašytojams, kurių atžvilgiu remiamoji valstybė narė gali būti nustatyta kaip atsakinga valstybė narė pagal 25–28 ir 34 straipsniuose nustatytus kriterijus, išskyrus 25 straipsnio 5 dalį. Tokie prašytojai neatitinka perkėlimo kriterijų.

6. Valstybės narės užtikrina, kad šeimos nariai būtų perkeliami į tos pačios valstybės narės teritoriją.

7. 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais remiamoji valstybė narė kuo greičiau, naudodama standartinę formą, perduoda valstybei narei, į kurią perkeliama, visą svarbią su atitinkamu asmeniu susijusią informaciją ir dokumentus, be kita ko, kad valstybės narės, į kurią perkeliama, institucijos galėtų patikrinti, ar esama priežasčių manyti, kad atitinkamas asmuo kelia pavojų vidaus saugumui.

8. Valstybė narė, į kurią perkeliama, išnagrinėja remiamosios valstybės narės pagal 7 dalį perduotą informaciją ir patikrina, ar nėra pagrįstų priežasčių manyti, kad tas asmuo kelia pavojų vidaus saugumui. Valstybė narė, į kurią perkeliama, gali nuspręsti patikrinti tą informaciją asmeninio pokalbio su atitinkamu asmeniu metu. Atitinkamas asmuo tinkamai informuojamas apie tokio pokalbio pobūdį ir tikslą. Asmeninis pokalbis vyksta laikantis 9 dalyje nustatytų terminų.

9. Jei nėra pagrįstų priežasčių manyti, kad atitinkamas asmuo kelia pavojų vidaus saugumui, valstybė narė, į kurią perkeliama, per vieną savaitę nuo atitinkamos informacijos gavimo iš remiamosios valstybės narės patvirtina, kad perkels atitinkamą asmenį.

Jei atlikus patikrinimus patvirtinama, jog esama pagrįstų priežasčių manyti, kad atitinkamas asmuo kelia pavojų vidaus saugumui, valstybė narė, į kurią perkeliama, per vieną savaitę nuo atitinkamos informacijos gavimo iš remiamosios valstybės narės informuoja tą remiamąją valstybę narę apie perspėjimo iš bet kurios atitinkamos duomenų bazės pobūdį ir pagrindinius elementus. Tokiais atvejais atitinkamas asmuo neperkeliamas.

Išimtiniais atvejais, kai galima įrodyti, kad informaciją nagrinėti yra ypač sudėtinga arba kad tuo pačiu metu reikia patikrinti daug atvejų, valstybė narė, į kurią perkeliama, gali pateikti atsakymą praėjus pirmoje ir antroje pastraipose nurodytam vienos savaitės terminui, tačiau bet kuriuo atveju per dvi savaites. Tokiais atvejais valstybė narė, į kurią perkeliama, apie savo sprendimą atsakymą remiamajai valstybei narei pateikti vėliau praneša per pradinį vienos savaitės laikotarpį.

Jei per pirmoje ir antroje pastraipose nurodytą vienos savaitės laikotarpį arba per trečioje pastraipoje nurodytą dviejų savaičių laikotarpį veiksmų nesiimama, tai prilygsta informacijos gavimo patvirtinimui ir reiškia pareigą perkelti atitinkamą asmenį, įskaitant pareigą tinkamai pasirūpinti atvykimo organizavimu.

10. Remiamoji valstybė narė priima sprendimą dėl perdavimo per vieną savaitę nuo valstybės narės, į kurią perkeliama, patvirtinimo. Ji nedelsdama, ne vėliau kaip likus dviem dienoms iki perkėlimo prašytojų atveju ir ne vėliau kaip likus vienai savaitei iki perkėlimo tarptautinės apsaugos gavėjų atveju, raštu praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį tai valstybei narei.

Jei perkeltinas asmuo yra prašytojas, jis laikosi sprendimo dėl perkėlimo.

11. Atitinkamas asmuo iš remiamosios valstybės narės į valstybę narę, į kurią perkeliama, perduodamas pagal remiamosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, per keturias savaites nuo valstybės narės, į kurią perkeliama, patvirtinimo arba nuo galutinio sprendimo dėl sprendimo dėl perdavimo apskundimo ar peržiūrėjimo su sustabdomuoju poveikiu pagal 43 straipsnio 3 dalį priėmimo.

12. Remiamosios valstybės narės ir valstybės narės, į kurias perkeliama, tęsia perkėlimo procesą net ir pasibaigus 57, 61 ir 62 straipsniuose nurodytų Tarybos įgyvendinimo aktų įgyvendinimo laikotarpiui arba galiojimui.

13. 42 straipsnio 3, 4 ir 5 dalys, 43 ir 44 straipsniai, 46 straipsnio 1 ir 3 dalys, 47 straipsnio 2 ir 3 dalys ir 48 bei 50 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi perkėlimo procedūrai.

Remiamoji valstybė narė, perduodanti tarptautinės apsaugos gavėją, valstybei narei, į kurią perkeliama, perduoda visą 51 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją, informaciją apie tai, kokias motyvais gavėjas grindė savo prašymą, ir visų to gavėjo atžvilgiu priimtų sprendimų priežastis.

14. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato vienodus informacijos ir dokumentų rengimo ir pateikimo perkėlimo tikslais metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 77 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Rengdama tuos įgyvendinimo aktus Komisija gali konsultuotis su Prieglobsčio agentūra.

68 straipsnis

Procedūra po perkėlimo

1. Valstybė narė, į kurią perkeliama, remiamajai valstybei narei, Prieglobsčio agentūrai ir ES solidarumo koordinatoriui praneša, kad atitinkamas asmuo tikrai atvyko arba kad jis nustatytu laiku neatvyko.

2. Jei valstybė narė, į kurią perkeliama, perkėlė prašytoją, už kurį atsakinga valstybė narė dar nenustatyta, valstybė narė, į kurią perkeliama, taiko procedūras, nustatytas III dalyje, išskyrus 16 straipsnio 2 dalį, 17 straipsnio 1 ir 2 dalis, 25 straipsnio 5 dalį, 29 ir 30 straipsnius bei 33 straipsnio 1 ir 2 dalis.

Jei nė viena valstybė narė negali būti nustatyta atsakinga pagal šios dalies pirmą pastraipą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga valstybė narė, į kurią perkeliama.

Valstybė narė, į kurią perkeliama, nurodo savo atsakomybę sistemoje EURODAC pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 1 dalį.

3. Jei prašytojas, už kurį remiamoji valstybė narė buvo anksčiau nustatyta kaip atsakinga dėl kitų priežasčių nei 67 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje nurodyti kriterijai, buvo perkeltas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą perduodama valstybei narei, į kurią perkeliama.

Atsakomybė už atitinkamo asmens tolesnio atstovavimo ar bet kurio paskesnio prašymo nagrinėjimą pagal Reglamento (ES) 2024/1348 55 ir 56 straipsnius taip pat perduodama valstybei narei, į kurią perkeliama.

Valstybė narė, į kurią perkeliama, nurodo savo atsakomybę sistemoje EURODAC pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 3 dalį.

4. Jei tarptautinės apsaugos gavėjas buvo perkeltas, valstybė narė, į kurią perkelta, automatiškai suteikia tarptautinės apsaugos statusą, atsižvelgdama į remiamosios valstybės narės suteiktą statusą.

69 straipsnis

Atsakomybės kompensacijų pagal 63 straipsnio 1 ir 2 dalis procedūra

1. Kai remiamoji valstybė narė prašo kitos valstybės narės prisiimti atsakomybę už tam tikro skaičiaus tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą pagal 63 straipsnio 1 ir 2 dalis, ji perduoda savo prašymą prisidedančiajai valstybei narei ir nurodo tarptautinės apsaugos prašymų, už kuriuos vietoj perkėlimų turi būti prisiimta atsakomybė, skaičių.

2. Prisidedančioji valstybė narė atsakymą dėl prašymo pateikia per 30 dienų nuo to prašymo gavimo dienos.

Prisidedančioji valstybė narė gali nuspręsti sutikti prisiimti atsakomybę už mažesnio tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus, nei prašo remiamoji valstybė narė, nagrinėjimą.

3. Valstybė narė, priėmusi prašymą pagal šio straipsnio 2 dalį, identifikuoja atskirus tarptautinės apsaugos prašymus, už kuriuos ji prisiima atsakomybę, ir nurodo savo atsakomybę pagal Reglamento (ES) 2024/1358 16 straipsnio 3 dalį.

70 straipsnis

Kitos pareigos

Valstybės narės nuolat informuoja Komisiją, visų pirma ES solidarumo koordinatorių, apie solidarumo priemonių, įskaitant bendradarbiavimo su trečiąja šalimi priemones, įgyvendinimą.

III SKYRIUS

Sąjungos teikiama finansinė parama

71 straipsnis

Finansinė parama

Laikantis solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principo, finansinė parama po perkėlimo pagal šios dalies I ir II skyrius įgyvendinama laikantis Reglamento (ES) 2021/1147 20 straipsnio.

V DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

72 straipsnis

Duomenų saugumas ir duomenų apsauga

1. Šis reglamentas nedaro poveikio Sąjungos teisei dėl asmens duomenų apsaugos, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentams (ES) 2016/679 ir (ES) 2018/1725 ([43]) bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai (ES) 2016/680 ([44]).

2. Valstybės narės įdiegia tinkamas technines ir organizacines priemones, kad būtų užtikrintas pagal šį reglamentą tvarkomų asmens duomenų saugumas ir visų pirma būtų užkirstas kelias neteisėtai ar neleistinai prieigai prie tvarkomų asmens duomenų arba neteisėtam ar neleistinam jų atskleidimui, keitimui arba praradimui.

3. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga priežiūros institucija arba institucijos nepriklausomai stebi 52 straipsnyje nurodytų atitinkamos valstybės narės institucijų vykdomo asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, laikydamasi nacionalinės teisės.

73 straipsnis

Konfidencialumas

Valstybės narės užtikrina, kad 52 straipsnyje nurodytos institucijos jų darbe gaunamos informacijos atžvilgiu laikytųsi nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių.

([43]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

([44]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

74 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, įskaitant administracines ir baudžiamąsias sankcijas pagal nacionalinę teisę, taikomų pažeidus šį reglamentą, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

75 straipsnis

Terminų skaičiavimas

Kiekvienas šiame reglamente nurodytas terminas skaičiuojamas taip:

a) dienomis, savaitėmis ar mėnesiais išreikštas terminas skaičiuojamas nuo to momento, kai įvyksta įvykis ar veiksmas; ta diena, kurią tas įvykis ar veiksmas įvyko, į atitinkamą terminą neįskaičiuojama;

b) savaitėmis ar mėnesiais išreikštas terminas baigiasi pasibaigus bet kuriai paskutinės savaitės ar mėnesio dienai, kuri atitinkamai yra ta pati savaitės diena ar sutampa su ta pačia mėnesio diena, kurią įvyko įvykis ar veiksmas, nuo kurio tas terminas turi būti skaičiuojamas;

c) jei mėnesiais išreikštu laikotarpiu paskutinį to laikotarpio mėnesį nėra dienos, kurią jis turėtų baigtis, tas laikotarpis baigiasi paskutinio mėnesio paskutinės dienos vidurnaktį;

d) į terminus įskaičiuojami šeštadieniai, sekmadieniai ir atitinkamos valstybės narės oficialių švenčių dienos; jei terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba oficialios šventės dieną, termino paskutine diena laikoma kita darbo diena.

76 straipsnis

Teritorinė taikymo sritis

Prancūzijos Respublikos atžvilgiu šis reglamentas taikomas tik jos europinei teritorijai.

77 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

78 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 25 straipsnio 6 dalyje ir 34 straipsnio 3 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2024 m. birželio 11 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 25 straipsnio 6 dalyje ir 34 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 25 straipsnio 6 dalį arba 34 straipsnio 3 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

79 straipsnis

Stebėsena ir vertinimas

Komisija ne vėliau kaip 2028 m. vasario 1 d., o po to – kasmet, peržiūri šio reglamento IV dalyje nustatytų priemonių veikimą ir teikia ataskaitą dėl šiame reglamente nustatytų priemonių įgyvendinimo. Ta ataskaita pateikiama Europos Parlamentui ir Tarybai.

Komisija reguliariai, bent kas trejus metus, peržiūri 12 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų dydžių aktualumą ir bendrą šio reglamento III dalies veikimą, įskaitant tai, ar šeimos narių apibrėžtis turėtų būti pakoreguota, ir toje dalyje nustatytų terminų trukmę, atsižvelgiant į bendrą migracijos padėtį.

Komisija ne vėliau kaip 2031 m. liepos 1 d., o po to – kas penkerius metus, atlieka šio reglamento vertinimą, ypač atsižvelgdama į solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principą, kaip nustatyta SESV 80 straipsnyje. Komisija pateikia to vertinimo pagrindinių išvadų ataskaitas Europos Parlamentui, Tarybai bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui. Valstybės narės ne vėliau kaip likus šešiems mėnesiams iki laikotarpio, skirto Komisijai pateikti atitinkamą ataskaitą, pabaigos pateikia visą ataskaitai parengti reikalingą informaciją.

80 straipsnis

Statistiniai duomenys

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 862/2007 ([45]) 4 straipsnio 4 dalį valstybės narės praneša Komisijai (Eurostatui) statistinius duomenis apie šio reglamento ir Reglamento (EB) Nr. 1560/2003 taikymą.

VI DALIS

KITŲ SĄJUNGOS AKTŲ DALINIAI PAKEITIMAI

81 straipsnis

Reglamento (ES) 2021/1147 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2021/1147 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

([45]) 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 311/76 dėl statistinių duomenų rinkimo apie darbuotojus užsieniečius (OL L 199, 2007 7 31, p. 23).

a) 1 ir 2 punktai pakeičiami taip:

„1) tarptautinės apsaugos prašytojas – prašytojas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 (*) 2 straipsnio 4 punkte;

2) tarptautinės apsaugos gavėjas – tarptautinės apsaugos gavėjas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1351 2 straipsnio 7 punkte;

(*) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1160 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (OL L, 2024/1351, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).“;

b) 4 punktas pakeičiamas taip:

„4) šeimos narys – šeimos narys, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1351 2 straipsnio 8 punkte;“;

c) 11 ir 12 punktai pakeičiami taip:

„11) trečiosios šalies pilietis – trečiosios šalies pilietis, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1351 2 straipsnio 1 punkte;

12) nelydimas nepilnametis – nelydimas nepilnametis, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1351 2 straipsnio 11 punkte;“;

d) papildoma šiuo punktu:

„15) solidarumo veiksmas – valstybių narių finansiniais įnašais finansuojamas veiksmas, kurio taikymo sritis nustatyta Reglamento (ES) 2024/1351 56 straipsnio 2 dalies b punkte, kaip nurodyta to reglamento 64 straipsnio 1 dalyje.“;

2) 15 straipsnis papildomas šia dalimi:

„6a. Sąjungos biudžeto įnašas gali būti padidintas iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su solidarumo veiksmais.“;

3) 20 straipsnis pakeičiamas taip:

„20 straipsnis

Tarptautinės apsaugos prašytojų arba tarptautinės apsaugos gavėjų perkėlimui skirti ištekliai

1. Be asignavimų pagal šio reglamento 13 straipsnio 1 dalies a punktą, valstybė narė gauna sumą, kurią sudaro:

a) 10 000 EUR už tarptautinės apsaugos prašytoją, už kurį valstybė narė tampa atsakinga dėl perkėlimo pagal Reglamento (ES) 2024/1351 67 ir 68 straipsnius;

b) 10 000 EUR už tarptautinės apsaugos gavėją, perkeltą į tą valstybę narę pagal Reglamento (ES) 2024/1351 67 ir 68 straipsnius.

Pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytos sumos padidinamos iki 12 000 EUR už atitinkamai kiekvieną tarptautinės apsaugos prašytoją arba tarptautinės apsaugos gavėją, kuris yra nelydimas nepilnametis, perkeltas į tą valstybę narę pagal Reglamento (ES) 2024/1351 67 ir 68 straipsnius.

2. Valstybei narei, dengiančiai 1 dalyje nurodytų perkėlimų išlaidas, už kiekvieną tarptautinės apsaugos prašytoją arba tarptautinės apsaugos gavėją, perkeltą į kitą valstybę narę, skiriama 500 EUR suma.

3. Valstybė narė, padengianti Reglamento (ES) 2024/1351 36 straipsnio 1 dalies a, b arba c punkte nurodytų ir pagal to reglamento 46 straipsnį įvykdytų perdavimų išlaidas, už kiekvieną į kitą valstybę narę perkeltą tarptautinės apsaugos prašytoją gauna 500 EUR įnašą.

4. Šio straipsnio 1–3 dalyse nurodytos sumos valstybės narės programai skiriamos, jeigu asmuo, už kurį skiriama suma, buvo atitinkamai faktiškai perkeltas į tą valstybę narę arba buvo užregistruotas kaip prašytojas valstybėje narėje, atsakingoje pagal Reglamentą (ES) 2024/1351. Tos sumos negali būti naudojamos kitiems valstybės narės programoje numatytiems veiksmams, išskyrus tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis ir jei Komisija tam pritaria iš dalies pakeisdama tą programą.

5. Šiame straipsnyje nurodytos sumos skiriamos kaip finansavimas, nesusijęs su išlaidomis pagal Finansinio reglamento 125 straipsnį.

6. Kontrolės ir audito tikslais valstybės narės saugo informaciją, būtiną siekiant tinkamai nustatyti perkeltų asmenų tapatybę ir jų perkėlimo datą.

7. Siekiant atsižvelgti į esamus infliacijos lygius, atitinkamus pokyčius perkėlimo srityje ir kitus veiksnius, kuriais galėtų būti optimizuotas finansinės paskatos, kurią suteikia šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytos sumos, naudojimas, Komisijai pagal 37 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad, prireikus ir neviršijant turimų išteklių, tos sumos būtų patikslintos.“;

4) 35 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„ha) solidarumo veiksmų įgyvendinimas, įskaitant finansinių įnašų suskirstymą pagal veiksmą ir pagrindinių dėl finansavimo pasiektų rezultatų aprašymą;“;

5) II priedo 4 punktas papildomas šiuo papunkčiu:

„c) solidarumo veiksmų rėmimas, atsižvelgiant į III priede nustatytą paramos aprėptį.“;

6) VI priedo 1 lentelės IV punktas papildomas šiuo kodu:

„007 Solidarumo veiksmai“;

7) VI priedo 3 lentelė papildoma šiais kodais:

„006 Perkėlimas ir humanitarinis priėmimas

007 Tarptautinė apsauga (perdavimai viduje)

008 Tarptautinė apsauga (perdavimai išorėje)

009 Solidarumo veiksmai“.

82 straipsnis

Reglamento (ES) 2021/1060 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2021/1060 iš dalies keičiamas taip:

1) 36 straipsnis papildomas šia dalimi:

„3a. Nukrypstant nuo šio straipsnio 3 dalies, Sąjungos įnašas techninei pagalbai neskiriamas solidarumo veiksmams, kaip apibrėžta PMIF reglamento 2 straipsnio 15 punkte ir SVVP reglamento 2 straipsnio 11 punkte, remti.“;

2) 63 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 6 dalis papildoma šia pastraipa:

„Šios dalies pirma pastraipa netaikoma solidarumo veiksmams, kaip apibrėžta PMIF reglamento 2 straipsnio 15 punkte ir SVVP reglamento 2 straipsnio 11 punkte, remti.“;

b) 7 dalis papildoma šia pastraipa:

„Kai programa iš dalies keičiama siekiant nustatyti finansinę paramą solidarumo veiksmams, kaip apibrėžta PMIF reglamento 2 straipsnio 15 punkte ir SVVP reglamento 2 straipsnio 11 punkte, programoje gali būti numatyta, kad su tokiu pakeitimu susijusių išlaidų tinkamumas finansuoti prasideda 2024 m. birželio 11 d.“.

VII DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

83 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 604/2013 panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 panaikinamas nuo 2026 m. liepos 1 d.

Nuorodos į panaikintą Reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir aiškinamos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003 galioja tol, kol nebus iš dalies pakeistas pagal šį reglamentą priimtais įgyvendinimo aktais.

84 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

1. Tais atvejais, kai prašymas buvo užregistruotas po 2026 m. liepos 1 d., atsižvelgiama į bet kuriuos įvykius, kurie gali lemti valstybės narės atsakomybę pagal šį reglamentą, net jei jie įvyko iki tos datos.

2. Valstybė narė, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo, užregistruoto anksčiau nei 2026 m. liepos 1 d., nagrinėjimą, nustatoma pagal Reglamente (ES) Nr. 604/2013 nustatytus kriterijus.

3. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis bei valstybėmis narėmis, ne vėliau kaip 2024 m. rugsėjo 12 d. pateikia Tarybai bendrą įgyvendinimo planą, kuriuo siekiama užtikrinti, kad valstybės narės ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d. būtų tinkamai pasirengusios jį įgyvendinti, ir kuriame įvertinamos spragos ir būtini veiklos etapai, taip pat apie tai informuoja Europos Parlamentą.

Remdamasi tuo bendru įgyvendinimo planu, kiekviena valstybė narė, padedama Komisijos ir atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 12 d. parengia nacionalinį įgyvendinimo planą, kuriame nustato veiksmus ir jų įgyvendinimo tvarkaraštį. Kiekviena valstybė narė užbaigia savo plano įgyvendinimą ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d.

Šio straipsnio įgyvendinimo tikslu valstybės narės gali naudoti atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų paramą, o Sąjungos fondai gali teikti finansinę paramą valstybėms narėms pagal tas įstaigas, organus, agentūras ir fondus reglamentuojančius teisės aktus.

Komisija atidžiai stebi antroje pastraipoje nurodytų nacionalinių įgyvendinimo planų įgyvendinimą.

Pirmose dviejose 9 straipsnyje nurodytose ataskaitose Komisija pateikia informaciją apie esamą šioje dalyje nurodytų bendro įgyvendinimo plano ir nacionalinių įgyvendinimo planų įgyvendinimo padėtį.

Laukdama šios dalies penktoje pastraipoje minėtų ataskaitų, Komisija kas šešis mėnesius informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie esamą šioje dalyje nurodytų bendro įgyvendinimo plano ir nacionalinių įgyvendinimo planų įgyvendinimo padėtį.

85 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2026 m. liepos 1 d.

Tačiau 7–15 straipsniai, 22 straipsnio 1 dalies ketvirta pastraipa, 23 straipsnio 7 dalis, 25 straipsnio 6 ir 7 dalys, 34 straipsnio 3 ir 4 dalys, 39 straipsnio 3 dalies antra pastraipa, 40 straipsnio 4 dalis ir 8 dalies antra pastraipa, 41 straipsnio 5 dalis, 46 straipsnio 1 dalies penkta pastraipa, 46 straipsnio 4 dalis, 48 straipsnio 4 dalis, 50 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, 50 straipsnio 5 dalis, 52 straipsnio 4 dalis, 56 ir 57 straipsniai, 64 straipsnio 3 dalis, 67 straipsnio 14 dalis bei 78 ir 84 straipsniai įsigalioja nuo 2024 m. birželio 11 d.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. gegužės 14 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	H. LAHBIB

I PRIEDAS

Referencinio rakto formulė pagal 66 straipsnį:

$$\text{Gyventojų skaičiaus veiksnys}_{VN} = \frac{\boldsymbol{Gyventojų\ skaičius_{MS}}}{\sum_{i=1}^{n} \boldsymbol{Gyventojų\ skaičius_{MS}}}$$

$$\text{BVP veiksnys}_{VN} = \frac{\boldsymbol{BVP_{MS}}}{\sum_{i=1}^{n} \boldsymbol{BVP_{MS}}}$$

Dalis_{VN} = 50 % gyventojų skaičiaus veiksnys_{VN} + 50 % BVP veiksnys_{VN}

n: Bendras VN skaičius

II PRIEDAS

Atitikties lentelė

Reglamentas (ES) Nr. 604/2013	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio a punktas	2 straipsnio 1 punktas
2 straipsnio b punktas	2 straipsnio 3 punktas
2 straipsnio c punktas	2 straipsnio 4 punktas
2 straipsnio d punktas	2 straipsnio 5 punktas
2 straipsnio e punktas	2 straipsnio 6 punktas
2 straipsnio f punktas	2 straipsnio 7 punktas
2 straipsnio g punktas	2 straipsnio 8 punktas
2 straipsnio h punktas	2 straipsnio 9 punktas
2 straipsnio i punktas	2 straipsnio 10 punktas
2 straipsnio j punktas	2 straipsnio 11 punktas
2 straipsnio k punktas	2 straipsnio 12 punktas
2 straipsnio l punktas	2 straipsnio 13 punktas
2 straipsnio m punktas	2 straipsnio 14 punktas
2 straipsnio n punktas	2 straipsnio 18 punktas
3 straipsnis	16 straipsnis
4 straipsnis	19 straipsnis
5 straipsnis	22 straipsnis
6 straipsnis	23 straipsnis
7 straipsnis	24 straipsnis
8 straipsnis	25 straipsnis
9 straipsnis	26 straipsnis
10 straipsnis	27 straipsnis
11 straipsnis	28 straipsnis
12 straipsnis	29 straipsnis
14 straipsnis	31 straipsnis
15 straipsnis	32 straipsnis
13 straipsnis	33 straipsnis
16 straipsnis	34 straipsnis
17 straipsnis	35 straipsnis
18 straipsnis	36 straipsnis
19 straipsnis	37 straipsnis
20 straipsnis	38 straipsnis
21 straipsnis	39 straipsnis
22 straipsnis	40 straipsnis

Reglamentas (ES) Nr. 604/2013	Šis reglamentas
23 straipsnis	41 straipsnis
24 straipsnis	41 straipsnis
25 straipsnis	41 straipsnis
26 straipsnis	42 straipsnis
27 straipsnis	43 straipsnis
28 straipsnis	44 straipsnis
29 straipsnis	46 straipsnis
30 straipsnis	47 straipsnis
31 straipsnis	48 straipsnis
32 straipsnis	50 straipsnis
34 straipsnis	51 straipsnis
35 straipsnis	52 straipsnis
36 straipsnis	53 straipsnis
37 straipsnis	55 straipsnis